

UCHWAŁA NR VI/22/2011

RADY GMINY RUDKA

z dnia 31 marca 2011 r.

w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113) oraz art. 12 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 6, poz. 41, Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 113, poz. 954, Nr 130, poz. 1087, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 127, poz. 880, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237, Nr 220, poz. 1413, z 2010 r. Nr 24, poz. 124, Nr 75, poz. 474, Nr 106, poz. 675, Nr 119, poz. 804, Nr 130, poz. 871, Nr 149, poz. 996, Nr 155, poz. 1043), uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka, uchwalonego uchwałą Nr XXII/147/01 Rady Gminy w Rudce z dnia 14 grudnia 2001 r.

2. Zmiana studium obejmuje uściślenie i sprecyzowanie w tekście studium zapisów dotyczących kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów, które zawarte są w części II "Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka", poprzez uaktualnienie następujących zapisów w rozdziałach:

- 1) Rozdział 1. Polityka przestrzenna gminy:
 - a) 1.7. Tereny zabudowane, w tym tereny do rehabilitacji,
 - b) 1.8. Zasady zabudowy i zagospodarowania.
- 2) Rozdział 2. Kierunki i zadania zagospodarowania przestrzennego gminy – realizacja celów rozwoju przestrzennego gminy:
 - a) 2.3. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury społecznej i obszarów dla tych potrzeb,
 - b) 2.4. Kierunki i zadania rozwoju gospodarczego i terenów dla tych potrzeb.

3. Zmianę studium, o której mowa w ust. 1 przedstawia:

- 1) jednolity rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka w skali 1: 25 000, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały;
- 2) jednolity tekst studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka, stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych przez Wójta Gminy Rudka uwag wniesionych do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka, wyłożonego do publicznego wglądu, stanowi załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3. W części objętej niniejszą uchwałą traci moc uchwała Nr XXII/147/01 Rady Gminy

w Rudce z dnia 14 grudnia 2001 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rudka.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady:

Bogdan Kresso

Załącznik Nr 2
do uchwały Nr VI/22/2011
Rady Gminy Rudka
z dnia 31 marca 2011 r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY RUDKA
(tekst jednolity)**

RUDKA 2011 r.

**Opracowanie zostało wykonane
na zlecenie Zarządu Gminy Rudka
przez zespół w składzie:**

	Nazwisko i imię	Udział w opracowaniu
1.	mgr inż. arch. Waldemar Grenda	główny projektant
2.	mgr Tadeusz Januszewski	główny projektant
3.	mgr Jerzy Chodorowski	zagadnienia programowe
4.	mgr Mikołaj Patejuk	ochrona i kształtowanie środowiska
5.	mgr inż. Jan Kruszewski	komunikacja
6.	mgr inż. Czesława Kruszewska	zaopatrzenie w wodę, usuwanie nieczystości
7.	inż. Elżbieta Kępska	elektroenergetyka, gosp. cieplna, gaz, telekomunikacja
8.	mgr Andrzej Januszewski	opracowanie techniczne
9.	Blanka Jesionkowska-Krygier	opracowanie graficzne

Spis treści

Str.

WSTĘP6

1. Podstawa prawna opracowania	6
2. Przedmiot studium	6
3. Części składowe studium	6
4. Podstawowe informacje o gminie Rudka	7

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RUDKA

1. Stan i ocena walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz zagrożeń środowiskowych	10
1.1. Położenie fizyczno-geograficzne i administracyjne, struktura użytkowania gruntów	10
1.2. Rzeźba terenu	10
1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne	11
1.4. Wody powierzchniowe i podziemne	13
1.5. Gleby – element wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	16
1.6. Lasy	18
1.7. Warunki klimatyczne	19
1.8. Zagrożenia i degradacja środowiska	21
1.9. Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego	24
2. Sieć osadnicza, funkcje gminy, środowisko kulturowe	26
2.1. Sieć osadnicza, funkcje gminy	26
2.2. Środowisko kulturowe	26
3. Sfera społeczna - warunki życia ludności	29
3.1. Ludność, zasoby pracy i ich wykorzystanie	29
3.2. Warunki życia ludności	35
4. Sfera gospodarcza	42
4.1. Wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gospodarka leśna	42
4.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	47
5. Komunikacja	49
5.1. Sieć drogowa	49
5.2. Techniczne zaplecze motoryzacji	53
5.3. Komunikacja autobusowa PPKS	54
5.4. Ocena funkcjonowania komunikacji	54
6. Infrastruktura techniczna	55
6.1. Zaopatrzenie w wodę	55

6.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych	59
6.3. Gospodarka odpadami stałymi	61
6.4. Elektroenergetyka	62
6.5. Gazownictwo	63
6.6. Ciepłownictwo	63
6.7. Telekomunikacja.....	64
7. Syntetyczna ocena poziomu zaspokojenia potrzeb ludności i zagospodarowania gminy.....	65
8. Elementy przestrzennego zagospodarowania gminy o charakterze ponadgminnym	67

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RUDKA

1. Polityka przestrzenna gminy	69
1.1. Kierunki rozwoju funkcji gminy oraz wiejskich jednostek osadniczych	69
1.2. Problemy i bariery rozwoju gminy	69
1.3. Szanse rozwoju gminy	70
1.4. Cele rozwoju przestrzennego gminy	71
1.4.1. Główne cele rozwoju	71
1.4.2. Cele ekologiczne rozwoju	71
1.4.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym	71
1.4.4. Cele rozwoju gospodarczego	72
1.4.5. Cele rozwoju komunikacji	72
1.4.6. Cele rozwoju infrastruktury technicznej	72
1.5. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe	73
1.6. Obszary przekształceń przestrzennych	74
1.7. Tereny zabudowane, w tym tereny do rehabilitacji – polityka przestrzenna na terenach zabudowanych*	74
1.8. Zasady zabudowy i zagospodarowania	76
1.8.1. Kierunki rozwoju i przekształceń struktury przestrzennej gminy*	76
1.8.2. Cele polityki przestrzennej*	76
1.8.3. Ogólne kierunki zagospodarowania obszarów*	77
1.8.4. Szczegółowe kierunki zagospodarowania*	78
1.8.5. Szczegółowe zasady zabudowy i zagospodarowania*	79
2. Kierunki i zadania zagospodarowania przestrzennego gminy – realizacja celów rozwoju przestrzennego gminy	82
2.1. Kierunki i zadania w zakresie ochrony, kształtowania i zagospodarowania środowiska przyrodniczego	82

* Zmiany naniesione kursywą wprowadzono uchwałą Nr VI/22/2011 Rady Gminy Rudka z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka.

2.2. Kierunki i zadania ochrony dóbr kultury	89
2.3. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury społecznej i obszarów dla tych potrzeb	91
2.4. Kierunki i zadania rozwoju gospodarczego i terenów dla tych potrzeb*	98
2.4.1. Kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła oraz tereny pod zabudowę przemysłowo – rzemieślniczą*.....	98
2.4.2. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa - obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej*.....	100
2.4.3. Kierunki rozwoju obszarów wypoczynkowych*	102
2.5. Kierunki i zadania rozwoju komunikacji	103
2.5.1. Sieć drogowa	104
2.5.2. Techniczne zaplecze motoryzacji	106
2.5.3. Komunikacja autobusowa	107
2.5.4. Ścieżki rowerowe	107
2.6. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury technicznej	107
2.6.1. Zaopatrzenie w wodę	107
2.6.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych i wód opadowych	109
2.6.3. Gospodarka odpadami stałymi	110
2.6.4. Elektroenergetyka	112
2.6.5. Ciepłownictwo.....	113
2.6.6. Gazownictwo.....	114
2.6.7. Telekomunikacja	114
2.7. Obrona cywilna i ochrona przeciwpożarowa	114
2.8. Kierunki działań i zadania władz samorządowych w celu realizacji polityki przestrzennej gminy	116
2.9 Cele i kierunki polityki przestrzennej Państwa i województwa na terenie	116
110 oraz zadania służące ich realizacji	116
Załącznik Nr 3 – Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag	119

* Zmiany naniesione kursywą wprowadzono uchwałą Nr VI/22/2011 Rady Gminy Rudka z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka.

WSTĘP

1. Podstawa prawna opracowania.

Podstawami prawnymi opracowania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka” są:

- a) art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999 r. Dz. U. Nr 15, poz. 139, Nr 41, poz. 412, Nr 111, poz. 1279, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 109, poz. 1157, Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 14, poz. 124, Nr 100, poz. 1085),
- b) uchwała Nr IV/29/98 Rady Gminy w Rudce z dnia 31 grudnia 1998 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka,
- c) umowa o dzieło z dnia 19 maja 2000 r. zawarta między Zarządem Gminy Rudka a Głównymi Projektantami na wykonanie projektu „Studium”.

d2. Przedmiot studium.

2. Przedmiot studium.

Przedmiotem studium są:

- 1) Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z:
 - a) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu miasta i gminy,
 - b) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
 - c) stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - d) prawa własności gruntów,
 - e) jakości życia mieszkańców,
 - f) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
- 2) Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy:
 - a) obszary środowiska przyrodniczego i kulturowego objęte i wymagające objęcia ochroną oraz ograniczenia zagrożeń degradacji środowiska,
 - b) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
 - c) obszary zabudowane,
 - d) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę,
 - e) kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacji, w tym tereny do wytyczenia ścieżek rowerowych,

- f) obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe,
- g) polityka przestrzenna gminy i zadania realizacji celów rozwoju,
- h) obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

3. Części składowe studium.

Na studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka składają się:

- a) rysunek uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka w skali 1 : 25000,
- b) rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka w skali 1 : 25000
- c) tekst studium,
- d) dokumenty formalno – prawne.

4. Podstawowe informacje o gminie Rudka.

4.1. Rys historyczny wsi Rudka.

„Dawne miasto, obecnie wieś, siedziba Gminy w powiecie bielskim, leży 33 km na zachód od Bielska Podlaskiego, nad rzeką bez nazwy, lewym dopływem Nurca.

Zapewne pierwotnie była to osada rudnicza produkująca żelazo z rudy darniowej. Pierwszy raz Rudka była wzmiankowana w roku 1434, gdy nadano ją Pretorowi z Korczewa, a następnie w 1442 r. z okazji ufundowania w niej kościoła przez właścicieli osady – Korczewskich. Leżała ona na wielkiej drodze handlowej z Warszawy do Wilna i Mińska. W 1580 r. Rudka była własnością Mikołaja Kiszki, wojewody podlaskiego. Był w niej młyn i folusz. Od połowy XVII w. do XIX w. stanowiła własność Ossolińskich. Przypuszczalnie któryś z nich uzyskał dla Rudki prawo miejskie, bowiem w taryfach z XVIII w. nazwana jest miastem. Na prośbę Aleksandra Ossolińskiego w 1774 r. Stanisław August nadał miastu przywilej na 10 jarmarków. W 1775 r. Rudka liczyła 50 domów płacących podymne. W 1791 r. wybudowano kościół. Rudka stanowiła ośrodek dużych dóbr, które w 1799 r. obejmowały 36 miejscowości. 1.07.1861 r. wielki wiec chłopski w Rudce podjął uchwałę o opodatkowaniu się na cele walki z panami oraz wyznaczył grzywny dla chłopów wyłamujących się z solidarności i wezwał służbę dworską do porzucenia pracy u panów. Wiec zakończył się okrutną pacyfikacją wojskową, połączoną z chłostą chłopów.

W 1921 r. występuje Rudka jako wieś licząca 149 domów i 899 mieszkańców. Po dawnym mieście pozostało szachownicowe rozplanowanie ulic. W pobliżu znajduje się szereg kurhanów i cmentarzysk.”

Źródło: „Miasta Polskie w tysiącleciu”, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, 1965 r.

4.2. Podstawowe informacje o gminie.

Według stanu na 1999 r., z niektórymi danymi z roku 2001

Gmina Rudka położona jest w zachodniej części powiatu bielskiego i graniczy z miastem Brańsk oraz gminami: Brańsk, Klukowo, Grodzisk, a także miastem i gminą Ciechanowiec.

Powierzchnia gminy w granicach administracyjnych wynosi 70,21 km² (ze wsią Olędy), co stanowi 0,35% powierzchni województwa podlaskiego i 5,1% obszaru powiatu bielskiego.

Gmina w 2001 r. podzielona jest na 9 sołectw (10 miejscowości – w 2001 r. w obszar gminy włączono wieś Olędy z gminy Brańsk) i liczyła w 2001 r. 2494 mieszkańców.

Ludność gminy stanowi 0,2% ludności województwa podlaskiego, w tym 0,42% ludności terenów wiejskich województwa. W stosunku do ludności powiatu bielskiego ludność gminy stanowi 3,5% i 7% ludności wiejskiej powiatu.

Gęstość zaludnienia na obszarze gminy wynosi 36 osoby na 1 km² (w województwie podlaskim wynosi ona 61 osób na 1 km², zaś w powiecie bielskim 46). Dominującymi gruntami w gminie są użytki rolne, które zajmują zaledwie 50,5% powierzchni (w województwie podlaskim użytki rolne stanowią 59,7%, a w powiecie bielskim 73%). Na 1 mieszkańca gminy przypada 1,5 ha użytków rolnych, a więc 1,53 razy więcej niż w województwie podlaskim (0,98 ha) i nieznacznie mniej niż w powiecie bielskim 1,58 ha.

Gmina jest bogata w lasy, których powierzchnia stanowi 41,6% obszaru gminy (w województwie podlaskim lasy stanowią 29,5% powierzchni, zaś w powiecie bielskim 18,9%).

Podstawową formą własności gruntów jest gospodarka indywidualna, do której należy 63% areалу oraz 99% powierzchni użytków rolnych.

Środowisko przyrodnicze gminy nie jest zdegradowane. Gmina jest uboga w powierzchniowe zasoby wodne.

Podstawowymi obszarami przyrodniczymi gminy są:

- dolina rzeki Nurzec, jako wieloprzestrzenny element ekosystemu przyrodniczego,
- lasy o znaczeniu regionalnym.

Liczba ludności gminy wykazuje od szeregu lat tendencję spadkową. Saldo migracji w 1999 r. było ujemne i wynosiło –6. Niepokojącym zjawiskiem w zakresie demografii jest starzenie się ludności gminy. Udział ludności poprodukcyjnej wynosi w gminie 21,9%, gdy w województwie podlaskim wynosi on 15,7%, zaś w powiecie bielskim 21,0%. Ludność rolnicza stanowiła w gminie w 1996 r. 61,4% ogółu ludności, dlatego też głównym źródłem utrzymania jest praca w rolnictwie. W rolnictwie indywidualnym zatrudnionych było w 1996 r. 816 osób.

Bezrobocie w gminie w 1999 r. w liczbie 88 osób stanowił 8,7% ludności w wieku produkcyjnym.

Warunki mieszkaniowe ludności w gminie według wskaźnika ilości mieszkań na 1000 mieszkańców są gorsze niż w województwie podlaskim i w powiecie bielskim. W gminie jest 267,5 mieszkań na 1000 mieszkańców (w województwie 311,1, w powiecie 347,2).

W zakresie łączności w gminie w roku 1999 było 137,4 telefonów na 1000 mieszkańców. W województwie podlaskim na 1000 mieszkańców przypada 242,9 telefonów, zaś w powiecie bielskim 204,2.

Gmina jest całkowicie zwodociągowana i w znacznym stopniu skanalizowana.

Główną funkcją gminy jest produkcja rolna w oparciu o nieźle warunki do produkcji rolnej.

Na terenie gminy funkcjonowało w 1996 r. 297 gospodarstw rolnych (bez działek rolnych). Średnie gospodarstwo rolne liczyło 11,4 ha użytków rolnych, wobec średniej dla województwa podlaskiego 10,7 ha i powiatu bielskiego 9,4 ha.

Plony uzyskiwane w rolnictwie są w gminie wyższe niż w byłym województwie białostockim (24,0 q z ha w gminie i 23,5 q z ha w byłym województwie białostockim). Obsada bydła i trzody chlewnej jest w gminie także na wyższym poziomie niż średnio w województwie podlaskim (z wyjątkiem trzody chlewnej) i w powiecie bielskim., np. na 100 ha użytków rolnych w gminie jest 73,4 sztuk bydła i 53 sztuk trzody chlewnej (odpowiedni w województwie podlaskim 59,5 i 91,5, zaś w powiecie bielskim 63 i 47).

Działalność gospodarczą na terenie gminy prowadziły 74 podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON, w tym 58 osób fizycznych.

Na szczególną uwagę zasługują wysokie wydatki budżetu gminy na inwestycje. W 1999 r. na cele inwestycyjne wydano 25,7% ogółu wydatków budżetowych gminy, podczas gdy w województwie podlaskim na inwestycje wydano 20,5% budżetu, zaś w powiecie bielskim 18,2%.

Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka 681 Łapy-Brańsk-Rudka-Ciechanowiec.

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY RUDKA

1. Stan i ocena walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz zagrożeń środowiskowych.

1.1. Położenie fizyczno – geograficzne i administracyjne, struktura użytkowania gruntów.

Gmina Rudka położona jest w obrębie dwóch mezoregionów, tj. Równiny Bielskiej i Wysoczyzny Drohickej wchodzących w skład wielkiego regionu fizyczno-geograficznego jakim jest Nizina Północnopodlaska.

Linia (granica) rozgraniczająca wyżej wymienione mezoregiony przebiega po przekątnej z południowego wschodu na północny zachód, nieco poniżej wsi Rudka.

W układzie podziału administracyjnego gmina Rudka położona jest w zachodniej części powiatu Bielsk Podlaski województwa podlaskiego i graniczy z gminami: od północy i wschodu z gminą Brańsk i w północno-wschodniej części z gminą miejską Brańsk, od południowego wschodu z gminą Grodzisk (powiat Siemiatycze), od południowego wschodu z gminą Ciechanowiec i od zachodu z gminą Klukowo (obie gminy należą do powiatu Wysokie Mazowieckie).

Strukturę użytkowania gruntów gminy Rudka z 1999 r. (stan z czerwca) charakteryzuje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela 1

Lp.	Wyszczególnienie	Użytkowanie gruntów			
		w granicach administracyjnych gminy		w gospodarstwach indywidualnych według granic administracyjnych	
		ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6
1.	Powierzchnia ogólna	6441	100,0	4059	100,0
2.	Użytki rolne, w tym:	3250	50,5	3218	79,3
2.1.	grunty orne	1665	25,9	1638	40,4
2.2.	sady	2	-	2	0,1
2.3.	łąki	940	14,6	939	23,1
2.4.	pastwiska	643	10,0	639	15,7
3.	las i grunty leśne	2682	41,6	581	14,3
4.	pozostałe grunty	509	7,9	260	6,4

Źródło – Rocznik Statystyczny województwa podlaskiego, Urząd Statystyczny Białystok 2000 r. oraz obliczenia własne

1.2. Rzeźba terenu.

W rzeźbie obszaru gminy Rudka wyodrębniają się dwie jednostki geomorfologiczne – dolina Nurca i tereny wysoczyznowe zaliczane do Równiny Bielskiej i Wysoczyzny Drohickiej.

Dolina Nurca obejmuje tereny położone w północnej części gminy osiągając szerokość obniżenia dochodzącą do 3,5 km. Dolina Nurca przebiega równoleżnikowo i stanowi dominujący element rzeźby tej części gminy. Dno doliny charakteryzuje się płaską powierzchnią wyniesioną na wysokość 120-117 m n. p. m. W dolinie występują rozległe obniżenia równin torfowych, taras zalewowy (holoceński) wyniesiony 2-3 m ponad dno rzeki oraz fragmenty tarasu nadzalewowego (plejstoceńskiego) występujące głównie na zachód od wsi Karp. Taras nadzalewowy wyniesiony jest ca 5-7 m ponad dno doliny Nurca i jest mocno zwydmiony. są to w większości wydmy zwałowe o wysokościach ca 5 m ponad poziom tarasu nadzalewowego.

Na południe od doliny Nurca tereny wysoczyznowe obejmujące północno-wschodnią część gminy zaliczane są do Równiny Bielskiej. Dominuje tu równinna powierzchnia moreny dennej gliniastej ze znacznym udziałem równin sandrowych, położonych na wysokości 130-145 m n. p. m. Jest to obszar wysoczyzny mało zróżnicowanej morfologicznie. Formy rzeźby polodowcowej z uwagi na znaczne jej zdenudowanie są stosunkowo nieliczne i słabo zachowane, a występujące tu pojedyncze ostańcowe formy czołowomorenowe nie przekraczają 150 m n. p. m. i wysokości względnych powyżej 8 m oraz spadków powyżej 3%.

Tereny południowo-zachodniej części gminy zaliczane do Wysoczyzny Drohickiej stanowią wysoczyznę morenową położoną na wysokości 145-155 m n. p. m. i w większości są zalesione. Jest to wysoczyzna również zdenudowana o słabo zachowanych formach rzeźby polodowcowej, nie przekraczających 15 m i spadków 5%. Ogólnie rzecz biorąc tereny te górują ca 10-15 m ponad niżej położoną na północny-wschód Równiną Bielską.

Dodatkowy element rzeźbotwórczy na terenie gminy stanowią niewielkie ciekі wodne, które charakteryzują się płaskimi dnami oraz mało wyraźnymi stokami.

Współczesne procesy geomorfologiczne na obszarze gminy nie powodują istotnych zmian w rzeźbie terenu – zmiany powodowane erozją wodą są znikome i nie powodują istotnych zmian w konfiguracji terenu, jedynie niewielkie zmiany w jego krajobrazie powodowane są powierzchnią eksploatacją surowców mineralnych.

Równinna i lekko falista rzeźba terenów wysoczyznowych gminy Rudka stanowi korzystny element środowiska przyrodniczego dla rozwoju i funkcjonowania rolnictwa.

1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne.

1.3.1. Budowa geologiczna.

Pod względem tektonicznym obszar gminy Rudka położony jest w obrębie Obniżenia Podlaskiego, wchodzącego w skład prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej.

Dno niecki Obniżenia Podlaskiego budują utwory Kredy Górnej wykształcone w postaci wapieni, margli i kredy piszącej. Na powierzchni wymienionych skał węglanowych Kredy Górnej zalega kompleks utworów trzeciorzędowych reprezentowanych przez osady oligocenu – piaski kwarcowe, glaukonitowe, przewarstwione przeważnie mułkami lub iłami piaszczystymi oraz przez osady miocenu – piaski drobnoziarniste lub pylaste, kwarcowe, miejscami mułkowate z wkładkami węgla brunatnych.

Maksymalna miąższość osadów oligoceńskich wynosi ca 75 m, a stwierdzona miąższość osadów mioceńskich 20 m.

Na wyżej wymienionym podłożu na głębokości ca 30 m ppm. zalega pokrywa czwartorzędowa o miąższości od 100 do 150-180 m.

Czwartorzęd, reprezentowany jest przez osady zlodowaceń począwszy od podlaskiego do środkowopodlaskiego przedzielonych osadami interstadialnymi i interglacialnymi. W rzeczywistości jest to kilka poziomów glin rozdzielonych serią utworów wodnolodowcowych bądź zastoiskowych charakteryzujących się dużą zmiennością zarówno poziomą jak i pionową.

A więc seria utworów czwartorzędowych plejstocieńskich reprezentowana jest przez:

- glinę zwałową dolną, która charakteryzuje się dużą zwartością i plastycznością oraz znaczną miąższością – ca 40 m,
- serię międzymorenową reprezentowaną przez osady zastoiskowe i fluwioglacjalne, głównie piaski i żwiry oraz mułki (pyły) i ły o znacznych miąższościach – ca 50 m. Seria ta rozdziela glinę dolną od gliny zwałowej górnej. Lokalnie mogą one łączyć się w jeden układ (poziom) glin,
- glinę zwałową górną charakteryzującą się ciągłością pokrywy i znacznymi miąższościami od 10-50 m. Gлина ta wykazuje dużą zawartość piasków i żwirów pochodzenia lodowcowego,
- piaski i żwiry fluwioglacjalne o zróżnicowanej miąższości – od 2 do 15 m.

Strefa powierzchniowa obszaru gminy zbudowana jest głównie z osadów zlodowacenia środkowopolskiego stadiału mazowiecko-podlaskiego i stadiału północno-mazowieckiego.

- Osady stadiału mazowiecko-podlaskiego to:
 - osady zastoiskowe – przeważnie piaski mułkowate i sporadycznie ły i mułki będące najstarszymi osadami czwartorzędu odsłaniającymi się na powierzchni terenu występują w krawędzi doliny Nurca w okolicy wsi Karp.
 - gliny zwałowe mające największy udział w budowie strefy przypowierzchniowej koncentrują się głównie w okolicy wsi Rudka i Olędy,
 - piaski i żwiry lodowcowe z głazami tworzące spłaszczone kulminacje zbudowane z glin zwałowych występują na południe od wsi Rudka,
 - piaski i piaski ze żwirami wodno-lodowcowe (sandrowe) zajmują znaczne powierzchnie na południe od Nurca w okolicy Józefina.
- Osady stadiału północnomazowieckiego to piaski i piaski ze żwirami wodnolodowcowe (sandry) występują głównie w zachodniej części Nurca, na północ od wsi Koce Borowe i na zachód od wsi Niemyje Ząbki.
- Osady zlodowacenia północnopolskiego to piaski i żwiry rzeczne występujące fragmentarycznie w dolinie Nurca w okolicy wsi Niemyje.
- Osady holocenu to – torfy, mułki oraz piaski rzeczne budujące tarasy zalewowe Nurca i innych mniejszych cieków wodnych oraz zagłębienia terenowe.
- Piaski wydymowe powstawały na przełomie plejstocenu i holocenu.

Nadbudowują one taras nadzalewowy rzeki Nurca, tarasy sandrowe w dolinie Nurca oraz równiny sandrowe występujące na południowy zachód od wsi Rudka.

Utwory holocenijskie są gruntami słabo-nośnymi i nie nadają się do bezpośredniego posadowienia obiektów kubaturowych.

Natomiast grunty wysoczyznowe (plejstocenijskie) są gruntami nośnymi, przy czym podkreśla się, że gliny piaszczyste i piaski gliniaste pod wpływem dużego nasycenia wodą (intensywne opady, roztopy) szczególnie w partiach stropowych ulegają uplastycznieniu.

1.3.2. Surowce mineralne.

Występowanie surowców mineralnych na obszarze gminy ściśle wiąże się z utworami czwartorzędowymi. Występują one przeważnie w przypowierzchniowej warstwie utworów czwartorzędowych i są eksploatowane metodą odkrywkową.

Aktualnie na obszarze gminy nie ma złóż udokumentowanych oraz złóż o znaczeniu przemysłowym – jedyne złoża kruszywa naturalnego o zasobach zarejestrowanych (59 tys. ton kruszywa grubego i 149 tys. ton piasków) zlokalizowane w okolicy Rudki zostało już wyeksploatowane. Brak jest także eksploatacji surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Obecnie na terenie gminy eksploatowane jest tylko kruszywo naturalne grube i drobne, głównie na potrzeby lokalne miejscowej ludności.

Kruszywo grube występuje w formie gniazd, soczewek i płatów osadów lodowcowych i wodnolodowcowych.

Większy punkt eksploatacji tego surowca występuje w okolicy wsi gminnej Rudka. Jest on eksploatowany do głębokości 4-8 m i znajduje zastosowanie w budownictwie drogowym i indywidualnym. Eksploatacja odbywa się dorywczo, okresowo dość intensywnie przy użyciu sprzętu mechanicznego. Liczący się punkt eksploatacji występuje w okolicy wsi Niemyje Ząbki. Jest on jednak eksploatowany dorywczo na cele lokalne.

Pozostałe miejsca eksploatacji kruszywa grubego mają znaczenie ściśle lokalne i są eksploatowane sporadycznie.

Kruszywo drobne (piaski) występuje jako kopalina towarzysząca osadom piaszczysto-żwirowym oraz jako kopalina główna w obrębie form czołowomorenowych, sandrów i wydmy. Punkty eksploatacji piasków mają znaczenie ściśle lokalne i są eksploatowane sporadycznie dla potrzeb budownictwa indywidualnego i drogowego.

Na terenie gminy Rudka za obszar perspektywicznego występowania surowców mineralnych stałych dla potrzeb lokalnych uznano tereny w okolicy wsi Niemyje. Jest to obszar kruszywa naturalnego grubego (osadów piaszczysto-żwirowych) o zasobach szacunkowych 100 tys. m³.

Materiał źródłowy – inwentaryzacja złóż surowców mineralnych stałych na terenie gminy Brańsk – Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie, Zakład w Warszawie 1992 r.

1.4. Wody powierzchniowe i podziemne.

1.4.1. Wody powierzchniowe.

a) Hydrografia.

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Rudka należy do dorzecza Bugu i położony jest w obrębie zlewni Nurca.

Sieć rzeczna na terenie gminy jest dość uboga a szczególnie w części południowej i południowo-wschodniej.

Główny układ sieci hydrograficznej gminy tworzy rzeka Nurzec, wraz ze swoimi lewobrzeżnymi niewielkimi ciekami wodnymi i całym systemem rowów melioracyjnych w jej dolinie.

Przebieg rzeki Nurzec zachowuje kierunek równoleżnikowy i jest skrajnie usytuowany w stosunku do obszaru gminy – stanowi jej północną granicę. Rzeka Nurzec odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej gminy, a także w całej południowo-zachodniej części województwa podlaskiego.

Nurzec jest rzeką uregulowaną (1937), jednak aktualnie wymagającą renowacji z uwagi na znaczne zniszczenia umocnień brzegowych.

Na terenie gminy na północny wschód od wsi Rudka występuje także pokaźny kompleks stawów rybnych

b) Wielkości przepływowe rzeki Nurzec.

Przepływy charakterystyczne i spływy jednostkowe w podstawowych przekrojach rzeki Nurzec ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela 2

Przekrój	Pow. w km ²	Przepływy w m ³ /sek					Spływy jednost. l/sek/km ²				
		NNQ	SNQ	SQ	SWQ	WQ	NN	SW	S	SW	W
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
wod. Brańsk	1227,0	0,22	0,88	4,32	153,0	208,0	0,179	0,717	3,520	124,694	169,519
granica byłego województwa łomżyńskiego	1552,3	0,56	1,13	5,53	-	-	0,367	0,742	3,63	-	-

Przepływy dyspozycyjne (95%) wód powierzchniowych w gminie Rudka w pomiarze rzeki Nurzec ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela 3

Przekrój	Pow. w km ²	Przepływy w m ³ /sek z obszaru		
		SNA(95%)	Qn ^x	Q dyspozycyjne
1	2	3	4	5
wod. Brańsk	1227,0	0,88	0,62	+0,26
granica byłego województwa łomżyńskiego	1552,3	1,33	0,78	+0,35

x) – przepływ nienaruszalny (wielkość wg. kryterium hydrobiologicznego – JM i GW, Warszawa 1980r.) w podstawowych przekrojach SNQ – 95%

Z punktu widzenia dyspozycyjności wód powierzchniowych obszar gminy Rudka z wyjątkiem dolinnej części Nurca należy do zlewni deficytowych.

Źródło – uwarunkowania rozwoju województwa białostockiego wynikające z aktualnego stanu gospodarki wodno-ściekowej – J. Staniasek, Białystok 1986 r.

c) Zagrożenia powodziowe.

Rzędne zasięgu fali powodziowej rzeki Nurzec w granicach administracyjnych obszaru gminy określone w m n. p. m. przedstawiają się jak niżej.

Tabela 4

Kilometr rzeki	Miejsce przekroju	Rzędna fali powodziowej	Spadek lustra wody w ‰
1	2	3	4
25+00	granice b. woj.		
28+500	białostockiego	118,20	0,44
30+200	Wyszonki Błonie	119,74	0,44
32+500	ujście rzeki Mianki	120,49	0,44
38+00	Karp	121,50	0,44
42+00	Patoki	123,32	0,44
	Brańsk	125,65	0,44

Do osiedli zagrożonych falą powodziową rzeki Nurzec na obszarze gminy należy wieś Karp.

d) Stan czystości wód powierzchniowych.

- rzek Nurzec:

- stan istniejący na długości obszaru gminy – III klasa czystości,
- stan projektowany (zarządzenie 18/71 Prezydium WRN w Białymstoku z dnia 27 maja 1971 r. – II klasa czystości,

- rzeki pozostałe – brak danych kontrolnych nie pozwala na ściśle określenie stanu ich czystości, przy czym należy podkreślić, że nie obserwuje się tu wpływu zanieczyszczeń ściekowych związanych z działalnością gospodarczą występującą na terenie gminy —przeważnie są to wody zaliczane do II klasy czystości.

1.4.2. Wody podziemne.

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują głównie w piaszczysto-żwirowych utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych oraz w węglanowych utworach kredowych.

W kredzie wody występują przede wszystkim w utworach piaszczystych oraz szczelinach opok, margli i kredy piszącej.

Natomiast występowanie wód w utworach trzeciorzędowych ma ściśle powiązanie z piaszczystą serią oligocenu i miocenu o miąższości dochodzącej do 40 m. Powierzchnia stropowa utworów wodonośnych trzeciorzędowych zalega na głębokości 130 – 180 m. Wody ujmowane z utworów oligoceńskich odznaczają się dobrą jakością i dużą wydajnością (40 – 50 m³/h), z jednego utworu wiertniczego przy depresji 10 – 15 m.

Głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę pitną i potrzeby gospodarcze na terenie gminy są wody podziemne pochodzące z utworów czwartorzędowych.

Osady czwartorzędowe wykształcone są w postaci naprzemianległych glin i serii piaszczysto-żwirowych pełniących funkcje poziomów wodonośnych. Poziomy te charakteryzują zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym.

Są to następujące poziomy wodonośne:

- poziom III – spągowy,

- poziom II – międzymorenowy (II b i II a)
- poziom I – przypowierzchniowy

Poziom wodonośny III (spagowy) zalega bezpośrednio na utworach trzeciorzędowych i charakteryzuje się następującymi parametrami:

- miąższość warstwy wodonośnej 15-25 m,
- uzyskiwana wydajność w studniach 45-60 m³/h, przy średniej wydajności ca 48,0 m³/h,
- wydajność jednostkowa 4-10 m³/h/1 m. s.

Poziom wodonośny II (międzymorenowy) stanowi podstawowe źródło ujmowania wód podziemnych, w obrębie którego, z uwagi na formę rozprzestrzeniania się i warunki hydrogeologiczne wyróżnia się dwa poziomy – poziom II b i II a.

- Poziom II b charakteryzuje się korzystniejszymi parametrami oraz ciągłością jego występowania. Orientacyjne parametry hydrogeologiczne tego poziomu przedstawiają się następująco:

- głębokość zalegania 40 – 80 m,
- miąższość warstwy wodonośnej 4 – 36 m (na terenach wysoczyznowych),
- wydajność w studniach 12 – 43 m³/h,
- wydajność jednostkowa ca 5 m³/h/1 m.s.,

Faktyczną głębokość zalegania wód podziemnych i ich wydajność określają dane dotyczące ujęcia wód podziemnych określone w pkt. 6.1 – zaopatrzenie w wodę.

Poziom wodonośny I (przypowierzchniowy).

Występuje na całym obszarze i układa się przeważnie współkształtnie do rzeźby terenu, co dokumentują studnie kopane.

Wody tego poziomu występują zarówno w dolinach rzecznych i zagłębieniach terenowych zbudowanych z piasków i namułków holoceniowych, jak i na obszarach wysoczyznowych zbudowanych z piaszczystych utworów pochodzenia wodnolodowcowego oraz na obszarach zbudowanych z glin w ich przewarstwieniach piaszczysto-żwirowych.

Głębokość zalegania zwierciadła wody w dolinie rzecznej Nurca i innych ciekach wodnych oraz zagłębieniach terenowych waha się w granicach 0,2-1,0m a na obszarach wysoczyznowych do 5-6 m, lokalnie powyżej 8 m. W części gminy zbudowanej z gliny istnieje możliwość występowania tzw. wód zawieszonych., zajmujących lokalne obniżenia stropu glin zwałowych wypełnionych łatwo przepuszczalnymi piaskami. Głębokość zalegania zwierciadła wody tego poziomu zależna jest w dużej mierze od intensywności opadów i wiosennych roztopów – wahania mogą wynosić ca 1,5 m. Ponadto wody tego poziomu są szczególnie narażone na duże zanieczyszczenia bakteriologiczne.

Zaopatrzenie ludności w dobrą wodę pitną powinno odbywać się w oparciu o ujmowanie wód z poziomu międzymorenowego utworów czwartorzędowych lub osadów trzeciorzędowych – oligocenu.

Gmina Rudka zalicza się do obszarów o bardzo ograniczonych zasobach wód podziemnych – jednostkowe zasoby wód podziemnych w m³/24h/km² wynoszą od 5-50 (do 0.578 l/sek/km²).

Z uwagi na powyższe, jak i deficyt wód powierzchniowych problem ilościowego zabezpieczenia potrzeb wodnych należy rozwiązywać głównie w drodze budowy małych zbiorników retencyjnych lokalizowanych w zlewniach cieków wodnych występujących na terenie gminy.

1.5. Gleby – element wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

W podziale byłego województwa białostockiego na regiony glebowo-rolnicze obszar gminy Rudka w dominującej swej części zaliczany jest do regionu Brańsko-Tykocińskiego. Jedynie południowo-zachodnia część gminy wchodzi w skład regionu Bielsko-Drohickiego. Pod względem przyrodniczych walorów gleb, jak i jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej oba regiony zaliczane są do najlepszych regionów byłego województwa białostockiego.

Skalą macierzystą gleb obszaru gminy są utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego wykształcone w postaci glin, piasków, lokalnie pyłów oraz w dolinach i zagłębieniach terenowych namułów, piasków rzecznych i lokalnie torfów.

Pod względem składu mechanicznego gleby obszaru gminy zaliczane są do glin lub piasków gliniastych mocnych i lekkich na glinie, względnie do piasków słabogliniastych na glinie oraz piasków słabogliniastych całkowitych lub podścielonych piaskiem luźnym i piasków luźnych.

1.5.1. Waloryzacja przyrodnicza gleb.

Pod względem typologicznym gleby gminy Rudka są mało zróżnicowane. Dominującym typem gleb są gleby pseudobielicowe (A) wytworzone z piasków gliniastych podścielonych płytko i średnio głęboką gliną. Gleby te koncentrują się w środkowej części gminy, głównie wzdłuż drogi Rudka-Ciechanowiec. Zaliczane są do gleb dobrych i średnich.

Ponadto na terenach wysoczyznowych gminy występują następujące typy gleb: gleby piaskowe różnych typów genetycznych – AB (bielicowe, rdzawe, brunatne kwaśne), które zajmują znaczne powierzchnie koncentrujące się głównie w okolicy wsi Niemyje Ząbki, Niemyje Jarnąty i Niemyje Skłody. Znaczny kompleks tych gleb występuje także na południe od wsi Rudka, w bezpośrednim sąsiedztwie lasów.

gleby brunatne wylugowane i kwaśne (Bw) występują w formie dużego płatu na południe od wsi Rudka.

czarne ziemie (D) o znacznym zasięgu powierzchniowym występują we wschodniej, środkowo-zachodniej i środkowo-północnej części gminy w towarzystwie gleb pseudobielicowych.

Natomiast w obrębie doliny Nurca i innych mniejszych cieków wodnych i zagłębień terenowych, stanowiących głównie użytki zielone występują mady (F), gleby torfowe i murszowo-torfowe (T) oraz gleby murszowo-mineralne (M).

W układzie przestrzennego rozmieszczenia gleb mady koncentrują się głównie w części doliny przylegającej bezpośrednio do koryta rzeki Nurca, nieco dalej na południe zalegają gleby torfowe i murszowo-torfowe a na styku z terenami wysoczyznowymi wyspowo występują gleby murszowo-mineralne.

Gleby użytków zielonych w strukturze bonitacji gruntów w zdecydowanej większości zalicza się do gleb średnich.

1.5.2. Waloryzacja użytkowo-rolnicza gleb.

- a) Udział powierzchniowy i procentowy klas bonitacyjnych w gruntach ornych i użytkach zielonych ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne:

Tabela 5

grunty orne + sady			użytki zielone		
klasa	ha	%	klasa	ha	%
1	2	3	4	5	6
II	-	-	II	-	-
IIIa	65,89	3,24	III	105,19	6,03
IIIb	291,84	14,37		-	-
IVa	583,28	28,72	IV	1085,37	62,19
IVb	438,93	21,62		-	-
V	465,06	22,90	V	457,83	26,23
VI	176,61	8,70	VI	81,67	4,68
VIz	9,20	0,45	VIz	15,12	0,87
razem	2030,81	100,00	razem	1745,18	100,00

Źródło – dane Urzędu Gminy Rudka i wyliczenia własne.

Powyższe dane w odniesieniu do struktury użytkowania gruntów z 1999 r. (tabela 1) wykazują niewielkie zmiany ilościowe z tytułu włączenia w granice administracyjne gminy obszaru wsi Olędy.

Przestrzenne rozmieszczenie klas bonitacyjnych gruntów rolnych w obszarze gminy jest adekwatne do w/w (pkt. 1.5.1) rozmieszczenia typologicznego gleb.

b) Kompleksy przydatności rolniczej gleb.

Do kompleksów przydatności rolniczej gleb ornych zajmujących znaczne powierzchnie na terenie gminy należą:

- kompleks pszenno-dobry (komp. 2),
- kompleks żytni bardzo dobry (pszenno-żytni – komp. 4),
- kompleks żytni dobry (komp. 5),
- kompleks żytni słaby (komp. 6),
- kompleks zbożowo-pastewny mocny (komp. 8).

Przestrzenne rozmieszczenie tych kompleksów gleb ornych ściśle wiąże się z przestrzennym występowaniem poszczególnych typów gleb i ich bonitacją, i tak:

- kompleksy 2 i 4 – pszenno-dobry i żytni bardzo dobry występują zgodnie z rozmieszczeniem gleb typu pseudobielicowego (A) i częściowo czarne ziemie (D),
- kompleks 5 – żytni dobry odpowiada rozmieszczeniu gleb brunatnych wylugowanych i kwaśnych,
- kompleks 6 – żytni słaby odpowiada rozmieszczeniu gleb piaszczystych różnych typów genetycznych (AB),
- kompleks 8 – zbożowo-pastewny mocny występuje na bazie rozmieszczenia gleb typu czarne ziemie.

Natomiast kompleksy trwałych użytków zielonych zaliczane są do użytków zielonych średnich (2z) i użytków zielonych słabych i bardzo słabych (3z), a ich przestrzenne rozmieszczenie ściśle wiąże się z układami dolni rzecznych i obniżeń terenowych. Użytki kompleksu 2z są użytkami dominującymi i występują głównie na terenach zmeliorowanych doliny Nurca.

c) Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Rudka jest bardzo wysoka i w ocenie punktowej gleb województwa stosowanej przez Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa Puławy zaliczana jest do najwyższej grupy wynoszącej 60-70 punktów.

Warunki przyrodnicze gminy stanowią korzystny element do rozwoju produkcji rolnej.

1.6. Lasy.

Według podziału Polski na regiony przyrodniczo-leśne lasy gminy Rudka znajdują się w Krainie Mazowiecko-Podlaskiej zaliczanej do Dzielnic Niziny Mazowiecko-Podlaskiej charakteryzującej się występowaniem grądów i laso-borów świeżych.

W podziale administracyjnym województwa lasy gminy Rudka należą do Nadleśnictwa Rudka, Obręb Rudka.

Lesistość gminy Rudka przedstawia się jak niżej:

Tabela 6

Ogólna pow. gminy w ha	Powierzchnia lasów w latach 1997-1999					% udział lasów w ogólnej pow. gminy
	Skarbu Państwu		prywatne ^{x)}		razem ha	
	ha	%	ha	%		
6441	2041	76,1	641	23,9	2682	41,6

Zródło – Rocznik statystyczny województwa podlaskiego 2000 U.S. Białystok, wyliczenia własne

x) w grupie przedmiotowej lasy prywatne obejmują powierzchnię 639 ha, a lasy gminne 2 ha

Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zaliczone są do grupy lasów gospodarczych, których podstawową funkcją jest produkcja surowca drzewnego na wielorakie potrzeby gospodarcze, głównie miejscowej ludności. W lasach tych odnowieniami sztucznymi i naturalnymi w roku 1999 objęto 0,5 ha, natomiast pozyskanie drewna (grubizny) wyniosło 556 m³.

Wszystkie lasy prywatne (osób fizycznych) objęte są dokumentacją urzędową w formie uproszczonych planów. Lasy te występują głównie na obrzeżach kompleksów lasów państwowych a ich największa koncentracja tworząca znaczny kompleks leśny występuje w zachodniej części obszarów gminy.

Natomiast kompleksy leśne Skarbu Państwa będące w administrowaniu Nadleśnictwa Rudka to lasy następujących uroczysk: Dział Główny (część uroczyska), Józefin, Bartniki, Rudka, Kozołupy i Dąbrówka.

W układzie typów siedliskowych lasów wymienionych uroczysk dominuje Bór Mieszany Świeży, las mieszany oraz Ols i Ols Jesionowy.

W drzewostanie większych kompleksów leśnych występują:

- w kompleksie leśnym położonym na południe od wsi Rudka (ur. Dział Główny) dominującym gatunkiem drzew jest dąb w wieku ca 20-40 lat przy znacznym udziale brzozy (40-60 l.) i sosny (30-50 l.) oraz bardzo lokalnym udziale świerku (60-80 l),
- drzewostan kompleksu leśnego położonego na północny wschód od Rudki (ur. Józefin) tworzą: olcha, jesion, brzoza, dąb, sosna, których wiek kształtuje się w granicach 50-70 lat przy niewielkim udziale świerku (10 i 60 lat),
- drzewostan kompleksu leśnego położonego na północny-zachód od Rudki (ur. Bartniki) tworzy głównie sosna w wieku 40-60 lat przy znacznym udziale dębu (40-60 l.) oraz bardzo lokalnie olchy (20-40 l.) i brzozy (40 lat).

W obrębie lasów Skarbu Państwa (państwowych) występują lasy o funkcji ochronnej, tj. lasy wodochronne oraz lasy stanowiące stałe powierzchnie doświadczalne i badawcze. Dominującą część lasów stanowią lasy gospodarcze, których podstawową funkcją jest produkcja surowca drzewnego. Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o plany urządzenia lasu.

Lasy (powierzchnia i masa drzewostanowa) na obszarze gminy Rudka nie są zagrożone szkodliwym oddziaływaniem gazów i pyłów.

1.7. Warunki klimatyczne.

W podziale byłego woj. białostockiego na krainy klimatyczne (wg. S. J. Pióro) obszar gminy Rudka zaliczony został się do Krainy Nadbużańskiej posiadającej najlepsze warunki klimatyczne dla rozwoju rolnictwa (i nie tylko) w byłym województwie białostockim.

Kraina ta przede wszystkim charakteryzuje się doskonałymi warunkami usłonecznienia, niskim wskaźnikiem średniego zachmurzenia nieba, dużą ilością dni pogodnych i najmniejszą ilością dni pochmurnych w ciągu roku.

Poniższą charakterystykę klimatu obszaru gminy oparto głównie o dane meteorologiczne ze stacji: Siemiatycze, Szepietowo, Drohiczyn (opady) z okresu lat 1948-1967 wg. opracowania S. J. Pióro „Klimat województwa białostockiego”.

1.7.1. Temperatura.

Roczny rozkład temperatury w °C średnie oraz absolutne maksyma i minima ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela 7

L p	Stac. met.	Rodzaj obser.	m i e s i ą c e												śred- nia rocz- na
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Się- miaty- cze	śr.	-4,3	-3,8	-0,2	7,6	13,3	17,0	18,3	17,3	13,3	8,0	2,6	-1,2	7,4
		max.	7,6	-	17,3	-	-	33,6	35,4	35,2	31,7	26,5	18,0	14,5	
		min	-	-28,1	-20,5	-8,5	-5,2	-	5,3	-	-	-9,0	-19,9	-22,5	
2	Sze- pieto- wo	śr.	-4,3	-4,1	-0,6	7,1	12,7	16,5	17,7	16,8	12,8	7,7	2,3	-1,5	6,9
		max.	7,2	10,3	16,6	-	30,6	32,0	34,3	34,3	30,5	25,0	14,8	14,1	
		min	-	-31,2	-23,3	-	-4,1	0,8	5,4	2,2	-2,1	-9,3	-18,0	-22,3	

Ponadto:

- przejście średniej dekadowej temperatury przez progi termiczne w Siemiatyczach przypada dla 0°C (okres gospodarczy) na 18.III, dla 5°C (okres wegetacyjny) na 6.IV, dla 15°C na 27.V i na 8.IX, dla 5°C jesieni na 5.XI i przejście przez 0° na 5.XII,
- okres wegetacyjny trwa średnio w Szepietowie 205 dni i rozpoczyna się 6 kwietnia, kończy się 27 października, w Siemiatyczach trwa od 4 kwietnia do 28 października, tj. 208 dni,
- początek robót polowych przypada na pierwsze dni kwietnia a koniec na I dekadę listopada,
- okres bezprzymrozkowy wynosi średnio ca 150 dni,
- pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio od 70 do 80 dni.

1.7.2. Opady atmosferyczne.

Średni roczny rozkład opadów atmosferycznych, sumy maksymalne i minimalne oraz wskaźnik opadowy okresu wegetacyjnego przedstawia poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela 8

	Ro-	m i e s i ą c e	Śred-	Wskaż
--	-----	-----------------	-------	-------

L p.	Stacja meteorol.	dziej ob.-ser.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	nia rocz-na	nik % v-x
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Drohiczyn	śr.	31	34	29	34	50	74	78	70	40	34	41	38	553	62,6
		max.	47	60	84	70	156	138	189	129	105	84	76	87	733	
		min.	10	11	7	8	14	23	3	10	6	1	10	17	353	
2.	Siemiatycze	śr.	28	31	26	32	49	74	84	73	48	84	42	37	558	64,9
		max.	52	55	57	60	154	117	224	141	125	89	72	73	764	
		min.	9	9	5	10	14	38	11	10	3	2	14	16	342	
3.	Szepietowo	śr.	28	29	24	36	50	63	67	78	45	38	42	41	541	63,0

Ponadto:

- średnia roczna częstotliwość burz (1953-1967) wynosiła: Szepietowo 14,2, Siemiatycze 13,3,
- częstotliwość burz gradowych jest niewielka – 2-3 burze,
- średnia roczna wilgotność względna powietrza utrzymuje się w granicach od 80-81%. Jest to obszar o najmniejszej wilgotności w skali województwa,
- średnie roczne zachmurzenie (1953-1967) w granicach 6,4 pokrycia nieba. Liczba dni pogodnych w Siemiatyczach 51,2, a w Szepietowie 39,8. Natomiast liczba dni pochmurnych w Siemiatyczach 140,7, a w Szepietowie 138,6.
- średnia suma godzin usłonecznienia (1953-1967) w miesiącach VI-VII w Szepietowie wynosiła 699,3, co stanowi 42,6% całego roku.

1.7.3. Dynamika powietrza atmosferycznego.

Rozkład średniej częstotliwości wiatrów i prędkości w m/sek na poszczególne kierunki oraz częstotliwości ciszy za okres obserwacji 1953-1967 ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela 9

Stacja meteorol.	% Vm/sek	K i e r u n k i								Cisza w %
		N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Siemiatycze	%	8,6	1,9	13,6	11,3	11,1	13,3	18,6	14,5	8,8
	V	1,9	2,2	2,7	2,5	2,5	2,7	3,0	2,4	
Szepietowo	%	13,1	5,6	7,8	12,7	12,8	13,9	22,5	11,7	4,0
	V	2,9	2,4	2,4	3,1	3,1	3,3	4,1	3,6	

Częstotliwość wiatrów z kierunków zachodnich (NW, W, SW) w Siemiatyczach osiąga 46,3%, w Szepietowie 48,1%, a wiatrów wschodnich (NE, E, SE) w Siemiatyczach 33,9%, a w Szepietowie 26,1%.

Reasumując należy podkreślić, że warunki klimatyczne są elementem sprzyjającym w rozwoju gospodarczym gminy.

1.8. Zagrożenia i degradacja środowiska.

Obszar gminy Rudka charakteryzuje się stosunkowo niewielkim stopniem przekształcenia środowiska przyrodniczego. Źródła powstawania zagrożeń i konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym wynikają głównie z:

- rozwoju i funkcjonowania ośrodka gminnego i innych większych jednostek osadniczych,
- sposobów składowania i utylizacji odpadów stałych i płynnych,
- intensyfikacji rolnictwa – nawożenie i chemiczna ochrona roślin,
- wadliwego funkcjonowania wykonanych melioracji,

- eksploatacji surowców mineralnych,
- natężenia ruchu i transportu komunikacyjnego.

1.8.1. Zagrożenia wód powierzchniowych.

Wody powierzchniowe zostały szczegółowo omówione w pkt. 1.4.1. niniejszego tekstu. Potencjalne zagrożenie zarówno dla wód powierzchniowych jak i gruntowych może stanowić brak oczyszczalni ścieków w rejonie grupowego zwodociągowania wsi lub ich kanalizacyjnego podłączenia do istniejącej oczyszczalni ścieków w Rudce. Na stan czystości wód może także negatywnie wpływać działalność związana z produkcją rolną, a zwłaszcza nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i środków chemicznej ochrony roślin.

Zagrożenie dla wód, a zwłaszcza wód podziemnych stanowi również nieprawidłowa utylizacja odpadów, a w szczególności tych odpadów, które zawierają różnego rodzaju niebezpieczne związki toksyczne.

1.8.2. Zagrożenia powietrza atmosferycznego.

Gmina Rudka charakteryzuje się stosunkowo czystym powietrzem atmosferycznym.

Głównym źródłem zanieczyszczenia atmosferycznego są kotłownie lokalne i paleniska indywidualne oraz transport.

W strukturze zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego dominują zanieczyszczenia pyłowe i gazowe pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw stałych, głównie węgla kamiennego, koksu i drewna.

Szacunkowe wielkości emisji zanieczyszczeń w roku 1993 pochodzących z procesów energetycznych w gminach najbliższej położonych gminy Rudka (wg. obliczeń P.I.O.Ś. w Białymstoku) przedstawiają się jak niżej.

Tabela 10

Gmina	Wielkość emisji zanieczyszczeń w Ug/rok				% udział SO ₂ i pyłu w gminie w stosunku do całego województwa	
	SO ₂	NO ₂	CO	pył	SO ₂	pył
1	2	3	4	5	6	7
Brańsk	23,3	15,3	99,83	33,7	0,162	0,429
Poświętne	5,1	3,2	20,4	8,6	0,035	0,109
Grodzisk	6	2,4	18,4	9,5	0,042	0,121

Gmina Rudka pod względem wielkości pyłu i emisji dwutlenku siarki zbliżona jest do wielkości określonych dlaminy Poświętne i Grodzisk.

Z uwagi na tendencje wzrostowe natężenia ruchu kołowego na terenie gminy należy liczyć się także ze skażeniami pochodzenia komunikacyjnego, zwłaszcza wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 681 Łapy-Brańsk-Rudka-Ciechanowiec oraz dróg powiatowych.

Aktualnie zanieczyszczenia dwutlenkiem azotu i ołowiu wzdłuż tras komunikacji kołowej są znikome i nie stwarzają zagrożenia dla środowiska przyrodniczego oraz zdrowia ludzi.

Ogólnie rzecz biorąc należy stwierdzić, że zanieczyszczenia na terenie gminy Rudka są o wiele niższe od wartości dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu.

Listę substancji zanieczyszczających, dopuszczalne wartości stężeń tych substancji w powietrzu oraz czas ich obowiązywania zawiera załącznik Nr 1 do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 kwietnia 1998 r. (Dz. U. Nr 55, poz. 355).

Jednocześnie nadmienia się, że ocena sytuacji radiologicznej w oparciu o wyniki pomiarów skażeń dokonanych przez specjalistyczne jednostki nie wykazała żadnych zagrożeń dla środowiska i zdrowia ludzi.

1.8.3. Zagrożenie hałasem i wibracjami oraz elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym.

- a) Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku zostały określone w tabeli 1 i 2 stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1998 r. (Dz. Ust. Nr 66, poz. 436).

Główne źródło hałasu stanowi zazwyczaj przemysł i komunikacja. Zagrożenia tego rodzaju hałasem na terenie gminy praktycznie są znikome.

Pewne lokalne uciążliwości w tym zakresie mogą wynikać z funkcjonowania istniejących drobnych zakładów produkcyjnych oraz usługowych działających na podstawie wpisu do ewidencji zakładów prowadzących działalność gospodarczą. W takich przypadkach należy przestrzegać zasady, iż hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne natężenie nie mogą wykraczać poza obręb działki, na której są wytwarzane.

Wzrastające natężenie ruchu kołowego powoduje także przyrost poziomów hałasu komunikacyjnego. Dlatego też w celu ograniczenia ewentualnych uciążliwości wynikających z nadmiernego hałasu komunikacyjnego należy dążyć do ich minimalizowania głównie poprzez rozwiązania techniczne, zwłaszcza w miejscach ich szczególnej uciążliwości dla otoczenia.

- b) Aktualnie na obszarze gminy Rudka nie występują urządzenia wytwarzające elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące szkodliwe dla ludzi i środowiska.

Rozprowadzenie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez układ sieci SN i NN linii napowietrznych.

Szczegółowe zasady ochrony przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska, dopuszczalne poziomy promieniowania, jakie mogą występować w środowisku oraz wymagania obowiązujące przy wykonywaniu pomiarów kontrolnych promieniowania określa rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dn. 11 sierpnia 1998 r. (Dz. U. Nr 107, poz. 676).

Nadmienia się, iż w rozwoju sieci elektroenergetycznej województwa przez teren gminy Rudka projektowany jest przebieg linii WN 110 kV.

1.8.4. Zagrożenia powierzchni ziemi i innych elementów środowiska przyrodniczego.

a) Zagrożenia spowodowane eksploatacją surowców mineralnych.

Powierzchniowa degradacja i dewastacja terenów, a zwłaszcza rzeźby terenów związana jest głównie z eksploatacją surowców mineralnych.

Wielkość i zakres eksploatacji surowców mineralnych szczegółowo omówiono w pkt. 1.3.2. niniejszego tekstu.

Ponadto w zależności od głębokości eksploatacji surowców oraz sposobów ich wydobywania (np. sprzętem mechanicznym) istnieje możliwość zakłócenia układu wód wgłębnych oraz ich chemicznego zanieczyszczenia (smary, oleje itp.)

b) Zagrożenia odpadami.

Jednym z poważnych zagrożeń i degradacji środowiska są odpady komunalne i przemysłowe. Odpady, a w szczególności te, które nie są odpowiednio składowane (utyliczowane) na wysypisku wywierają negatywny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, głównie w formie skażenia wody, gleby, powietrza, niszczenia walorów krajobrazowych łącznie z wyłączeniem określonych terenów rolnych lub leśnych.

Odpady stałe składowane są na nie zalegalizowanym wysypisku gminnym o pow. 0,5 ha położonym na gruntach wsi Rudka. Wysypisko to z wyodrębnioną częścią do odpadów płynnych eksploatowane jest od 1978 r., ilość odpadów – 0,1 tys. m³/rok, dotychczasowe wykorzystanie ca 90%.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują także wysypiska wiejskie nieurządzone zajmujące przeważnie wyrobiska poeksploatacyjne.

Zagrożenia odpadami wynikają także z faktu, że na przedmiotowe wysypiska trafiają różne substancje niebezpieczne codziennego użytku np. leki, środki owadobójcze, baterie, lampy rtęciowe, rozpuszczalniki, smary itp.

Celem uniknięcia takich zagrożeń niezbędny jest rozdzielczy system gromadzenia odpadów. Trudności w znalezieniu odpowiednich miejsc pod wysypiska, wysoki koszt ich urządzania, a także sposób składowania i utylizacji tych nieczystości stanowi realne przesłanki do pogarszania stanu środowiska.

Dlatego też należy organizować składowiska przejściowe z pełną segregacją odpadów tj. ustawianie kontenerów w miejscach wytwarzania odpadów z docelowym ich wywożeniem na wysypisko gminne, a także do zakładów bezpiecznego przetwarzania.

We wsiach zwodociagowanych poza wsią gminną Rudka brak jest kanalizacji sanitarnych, w tym małych oczyszczalni ścieków, co w konsekwencji może doprowadzić do zanieczyszczenia zarówno wód powierzchniowych, jak i podziemnych. Przy czym należy nadmienić, że dotychczasowy stopień oczyszczania ścieków w oczyszczalni Rudka również nie jest zadowalający.

c) W okresie wiosennym dużym zagrożeniem jest wypalanie traw. Dotyczy to zwłaszcza dolin rzecznych i poboczy dróg. Powoduje to wyginięcie wielu gatunków roślin i zwierząt oraz grozi powstawaniem pożarów na przyległych obszarach.

1.9. Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

1.9.1. Podstawowa struktura funkcjonalno – przyrodnicza gminy.

W strukturze obszaru gminy istotną rolę odgrywają jej przyrodnicze struktury funkcjonalno-przestrzenne tworzące tzw. system ekologiczny gminy.

Do głównych obszarów (struktur) systemu ekologicznego gminy należą:

a) doliny rzek, a w tym:

- dolina rzeki Nurzec jako element wieloprzestrzenny tworzący układ powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym i funkcjach: ekologicznej, krajobrazowej, gospodarczej i rekreacyjnej,
- doliny rzek mniejszych cieków wodnych jako elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu lokalnym i funkcjach: ekologicznych, krajobrazowych i gospodarczych.

Szczegółowa charakterystyka i znaczenie w/w elementów została przedstawiona w pkt. 1.4.1. niniejszego tekstu.

b) kompleksy leśne

Wszystkie kompleksy leśne jako elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego województwa o znaczeniu lokalnym gminy i funkcjach ekologicznych, gospodarczych i krajobrazowych. W większości lasy te w powiązaniu z ciągami ekologicznymi ekosystemu dolin rzecznych zachowują układ ciągłości przestrzennej systemu.

Szczegółowa charakterystyka i znaczenie tych elementów została zawarta w pkt. 1.6. niniejszych uwarunkowań.

c) Elementami wspomagającymi i współdziałającymi w zakresie funkcjonowania systemu ekologicznego gminy są tereny otwarte o charakterze rolno-osadniczym, głównie tereny upraw polowych i zieleni towarzyszącej osadnictwu, a w szczególności wsi gminnej Rudka.

d) Podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego gminy jest zachowanie walorów i funkcjonalności w/w struktur środowiska przyrodniczego z jednoczesnym zapewnieniem możliwości jego właściwego funkcjonowania.

W związku z powyższym obszary systemu ekologicznego (strefy ekologicznej) gminy podlegać powinny ochronie przed zainwestowaniem i degradacją, głównie sanitarną.

e) Wszystkie pozostałe obszary tj. poza obszarami systemu przyrodniczego (terenami otwartymi) posiadają warunki abiotyczne do rozwoju różnych form osadnictwa i zabudowy. Przy czym należy podkreślić, że są to zarazem obszary o podstawowych wartościach rolniczej przestrzeni produkcyjnej stwarzające odpowiednie warunki do rozwoju określonych form gospodarki żywnościowej.

1.9.2. Główne wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

- 1) Utrzymanie wartości i walorów terenów aktywnych biologicznie tworzących system ekologiczny w strukturze przestrzennej obszaru gminy.
- 2) Zachowanie naturalności i ciągłości terenów systemu ekologicznego jako warunku niekolizyjnego ich funkcjonowania z rozwojem zainwestowania gminy.
- 3) Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, w szczególności ujęć wód komunalnych oraz wód rzeki Nurca i innych mniejszych cieków przed

zanieczyszczeniami sanitarnymi i nadmierną eksploatacją – stosownie do ustalonych klas czystości i nienaruszalności przepływów biologicznych.

Przy czym wnioskuje się także o potrzebę:

- skutecznego rozwiązywania unieszkodliwiania ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi,
 - poprawy dyspozycyjności wód w elementarnych zlewniach obszaru gminy.
- 4) Ochrona zabudowy mieszkaniowej (zdrowia ludzi) i walorów przyrodniczych przed negatywnym wpływem różnego rodzaju zanieczyszczeń atmosferycznych - stosownie do obowiązujących norm państwowych.
Zmniejszenie emisji energetycznych można będzie osiągnąć poprzez m.in. gazyfikację gminy.
- 5) Niwelacja zagrożeń hałasem oraz promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym głównie w obszarach stałego zamieszkania ludzi i obszarach rekreacji.
- 6) Ochrona i racjonalne gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną, a w tym ochrona przed:
- zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi,
 - nieuzasadnionym przeznaczaniem wartościowych gruntów na cele inne niż rolnicze,
 - negatywnymi skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.

2. Sieć osadnicza, funkcje gminy, środowisko kulturowe.

2.1. Sieć osadnicza, funkcje gminy.

W 2001 r. sieć osadniczą tworzy 10 miejscowości wiejskich, w tym 9 sołectw. W 2001 r. przyłączono do gminy Rudka wieś Olędy, z gminy Brańsk.

Pod względem układów przestrzennych Rudka ma charakter wsi szachownicowej, zaś inne ulicówki. Wszystkie wsie pełnią funkcje rolnicze o profilu produkcji zbóż, ziemniaków oraz hodowli bydła i trzody chlewnej.

Wieś Rudka jako lokalny ośrodek rozwoju pełni ponadto funkcje:

- usług lokalnych z zakresu kultury, oświaty, zdrowia, handlu, administracji samorządowej i gospodarczej, finansów itp.,
- obsługi rolnictwa i leśnictwa,
- mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej,
- obsługi komunikacji.

2.2. Środowisko kulturowe.

2.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

Z terenu gminy Rudka do rejestru zabytków wpisano następujące obiekty:

- a) układ urbanistyczny, dec. nr Kl. WKZ-5340/55/79 z dn. 29.12.1979 r., nr rej. 479,
- b) kościół par. pw. Św. Trójcy Przenajświętszej, dec. nr Kl. III-1/240/66 z dn. 25.10.2000 r., nr rej. 235,
- c) Zespół Pałacowy Ossolińskich:
 - pałac, dec. nr Kult. V-2b-17/56/56 z dn. 10.04.1956 r., nr rej. 50,
 - oficyna: dec. nr Kult. V-2b-18-95-57 z dn. 13.04.1957 r., nr rej. 89,
 - stajnia: dec. nr Kult. V-2b-19-96-57 z dn. 28.02.1957 r., nr rej. 90,

- park: dec. nr Kult. V-2b-19-96-57 z dn. 28.02.1957 r., nr rej. 51,
- d) zajazd ob. dom ul. Wolności 2, dec. Kl. III-1/239/66 z dn. 25.10.1966 r., nr rej. 234,
- e) rzeźba drewniana św. Floriana w murowanej kapliczce u zbiegu ulic Ciechanowieckiej i Wolności, dec. ZR-442-I/2000 z dn. 25.05.2000 r., nr rej. B-4,
- f) dom zakonny Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny w Rudce, ul Wola, drewn., 1932 r., decyzja nr ZN=440/15/cz/2001 z dn. 10.08 2001 r. nr rejestru A-23,
- g) cmentarz rzymskokatolicki, dec. nr Kl. WKZ-5340/29/88 z dn. 28.12.1988 r., nr rej. 716.

Wszystkie wyżej wymienione obiekty podlegają ochronie konserwatorskiej na mocy ustawy z dnia 15 lutego 1962r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1999 r. Nr 98, poz. 1150) i wszelkie prace przy tych zabytkach i ich bezpośrednim sąsiedztwie wymagają uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku.

2.2.2. Obiekty o wartościach kulturowych, w tym archeologiczne.

Na terenie gminy Rudka znajduje się następujące obiekty o wartościach kulturowych, które są w kręgu zainteresowania Państwowej Służby Ochrony Zabytków – Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

a) Budowle.

KARP

1. dom nr 11, drewn., k. XIX,
2. dom nr 23, glin., l. 20 XX,

KOCE BOROWE

3. dom nr 54, drewn., 1914,
4. dom nr 62, drewn., l. 20 XX,
5. dom nr 66, drewn., l. 20 XX,
6. dom nr 68, drewn., l. 20 XX,

NIEMYJE JARNĄTY

7. zagroda nr 19,
 - a) dom, drewn., 2 poł. XIX,
 - b) stodoła, drewn., 2 poł. XIX,
 - c) łam, drewn., 2 poł. XIX,
8. dom nr 24, drewn., 2 poł. XIX,

NIEMYJE ZĄBKI

9. zagroda nr 27,
 - a) dom, drewn., k. XIX,
 - b) spichlerz, drewn., XIX/XX,
10. dom nr 13, drewn., 2 poł. XIX,
11. dom nr 25, drewn., k. XIX,
12. stodoła w zagrodzie nr 19, drewn., k. XIX,

NIEMYJE NOWE

- 13. zagroda nr 19,
 - a) obora, drewn., l. 30 XX,
 - b) chlew, drewn., l. 30 XX,
- 14. dom nr 8, drewn., 1940,
- 15. dom nr 34, drewn., 1940,
- 16. dom nr 35, drewn., 1940,
- 17. dom nr 37, drewn., 1940,
- 18. stodoła w zagrodzie nr 32, drewn., 1940,

RUDKA

- 19. zespół kościoła par. p.w. Św. Trójcy:
 - a) ogrodzenie z bramą, mur. 2 poł. XVIII,
 - b) plebania, drewn., 2 poł. XIX,
- 20. kapliczka, ul. Wola, mur. k. XVIII, restaur. 1858,
- 21. zespół pałacowy, Zespół Szkół Rolniczych w Rudce:
 - a) tzw. nowy pałac, mur. ok. 1930,
 - b) rządówka, ob. dom mieszkalny nr 5, drewn., ok. 1850,
 - c) czworak, ob. dom mieszkalny nr 4, drewn., ok. 1850,
 - d) czworak, ob. dom mieszkalny, mur., l. 30 XX,
 - e) tzw. dom rybaka, mur., 1929,
 - f) obora I, mur., k. XIX,
 - g) obora II, mur. k. XIX,
 - h) budynek gospodarczy, mur., 1903,
 - i) hydrofornia, mur., przed 1914,
 - j) młyn, mur., 1852, remont.,
 - k) oranżeria, mur., 2 poł. XVIII,

ul. Ciechanowiecka

- 22. dom nr 1, drewn., l. 20 XX,
- 23. dom nr 26, drewn., k. XIX,
- 24. dom nr 34, drewn., 2 poł. XIX,
- 25. dom nr 35, drewn., k. XIX,
- 26. dom nr 48, drewn., pocz. XX,
- 27. dom nr 52, drewn., k. XIX,
- 28. dom nr 58, drewn., k. XIX,
- 29. dom nr 62, drewn., k. XIX,

ul. Szkolna

- 30. dom nr 8, drewn., pocz. XX,

ul. Wolności

- 31. dom nr 1, drewn., pocz. XX,
- 32. dom nr 3, drewn., l. 20 XX,
- 33. dom naprzeciw kościoła, drewn., l. 20 XX,

NIEMYJE STARE

- 34. dom nr 34, drewn., 2 poł. XIX,

b) Cmentarze.

- Rudka – cmentarz przykościelny,

c) Stanowiska archeologiczne.

Na terenie gminy Rudka nie były prowadzone systematyczne archeologiczne badania powierzchniowe. W archiwach znajdują się dane dotyczące dwóch stanowisk archeologicznych: Rudka – stanowisko 1, Niemyje – stanowisko 1. Lokalizacja stanowiska w Niemyjach jest nieprecyzyjna.

3. Sfera społeczna – warunki życia ludności.

3.1. Ludność, zasoby pracy i ich wykorzystanie.

3.1.1. Ludność i obszar gminy w 2001 r. na tle województwa podlaskiego i powiatu bielskiego.

Gmina Rudka obejmuje obszar 70,21 km², co stanowi tylko 0,5% powierzchni województwa podlaskiego oraz 5,1% powiatu bielskiego.

Liczba ludności wynosi 2494 osoby, co stanowi 0,2% ludności województwa podlaskiego i 3,9% ludności powiatu bielskiego. Na 1 km² przypada 36 osób (woj. podlaskie 61 osób, powiat 46).

W strukturze płci ludności, kobiety stanowią 50,5% ogółu ludności (w województwie podlaskim kobiety stanowią 50,8%, w powiecie bielskim 50,4%). Na 100 mężczyzn przypada w gminie 104 kobiet, podczas gdy w województwie odpowiednio 103, a w powiecie bielskim 102.

Administracyjnie gmina dzieli się na 9 sołectw, w których występuje 10 miejscowości.

3.1.2. Ogólne tendencje demograficzne.

Zaludnienie gminy w latach 1946 -1999 kształtowało się następująco:

1946	– 4089 osób
1950	– 3844 osób
1960	– 4087 osób
1970	– 3906 osoby
1978	– 3140 osób
1988	– 2630 osób
1990	– 2625 osób
1996	– 2160 osób
1997	– 2182 osób
1998	– 2161 osób

1999 – 2176 osób
2001 – 2494 osoby.

W okresie powojennym stan ludności na obszarze gminy systematycznie maleje. W latach 1946 – 1999 stan ludności zmniejszył się o 1913 osób, tj. o 46,8%. W kilku ostatnich latach proces ten wykazuje stan stabilny.

Ubytek ludności w latach 1946 -1999 kształtował się następująco:

- w latach 1946 – 1950 ubyło 245 osób, tj. średnio rocznie 49 osób,
- w latach 1951 – 1960 przybyło 243 osoby, tj. średnio rocznie 24 osoby,
- w latach 1961 – 1970 ubyło 181 osób, tj. średnio rocznie 18 osób,
- w latach 1971 – 1978 ubyło 766 osób, tj. średnio rocznie 96 osób,
- w latach 1979 – 1988 ubyło 510 osób, tj. średnio rocznie 51 osób,
- w latach 1989 – 2001 przybyło 318 osoby, w wyniku przyłączenia do gminy wsi Olędy.

Rozmieszczenie ludności na terenie gminy na przestrzeni ostatnich 29 lat zawarte jest w poniższej tabeli.

Zmiany ludnościowe w gminie Rudka w latach 1970-1999.

Tabela 11

Lp.	Miejscowości	Lata				Zmiana w latach 1970-1999	
		1970	1978	1988	1999	w osobach	1970=100%
1	2	3	4	5	6	7	8
	GINA RAZEM	2481	2364	2085	2176	-305	87,7
1.	Rudka	1647	1653	1468	1521	-126	92,3
2.	Karp	95	108	89	87	-8	91,5
3.	Koce Borowe	209	181	152	157	-52	75,1
4.	Niemyje Skłody	•	•	•	63	•	•
5.	Niemyje Nowe	198	170	152	93	-105	47,0
6.	Niemyje Stare	144	103	86	99	-45	68,7
7.	Niemyje Jarnąty	71	65	59	45	-26	63,4
8.	Niemyje Ząbki	117	84	79	92	-25	78,6
9.	Kolonia Józefin	•	•	•	19	•	•
10.	Olędy	429	358	308	318	111	74,1

Źródło: Spisy Powszechne 1970, 1978, 1988 oraz dane z gminy za 1999 r.

- Niemyje Skłody łącznie z Niemyjami Nowymi, Kolonia Józefin łącznie z Rudką.

Największe ubytki ludności w osobach notują wsie: Rudka i Niemyje Nowe. Największe procentowe ubytki ludności wystąpiły we wsiach: Niemyje Nowe, Niemyje Jarnąty i Niemyje Stare.

Ruch naturalny ludności w gminie Rudka w latach 1992 – 1999.

Tabela 12

Lp.	Wyszczególnienie	Lata					
		1992	1994	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Małżeństwa w liczbach bezwzględnych	10	10	9	11	12	9
	- na 1000 ludności	3,8	4,9	4,5	5,5	6,0	4,6

2.	Urodzenia w liczbach bezwzględnych - na 1000 ludności	26 9,9	36 17,6	34 17,0	18 9,1	19 9,6	24 12,2
3.	Zgony w liczbach bezwzględnych - na 1000 ludności	42 16	25 12,2	25 12,5	24 12,1	22 11,1	37 18,8
4.	Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych - na 1000 ludności	-16 -6,1	11 5,4	9 4,5	-6 -3,0	-3 -1,5	-13 -6,6

Źródło: Roczniki Statystyczne województwa białostockiego i podlaskiego.

Na obszarze gminy w ostatnich latach występuje zjawisko przewagi zgonów nad liczbę urodzeń, co powoduje iż saldo przyrostu naturalnego jest ujemne. W 1999 r. wynosiło ono -6,6‰, zaś w całym powiecie bielskim także było ujemne i wynosiło -3,8‰. Innym czynnikiem spadku ludności w gminie jest jej migracja poza teren gminy. Zjawisko migracji w gminie Rudka w latach 1992-99 ilustruje tabela 16.

Migracja ludności w gminie Rudka w latach 1992–1999.

Tabela 13

Lp.	Wyszczególnienie	Lata					
		1992	1994	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Napływ ludności ogółem, w tym: z miast ze wsi z zagranicy	19 7 12 -	18 11 4 3	19 14 5 -	26 15 11 -	32 - 32 -	28 - 28 -
2.	Odpyływ ludności ogółem, w tym: do miast na wieś zagranicę	20 13 7 -	53 31 22 -	31 14 17 -	39 26 13 -	33 33 - -	34 34 - -
3.	Saldo migracji	-1	-35	-12	-13	-1	-6

Źródło: Roczniki Statystyczne województwa białostockiego i podlaskiego.

3.1.3. Struktura płci ludności gminy.

Struktura płci ludności gminy Rudka zmieniała się w latach 1992–1999 w sposób następujący:

Tabela 14

Lata	Razem	Mężczyźni		Kobiety		Kobiety na 100 M
		Ogółem	%	Ogółem	%	
1	2	3	4	5	6	7
1992	2631	1331	50,6	1300	49,4	98
1993	2630	1329	50,5	1301	49,5	98
1994	1990	1006	50,6	984	49,4	98
1995	2089	1035	49,5	1054	50,5	102
1996	2160	1064	49,3	1096	50,7	103
1997	2182	1072	49,2	1110	50,8	104
1998	2161	1061	49,1	1100	50,9	104
1999	2176	1077	49,5	1099	50,5	102
1992-1999	-655	-353	-1,1	-302	+1,1	+4,0

Źródło: Roczniki Statystyczne województwa białostockiego i podlaskiego.

W 1999 r. udział kobiet wyniósł 50,5% ogółu ludności gminy. W kilku ostatnich latach rośnie udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców gminy.

3.1.4. Struktura wieku ludności.

Na przestrzeni lat 1994 – 1999 ludność gminy według wieku przedstawia się następująco:

Ludność w gminie Rudka według wieku w latach 1988 – 1999.

Tabela 15

Wiek	1995		1996		1999		Zmiany w latach 1995 – 1999	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Osoby	1995= =100%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Wiek przedprodukcyjny ogółem, w tym:	612	29,3	664	30,7	712	32,7	100	116,3
0 – 17 l. M	290	47,4	321	48,3	353	49,6	+63	121,7
0 – 17 l. K	322	52,6	343	51,7	359	50,4	+37	111,5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Wiek produkcyjny ogółem, w tym:	1003	48,0	1019	47,2	988	45,4	-15	98,5
18 – 64 l. M	578	57,6	574	56,3	554	56,1	-24	95,8
18 – 59 l. K	425	42,4	445	46,7	434	43,9	+9	102,1
3. Wiek poprodukcyjny ogółem, w tym:	474	22,7	477	22,1	476	21,9	+2	100,4
65 i > l. M	167	35,2	169	35,4	170	35,7	+3	101,8
60 i > l. K	307	64,8	308	64,6	306	64,3	-1	99,7
4. Ogółem, w tym:	2089	100,0	2160	100,0	2176	100,0	+87	104,2
MEŻCZYŻNI	1035	50,6	1064	49,3	1077	49,5	+42	104,1
KOBIECY	1054	49,4	1096	50,7	1099	50,5	+45	104,3

Źródła: Dane US Białystok, obliczenia własne.

Z analizy struktury wieku ludności gminy Rudka wynika, iż udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest wyższy aniżeli średnio w województwie podlaskim (20,9%), a niższy niż w powiecie bielskim (29,6%).

W latach 1995 – 1999 nastąpił wzrost udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz spadek w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Jest to zjawisko nietypowe w stosunku do województwa podlaskiego, gdzie grupa ludności starszych znacznie się zwiększa.

W wyniku tych zmian, w 1999 r. wzrósł współczynnik obciążenia demograficznego liczonego ilością osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 1000 osób w wieku produkcyjnym.

Otóż w 1995 r. na każde 1000 osób w wieku produkcyjnym przypadało w gminie 1082 osoby w wieku nieprodukcyjnym, podczas gdy w 1999 r. współczynnik ten wynosił 1202 osoby.

3.1.5. Pracujący.

W 1996 r. w rolnictwie indywidualnym pracowało 816 osób, co stanowiło 37,8% ogólnej liczby ludności w gminie. Poza rolnictwem indywidualnym z terenu gminy w roku 1999 r. pracowało 191 osób, w tym 97 kobiet. W stosunku do roku 1995 nastąpił wzrost zatrudnienia o 4 osoby.

Struktura pracujących według sekcji EKD była w latach 1995 – 1999 następująca:

Tabela 16

SEKCJE EKD	Lata				
	1995	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6
O g ó ł e m	188	186	213	192	191
w tym:					
- przemysł	4	3	3	-	-
- budownictwo	-	1	2	-	4
- handel i naprawy	6	6	4	4	
- transport, składowanie i łączność	11	4	4	4	4
- administracja i obrona narodowa	25	22	45	33	33
- edukacja	89	91	92	93	93
- ochrona zdrowia i opieka socjalna	8	9	9	7	7
- inne	45	50	54	51	50

Źródło: Roczniki statystyczne US Białystok.

3.1.6. Problemy bezrobocia.

Wprowadzenie mechanizmów gospodarki rynkowej zmieniło sytuację na rynku zatrudnienia ograniczając radykalnie owe zatrudnienie.

W wyniku powyższego od 1990 r. obserwuje się wzrost bezrobocia.

Bezrobocie w gminie od roku 1993 kształtowało się następująco:

1993 r. – 142 osoby w tym 61 kobiet

1994 r. – 152 osoby w tym 71 kobiet

1995 r. – 149 osób w tym 66 kobiet

1996 r. – 109 osób w tym 55 kobiet

1997 r. – 82 osoby w tym 53 kobiet

1998 r. – 86 osób w tym 52 kobiet

1999 r. – 88 osób w tym 47 kobiet

Struktura bezrobotnych w 1999 r. kształtowała się następująco:

Tabela 17

Wyszczególnienie	Osoby	%
1	2	3
O g ó ł e m	87	100,0
w tym:		
- kobiety	47	54,0
- absolwenci	2	2,3
- zwolnieni z przyczyn likwidacji zakładu pracy	-	-
- z prawem do zasiłku	10	11,5
- w wieku 18 – 24 lata	76	87,4
- pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	43	49,4

Źródło: Rocznik statystyczny US Białystok.

Bezrobotnymi w gminie są przeważnie ludzie młodzi i stanowią 87,4% ogółu bezrobotnych.

3.1.7. Charakterystyka ludności rolniczej (gospodarstwa indywidualne).

3.1.7.1. Pracujący.

Niektóre dane demograficzne ludności w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (łącznie z działkami rolnymi) w gminie Rudka

w 1996 r. na tle ludności wiejskiej byłego województwa białostockiego kształtowały się następująco (brak danych dla woj. podlaskiego):

Tabela 18

Wyszczególnienie 1	Byłe województwo (wieś) 2	Gmina Rudka 3
1. Ludność ogółem w tym : mężczyźni kobiety	254834 128555 126279	2160 1064 1096
2. Ludność zamieszkała w gospodarstwach domowych z uż. gospodarstwa rolnego /działki rolnej/ w tym: mężczyźni kobiety	191391 98181 93210	1327 670 657
1	2	3
3. Pracujący /pow. 15 lat życia/ w gosp. domowych z uż. gosp. rolnego /działki rolnej/ w tym: w swoim gospodarstwie rolnym poza swoim gosp. rolnym	125710 105347 20363	816 667 149
4. Bezrobotni w gosp. domowych z uż. gosp. rolnego /dz. rolnej/	1318	12
5. Bierni zawodowo w gosp. domowych z uż. gospodarstwa rolnego w tym: 0 – 14 lat powyżej 15 lat	64363 42278 22085	499 349 150
6. Pełnozatrudnieni w ind. gosp. rolnych tj. w gosp. pow. 1 ha w tym: mężczyźni kobiety	79879 45409 34470	659 372 287

Źródło: Powszechny Spis Rolny U.S., Białystok 1997 r.

Jak wynika z przedstawionej tabeli ludność zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego w liczbie 1327 osób stanowi 61,4% ludności gminy. We wsiach byłego województwa białostockiego ludność rolnicza stanowi 75,1%. Aktywność zawodowa ludności rolniczej (licząc łącznie z bezrobotnymi, którzy są gotowi do podjęcia pracy) wynosiła w gminie 62,4%, z tego aktywność zawodowa w swoich gospodarstwach rolnych wynosiła 50,3%. Odpowiednie wskaźniki we wsiach województwa wynosiły 66,4% i 55%.

3.1.7.2. Wykształcenie ludności rolniczej.

Ludność w wieku 15 i więcej lat zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) według poziomu wykształcenia w 1996 r. w gminie Rudka na tle byłego województwa białostockiego kształtowała się następująco:

Tabela 19

Obszar	Ludność rolnicza ogółem	Wykształcenie						
		wyższe	policealne	śred-nie zawo-dowe	śred-nie ogólne	zasa-dnicze zawo-dowe	podsta-wowe	podsta-wowe nieukoń-czone
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Byłe województwo białostockie	179854	4309	2591	23960	6857	34613	78474	29050
%	100,0	2,4	1,5	13,3	3,8	19,2	43,6	16,2
w tym:								
- mężczyźni	91668	1969	579	12245	2038	22813	41025	10999
%	100,0	2,1	0,6	13,4	2,2	24,9	44,8	12,0

- kobiety	8818,6	2340	2012	11715	4819	11800	37449	18051
%	100,0	2,6	2,3	13,3	5,5	13,4	42,5	20,4
Byłe woj., wieś	151963	2470	1592	17434	5509	29254	69614	27090
%	100,0	1,6	1,0	11,5	3,0	19,3	45,8	17,8
w tym:								
- mężczyźni	78023	1116	354	9015	1308	19237	36706	10287
%	100,0	1,4	0,5	11,6	1,7	24,6	47,0	13,2
- kobiety	73940	1354	1238	8419	3201	10017	32908	16803
%	100,0	1,8	1,7	11,4	4,3	13,6	44,5	22,7
gm. Rudka	985	2,6	9	156	15	152	510	117
%	100,0	2,6	0,9	15,8	1,5	15,4	51,9	11,9
w tym:								
- mężczyźni	502	11	2	69	2	109	254	55
%	100,0	2,2	0,4	13,7	0,4	21,7	50,6	11,0
- kobiety	483	15	7	87	13	43	256	62
%	100,0	3,1	1,4	18,0	2,7	8,9	53,0	12,9

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r., US Białystok 1997 r.

Ludność rolnicza zamieszkująca gminę jest podobnie wykształcona jak średnio ludność we wsiach byłego województwa białostockiego. Większy jest odsetek ludności z wykształceniem podstawowym i średnim oraz wyższym. Mniejszy odsetek ludności zamieszkującej gminę z niepełnym wykształceniem podstawowym.

Wykształcenie wyższe w gminie posiada 2,6% ludności rolniczej (1,6% w byłym woj. białostockim), wykształcenie średnie 15,8% (11,5% w byłym woj. białostockim).

Wśród ludności nie posiadającej wykształcenia podstawowego przeważają kobiety (12,9%).

3.2. Warunki życia ludności.

3.2.1. Zasoby i warunki mieszkaniowe.

3.2.1.1. Zasoby mieszkaniowe gminy na tle powiatu bielskiego.

Zasoby mieszkaniowe gminy Rudka na tle zasobów mieszkaniowych powiatu bielskiego oraz podstawowe wskaźniki mieszkaniowe w 1999 r. ilustrują następujące dane:

Tabela 20

Wyszczególnienie	Gmina Rudka	Powiat bielski
1	2	3
Mieszkania	582	22097
Izby	2092	82715
Powierzchnia użytkowa mieszkań /m ² /	38700	1441098
Przeciętne:		
- liczba mieszkań na 1000 M	267,4	347,2
- liczba izb w mieszkaniu	3,59	3,74
- liczba osób na mieszkanie	3,74	2,84
- liczba osób na izbę	1,04	0,76
- pow. uż. mieszk. w m ² /osobę	17,8	23,0
- pow. uż. mieszka-nia w m ²	66,5	65,2

Źródło: Woj. podlaskie w 1998 r., US Białystok, 2000 r.

Na tle woj. podlaskiego o pow. bielskiego ilość zasobów mieszkaniowych w gminie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przedstawiała się mniej korzystnie (w

woj. podlaskim – 304,8 mieszkań na 1000 mieszkańców, w powiecie bielskim – 347,2 mieszkań na 1000 mieszkańców).

Liczba budynków i mieszkań w poszczególnych miejscowościach gminy w 1999 r. przedstawiała się następująco:

Tabela 21

Lp.	Miejscowość	Budynki	Mieszkania
1	2	3	4
1.	Rudka	289	324
2.	Niemyje Skłody	11	11
3.	Niemyje Nowe	26	26
4.	Niemyje Stare	26	26
5.	Niemyje Jarnąty	16	16
6.	Niemyje Ząbki	22	22
1	2	3	4
7.	Koce Borowe	44	44
8.	Karp	19	19
9.	Józefin	5	5
	RAZEM	458	493

3.2.1.2. Zmiany zasobów mieszkaniowych w gminie w latach 1993 – 1999.

W okresie ostatnich 6 lat liczba mieszkań w gminie zmalała o 141, izb o 429 a pow. użytkowej o 7627 m². Spadek powyższy jest związany ze zmianą granic administracyjnych (wieś Mień przeszła do gminy Brańsk).

Zmiany zasobów mieszkaniowych w gminie Rudka w latach 1993 – 1999 ilustruje poniższe zestawienie:

Tabela 22

Lata	Mieszkania	Izby	Pow. użytkowa w m ²
1	2	3	4
1993	723	2521	46327
1994	572	2026	37078
1995	572	2026	37078
1996	577	2056	37741
1997	581	2080	38318
1998	582	2092	38700
1999	582	2092	38700
Zmiany 1993-1999	- 141	- 429	- 7627

Źródło: Roczniki statystyczne, US. Białystok.

3.2.1.3. Zmiana warunków mieszkaniowych wynikająca z potencjału mieszkaniowego.

Zmiany w podstawowych wskaźnikach mieszkaniowych, świadczące o niewielkiej poprawie sytuacji mieszkaniowej ludności gminy ilustruje poniższa tabela.

Warunki mieszkaniowe w gminie Rudka w latach 1993 – 1999.

Tabela 23

Wyszczególnienie	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6		
-liczba mieszkań na 1000 M	274,9	287,4	273,8	267,1	266,3	269,3	267,4

-liczba izb w mieszkaniu	3,49	3,54	3,54	3,56	3,58	3,59	3,59
-pow. użytkowa mieszkania w m ² /osobę	17,6	18,6	17,7	17,5	17,6	17,9	17,8
-liczba osób w mieszkaniu	3,64	3,48	3,65	3,74	3,76	3,71	3,74
-liczba osób na izbę	1,04	0,98	1,03	1,05	1,05	1,03	1,04
-pow. uż. mieszkania w m ²	64,1	64,8	64,8	65,4	66,0	66,5	66,5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie materiałów statystycznych.

3.2.1.4. Jakość mieszkań.

O jakości mieszkań świadczy okres ich budowy, jakość materiałów budowlanych, jak też wyposażenie w podstawowe urządzenia infrastruktury technicznej. Brak jest aktualnych danych statystycznych, aby można było ocenić dokładnie ten stan. Ostatnie dane pochodzą ze Spisu Powszechnego z 1988 r., dlatego też one nie są dzisiaj miarodajne, gdyż od tamtego okresu dokonano w gminie wiele w zakresie wyposażenia i poprawy ich stanu technicznego.

Pewno światło na jakość mieszkań w gminie może rzucić analiza zasobów mieszkaniowych indywidualnych gospodarstw rolnych. Dane pochodzą z Powszechnego Spisu rolnego z 1996 r.

Z danych spisowych wynika, że w gminie w 1996 r. było 328 gospodarstw rolnych, zaś budynków mieszkalnych 301 sztuk. W mieszkaniach tych zamieszkiwało 1327 osób, czyli w 1 mieszkaniu zamieszkiwały 4,4 osoby (średnio w gminie w tym czasie 3,74 osoby).

Wiek budynków mieszkalnych rolników indywidualnych w gminie Rudka na tle wsi byłego województwa białostockiego przedstawia się następująco:

Tabela 24

Okres budowy	Gmina Rudka		wsie byłego woj. białostockiego	
	ogółem	%	ogółem	%
1	2	3	4	5
Razem	301	100,0	46242	100,0
przed 1944r.	53	17,6	8464	18,3
1945 – 1960	95	31,6	14415	31,2
1961 – 1970	66	21,9	8596	18,6
1971 – 1980	49	16,3	8097	17,5
1981 – 1990	28	9,3	5201	11,2
1991 - 1996	10	3,3	1488	3,2

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US, Białystok 1997 r.

Udział mieszkań pod względem roku budowy gminie Rudka jest zbliżony do średnich wskaźników w byłym woj. białostockim.

Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarne i inne urządzenia komunalne można ocenić na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r., przedstawiającego stan wyposażenia mieszkań rolników indywidualnych.

Powyższe wyposażenie ilustruje załączona poniżej tabela.

Wyposażenie indywidualnych gospodarstw rolnych w podstawowe urządzenia komunalne w gminie Rudka na tle byłego woj. białostockiego (danych dla woj. podlaskiego brak)

Tabela 25

Urządzenia komunalne	Byłe woj. białostockie				Gmina Rudka	
	Ogółem		w tym wsie		Razem	%
	Razem	%	Razem	%		

1	2	3	4	5	6	7
Liczba gospodarstw rolnych /łącznie z działkami rolnymi/.	66805	100,0	56240	100,0	328	100,0
W tym posiadające:						
a) wodociąg sieciowy	26266	39,3	22570	40,1	258	78,7
b) wodociąg zagrodowy	8924	13,4	8098	14,4	8	2,4
c) kanalizację do dołu gnilnego	25536	38,2	22121	39,3	79	24,1
d) kanalizację sieciową	1142	1,7	450	0,8	139	42,4
e) sieć elektryczną 380V	39023	58,4	35145	62,5	205	62,5
f) korzystający z gazu z butli	26383	39,5	22532	40,1	133	40,5
g) posiadający telefon	12781	19,1	10389	18,5	87	26,5

Źródło: 1) Powszechny Spis Rolny 1996r., Urząd Statystyczny w Białymstoku 1997r.

Z powyższych danych wynika, że mieszkania ludności rolniczej w gminie Rudka były w 1996 r. lepiej wyposażone niż średnio we wsiach byłego województwa białostockiego.

3.1.2.5. Ruch budowlany.

Na terenie gminy Rudka istnieje średni ruch budowlany w zakresie budownictwa mieszkaniowego.

W latach 1993 – 1999 oddano do użytku 17 mieszkań.

Tabela 26

Lata	Mieszkania oddane do użytku	
	ogółem	w tym w budownictwie indywidualnym
1993	1	1
1994	5	5
1995	-	-
1996	5	5
1997	4	4
1998	2	2
1999	-	-
RAZEM 1993-1999	17	17

Źródło: Roczniki statystyczne woj. białostockiego i podlaskiego.

3.2.2. Urządzenia obsługi ludności.

3.2.2.1. Edukacja.

Szkolnictwo podstawowe

Sytuacja w szkolnictwie podstawowym i placówkach wychowania przedszkolnego w latach 1992-1998 w gminie Rudka przedstawiała się następująco:

Tabela 27

Wyszczególnienie	1992/93	1995/96	1997/98
1	2	3	4
1. Placówki wychowania przedszkolnego w tym:	3	2	2
-oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	3	2	2
- dzieci w oddziałach	57	30	29
- nauczyciele		2	2

2. Szkoły podstawowe w tym:	3	2	2
- z klasami I - VIII	3	2	2
3. Uczniowie ogółem	383	285	268
4. Pomieszczenia do nauczania, w tym:	22	16	16
- izby lekcyjne		16	16
5. Oddziały szkolne		13	12
6. Nauczyciele	28	20	20
7. Liczba uczniów na pomieszczenie	17,4	18	17
8. Liczba uczniów na oddział		22	22
9. Absolwenci w poprzednim roku		40	38

Źródło: Roczniki Statystyczne woj. białostockiego 1993, 1995, 1998 US B – stok.

Na terenie Gminy Rudka działają 3 szkoły podstawowe:

1. Szkoła Podstawowa w Rudce (także gimnazjum),
2. Szkoła Podstawowa w Niemyjach Nowych,
3. Szkoła Podstawowa w Olędach.

Ad. 1 Szkoła Podstawowa w Rudce jest szkołą liczącą 7 oddziałów. Uczęszcza do niej 162 uczniów (rok szkolny 2000/01), w tym 15 spoza obwodu szkoły (Gmina Brańsk). Obwód szkoły obejmuje miejscowości: Rudka, Karp, Józefin. W szkole zatrudnionych jest 16 nauczycieli. 14 osób posiada wykształcenie wyższe, a dwoje średnie pedagogiczne. Skład kadry jest stabilny. Większość nauczycieli doskonali swoje umiejętności na studiach podyplomowych. Większość nauczycieli posiada stopień nauczyciela mianowanego. Szkoła mieści się w starym, wymagającym remontu budynku. W szkole funkcjonuje świetlica z dożywianiem. Dzieci mogą korzystać z biblioteki, pracowni komputerowej i sali gimnastycznej.

Ad. 2 Szkoła Podstawowa w Niemyjach Nowych zatrudnia 9 nauczycieli, spośród których wszyscy posiadają status nauczyciela mianowanego. Do szkoły uczęszcza 55 uczniów. Obwód szkoły obejmuje miejscowości: Niemyje Nowe, Niemyje Stare, Niemyje Skłody, Niemyje Ząbki, Niemyje Jarnąty, Koce Borowe. Szkoła mieści się w budynku drewnianym. Nie posiada sali gimnastycznej. Zajęcia dydaktyczne odbywają się w systemie klas łączonych.

Ad. 3 Szkoła Podstawowa w Olędach, do której uczęszcza 44 uczniów.

Szkolnictwo średnie

Istniejący w Rudce Zespół Szkół Rolniczych im. K. Kluka kształci młodzież w następujących kierunkach:

- 1) Technikum Rolnicze – szerokoprofilowe, które przygotowuje młodzież do prowadzenia gospodarstwa rolniczego i pracy w obsłudze rolnictwa.
- 2) Technikum Żywności o specjalności: technik żywienia gospodarstwa domowego, przygotowujące młodzież do prowadzenia działalności gospodarczej.
- 3) Technikum Ekonomiczne o specjalności rachunkowość i rynek rolny, które przygotowuje młodzież w zakresie rachunkowości, księgowości, bankowości i marketingu.
- 4) 4-letnie Liceum Ekonomiczne, również o specjalności rachunkowość i rynek rolny, które podobnie jak Technikum Ekonomiczne, kształci młodzież w tym kierunku.
- 5) Zasadnicza Szkoła Zawodowa – w zawodzie: mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych, przygotowująca młodzież w szerokim zakresie, umożliwiającym prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

W wyżej wymienionych typach szkół w roku szkolnym 2000/2001 uczyło się 493 uczniów w 17 oddziałach, i tak:

- a) w 5-letnim Technikum Rolniczym (5 oddziałów) – 143 uczniów,
- b) w 5-letnim Technikum Żywności (4 oddziały) – 118 uczniów,
- c) w 5-letnim Technikum Ekonomicznym (4 oddziały) – 120 uczniów,
- d) w 4-letnim Liceum Ekonomicznym (3 oddziały) – 93 uczniów,
- e) w 3-letniej Szkole Zasadniczej (1 oddział) – 143 uczniów.

W bieżącym roku szkolnym zatrudnionych jest 37 nauczycieli, w tym 9 nauczycieli wychowawców w internacie.

Aktualnie stan techniczny szkoły jest dobry i dobrze wyposażone zaplecze szkoły do prowadzonych kierunków kształcenia jak i do wprowadzenia nowych.

3.2.2.2. Kultura.

a) Świetlice.

Na terenie gminy świetlice, pełniące także funkcje na potrzeby sołectw (zebrania wiejskie, narady, zabawy, wesela, a także remiz OSP) funkcjonują w następujących wsiach: Rudka, Karp, Koce Borowe, Niemyje Ząbki.

b) Biblioteki.

Poza biblioteką w Rudce istnieje punkt biblioteczny we wsi Karp.

Sytuację w zakresie czytelnictwa w gminie w latach 1992-1998 ilustruje tabela.

Tabela 28

Lp.	Wyszczególnienie	Lata						
		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Placówki biblioteczne	4	5	5	4	4	3	3
2.	Księgozbiór (tys. wol.)	9,1	9,3	8,1	7,8	7,9	7,8	7,6
3.	Czytelnicy	464	443	410	363	395	368	341
4.	Wypożyczenia (tys. wol.)	11,3	12,1	11,4	10,7	13,6	11,6	10,4
5.	Księgozbiór na 1000 M	657	526	398	522	540	727	727
6.	Liczba osób na bibliotekę	3458	3534	4070	3733	3657	3574	3516
7.	Wypożyczenia w wol. na 1 czytelnika	24,3	27,3	27,8	29,5	34,4	31,5	30,5

Źródło: a) Kultura w województwie białostockim w latach 1990 – 1995, WUS B – stok.

b) Roczniki Statystyczne woj. białostockiego 1996r., 1997r.

c) Folklor.

Folklor przetrwał w kultywowaniu obrzędów religijnych, m.in. poprzez odpusty.

Do najbardziej znanych i popularnych należą odpusty na św. Rocha (16 sierpnia w Rudce) oraz św. Tadeusza (28 października we wsi Niemyje Nowe).

d) Miejsca kultu.

Obiekty sakralne istnieją we wsiach: Rudka i Niemyje Nowe.

3.2.2.3. Ochrona zdrowia i opieka socjalna.

Na terenie gminy funkcjonuje 1 placówka opieki zdrowotnej oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

- a) Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudce (Zespół Opieki Zdrowotnej), który posiada także swoją filię w Brańsku.
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudce został utworzony uchwałą Rady Gminy w Rudce Nr IV/19/92 z dnia 30.03.1992 r.

Ośrodek zasięgiem działania obejmuje 9 wsi, tj. Rudka, Koce Borowe, Niemyje Nowe, Niemyje Ząbki, Niemyje Jarnąty, Niemyje Stare, Niemyje Skłody, Karp, Józefin. Częstotliwość kontaktów z podopiecznymi jest uzależniona od napływu wniosków, sygnałów oraz własnych rozeznań.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, które nie mają żadnego źródła utrzymania lub dochód nie przekracza kwoty dochodu uprawnionego zgodnie z art. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką samodzielną, budżetową, podległą gminie. Jest bezpośrednim organizatorem i wykonawcą zadań pomocy społecznej na terenie gminy. Powołany został do realizacji zadań pomocy społecznej zleconych gminie oraz realizuje zadania własne gminy.

Główne problemy społeczne gminy to zubożenie rodzin wielodzietnych, bezrobocie oraz niezaradność życiowa.

Podstawowym celem GOPS jest udzielanie różnych form pomocy osobom w przejściowo trudnych sytuacjach, tj.:

- przyznawania i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawania i wypłacanie zasiłków okresowych, okresowych gwarantowanych,
- inne zadania wynikające z programu rządowego, tj. zasiłki dla kobiet w ciąży i po urodzeniu dziecka, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, okresowe specjalne, pomoc dla kombatanów itp.,
- przyznawanie zasiłków celowych, celowych zwrotnych, obiadów dla dzieci, usługi opiekuńcze.

Z tych form pomocy na dzień 30.09.2000 r. skorzystało łącznie 101 rodzin, tj. 538 osób w rodzinach.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna doprowadzić do usamodzielnienia osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

3.2.2.4. Handel detaliczny.

Na terenie gminy istnieje 9 sklepów (Rudka, Olędy, Niemyje Stare).

3.2.2.5. Sport i rekreacja.

Na terenie gminy istnieją następujące urządzenia sportowe i rekreacyjne:

- 1) obiekty sportowe na terenie Zespołu Szkół Rolniczych:
 - a) boisko kortowe o wymiarach 25 x 45,
 - b) boisko asfaltowe o wymiarach 40 x 20,
 - c) 2 boiska do koszykówki,
 - d) boisko do siatkówki,
 - e) boisko do piłki ręcznej,
 - f) hala sportowa o wymiarach 45 x 25 dostosowane do gier sportowych,

- g) sala gimnastyczna o wymiarach 22 x 11 do gry w tenisa stołowego,
 - h) siłownia wyposażona w sprzęt ATLAS – 10 stanowisk,
 - i) sauna.
- 2) pozostałe obiekty sportowe:
- a) stadion sportowy,
 - b) sala gimnastyczna przy szkole podstawowej w Rudce o wymiarach 24 x 15,
 - c) sala gimnastyczna przy szkole podstawowej w Olędach.

3.2.2.6. Administracja publiczna, obrona narodowa, usługi na rzecz społeczeństwa, pośrednictwo finansowe, łączność.

- a) Z tego zakresu istnieją we wsi Rudka następujące obiekty:
- Urząd Gminy
 - Oddział Banku Spółdzielczego,
 - Komisariat Policji
 - 2 jednostki OSP we wsiach: Rudka i Koce Borowe
- b) Z zakresu łączności istnieje Urząd Pocztowy oraz centrala telefoniczna TP S.A. Na 1000 mieszkańców przypadało w 1999 r. 137,4 telefonu (w województwie podlaskim 242,9, zaś w powiecie bielskim 204,2).

3.2.2.7. Leśnictwo i pozostała działalność usługowa.

Na terenie gminy występują następujące usługi:

- a) Nadleśnictwo Rudka
- b) administracja parafii
- c) zbiorniki przeciwpożarowe we wsiach: Rudka, Niemyje Ząbki,
- d) cmentarze we wsiach: Rudka, Niemyje Nowe

4. Sfera gospodarcza.

4.1. Wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gospodarka leśna.

Gmina Rudka dysponuje znacznymi zasobami rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na 1 mieszkańca gminy przypada tu 1,5 ha użytków rolnych, a więc 1,53 razy więcej niż w województwie podlaskim (0,98) i nieznacznie mniej niż w powiecie bielskim (1,58).

Użytki rolne o pow. 3250 ha w 1999 r. stanowiły zaledwie 50,5% całego obszaru gminy (w województwie 59,5% i 73,0% w powiecie bielskim).

W użytkach rolnych dominującą pozycję stanowią grunty orne, które zajmują 52,5% arealu.

Podstawową formą własności użytków rolnych jest gospodarka indywidualna, we władaniu której znajduje się 99,0% powierzchni.

Lasy zajmując aż 41,6% powierzchni gminy, co jest powyżej średniej lesistości województwa podlaskiego (29,5%).

Struktura użytkowania gruntów w gminie przedstawiona została szczegółowo w p.1.1. niniejszego tekstu.

4.1.1. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Według Instytutu Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach wartość ogólnego wskaźnika rolniczej przestrzeni produkcyjnej uwzględniającego wartość gleb, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne wynosi dla gminy Rudka 60-70 pkt.

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej została omówiona szczegółowo w pkt. 1.5. niniejszego tekstu.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy wykorzystywana jest głównie do produkcji zbóż, ziemniaków oraz bydła i trzody chlewnej.

4.1.2. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych.

W gminie Rudka funkcjonowało w 1996 r. ogółem 328 gospodarstw rolnych (łącznie z działkami rolnymi o pow. do 1 ha), zaś gospodarstw bez działek rolnych 297. Średnie gospodarstwo rolne, łącznie z działkami, liczy 10,4 ha, zaś bez działek rolnych 11,4 ha (średnie gospodarstwo rolne w województwie podlaskim liczy 10,7 ha, a w powiecie bielskim 9,4 ha).

Dominującą grupę stanowią gospodarstwa rolne o powierzchni 7 – 30 ha, których jest w gminie 45,7%, i które obejmują 68,5% powierzchni użytków rolnych, jednakże gospodarstwa powyżej 10 ha skupiają ich aż 63,6% areалу użytków rolnych.

Tabele 31 i 32 ilustrują strukturę indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie na tle byłego województwa białostockiego. Brak danych dla województwa podlaskiego.

Indywidualne gospodarstwa i działki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w gminie Rudka na tle byłego woj. białostockiego w 1996r. (liczba i powierzchnia) przedstawia poniższa tabela:

Tabela 29

Grupy obszarowe użytków rolnych	Gospodarstwa Gmina Rudka				Byłe województwo białostockie - wsie			
	ilość	%	ha	%	Ogółem /gosp.		Ogółem pow. w ha	
					Razem	%	Razem	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	328	100,0	3414	100,0	56240	100,0	562660	100,0
do 1 ha	31	9,5	16	0,5	10345	18,7	5873	1,0
1 - 2 ha	39	11,9	67	1,9	4192	7,5	7958	1,4
2 - 3 ha	21	6,4	57	1,7	2716	4,8	8703	1,5
3 - 5 ha	41	12,5	183	5,4	4970	8,8	25549	4,5
5 - 7 ha	44	13,4	316	9,3	5722	10,2	43099	7,7
7 - 10 ha	61	18,6	604	17,7	9014	16,0	92912	16,5
10 - 15 ha	47	14,3	740	21,6	10705	19,0	156928	27,9
15 - 20 ha	34	10,4	728	21,3	4899	8,7	99175	17,6
20 - 30 ha	8	2,4	268	7,8	2875	5,1	79809	14,2
30 - 50 ha	1	0,3	33	1,0	700	1,2	29021	5,2
50 - 100 ha	-	-	-	-	68	0,3	4983	0,9
100 - 200 ha	-	-	-	-	19	-	2948	0,5
200 i więcej ha	1	0,3	403	11,8	15	-	5704	1,1

Źródło: Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 1996r., Urząd Statystyczny w Białymstoku 1997 r. Obliczenia własne.

4.1.3. Struktura zasiewów, zbiory, plony.

Struktura zasiewów w gminie Rudka w roku 1996

Tabela 30

Zasiewy	1996 (ha)	
	ogółem	gosp. ind.
1	2	3
Zasiewy ogółem	1470	1453
w tym:		
1. Zboża ogółem	1144	1130
w tym:		
a) pszenica	186	173
b) żyto	265	265
1	2	3
c) inne zboża	693	692
w tym:		
- jęczmień	67	67
- owies	79	79
- pszenżyto	62	61
d) mieszanki zbożowe	485	485
2. Ziemniaki	189	188
3. Przemysłowe	40	38
w tym:		
a) buraki cukrowe	18	16
b) rzepak i rzepik	22	22
4. Uprawy pozostałe	97	97
w tym:		
a) pastewne	43	43
b) warzywa	15	15
c) truskawki	2	2
d) kukurydza	29	29
e) inne	8	8

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r.

Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 1996 r. (brak aktualnych danych) wynosiła 1470 ha.

W strukturze zasiewów dominują zboża (77,8% zasiewów), wśród których prym wiodą mieszanki zbożowe i żyto.

Plony i zbiory zbóż i ziemniaków w indywidualnych gospodarstwach rolnych w gminie Rudka w latach 1996-97 /w q z 1 ha/

Tabela 31

Wyszczególnienie	1996		1997
	zbiory w tonach	plony w q z ha	plony w q z ha
1	2	3	4
1. Zboża ogółem	2636,5	23,3	24,0
w tym:			
- pszenica	443,2	25,6	28,0
- żyto	543,3	20,5	21,0
- jęczmień	158,4	23,6	24,0
- owies	158,0	20,0	20,0
- pszenżyto	169,6	27,8	27,5
- mieszanki zbożowe	1164,0	24,0	25,0
2. Ziemniaki	4380,4	233,0	150,0

Źródło: a) Produkcja głównych ziemiopłodów rolnych, upraw

ogrodniczych i pastewnych w 1996 r. US Białystok 1998 r.
b) Rocznik statystyczny województwa białostockiego 1998 r.

4.1.4. Chów zwierząt gospodarskich.

Pogłowie podstawowych zwierząt gospodarskich w gm. Rudka w 1996 r.

Tabela 32

Wyszczególnienie	1996 r.	
	Ogółem	Gospodarstwa indywidualne
1	2	3
1. Bydło ogółem (sztuki fizyczne)	2095	2091
- na 100 ha użytków rolnych	71,3	73,4
w tym krowy (sztuki fizyczne)	1058	1058
- na 100 ha użytków rolnych	36,0	37,2
2. Trzoda chlewna (sztuki fizyczne)	1541	1509
- na 100 ha użytków rolnych	52,5	53,0
w tym lochy (sztuki fizyczne)	143	137
- na 100 ha użytków rolnych	4,9	4,8
3. Owce (sztuki fizyczne)	19	19
- na 100 ha użytków rolnych	0,6	0,7
4. Konie (sztuki fizyczne)	96	96
- na 100 ha użytków rolnych	2,9	3,0

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r.

Głównymi kierunkami produkcji zwierzęcej w gminie Rudka jest chów bydła i trzody chlewnej.

W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych w gminie Rudka stwierdza się większą obsadę bydła niż w województwie podlaskim i mniejszą trzody chlewnej.

Pozostałe dziedziny hodowli zwierząt odgrywały stosunkowo niewielkie znaczenie. Ilustruje to tabela 33.

Pogłowie pozostałych zwierząt hodowlanych w gminie Rudka w 1996 r.

Tabela 33

Wyszczególnienie	Gmina
- kozy	1
- króliki	39
- zw. futerkowe	-
- drób ogółem	3261
w tym: kury	3219
gęsi	77
kaczki	145
indyki	19
pozostały	1

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r.

4.1.5. Urządzenia obsługi rolnictwa.

Z zakresu urządzeń obsługi rolnictwa, na terenie gminy istnieją jedynie zlewnie mleka we wsiach: Rudka, Koce Borowe, Niemyje Nowe i Olędy.

4.1.6. Wypożyczenie rolnictwa w maszyny i urządzenia.

Ciągniki i środki transportowe

Według powszechnego spisu rolnego z 1996 r. w gminie Rudka w rolnictwie indywidualnym pracowało 185 ciągników. Na 100 ha użytków rolnych przypada 5,4 ciągnika, zaś na 100 gospodarstw rolnych przypada ich 56,4, tj. 1,3 razy więcej niż przeciętnie w kraju (42,5). Na ciągnik przypadało 18,5 ha użytków rolnych (w kraju 13,7).

Wypożyczenie gospodarstw rolnych w maszyny i urządzenia w 1996 r. ilustruje tabela 36.

Wypożyczenie rolnictwa w maszyny i urządzenia w gminie Rudka w 1996 r.

Tabela 34

Lp.	Wyszczególnienie	Gmina Rudka		
		Ogółem	w tym	
1	2	3	gospodarka indywidualna	gospodarka uspołeczniona
4	5	6	7	8
1.	Ciągniki	192	185	7
2.	Samochody osobowe	143	132	11
3.	Samochody ciężarowe do 2 ton ład.	6	6	-
4.	Samochody ciężarowe pow. 2 ton ład.	2	2	-
5.	Przyczepy ogółem	50	46	4
6.	Przyczepy pow. 6 ton ładowności	20	16	4
7.	Kombajny zbożowe	5	4	1
8.	Kombajny ziemniaczane	5	4	1
9.	Kombajny buraczane	1	1	-
10.	Siłoso kombajny samobieżne	1	1	-
11.	Siłoso kombajny pozostałe	1	1	-
12.	Rozsiewacze nawozów	82	80	2
13.	Rozrzutniki obornika	111	110	1
14.	Kosiarki ciągnikowe	99	98	1
15.	Ładowacze chwytakowe	22	21	1
16.	Kopaczki do ziemniaków	82	81	1
17.	Sadzarki do ziemniaków	65	64	1
18.	Przyczepy zbierające	57	57	-
19.	Prasy zbierające	10	9	1
20.	Opryskiwacze ciągnikowe polowe	25	24	1
21.	Opryskiwacze ciągnikowe sadownicze	1	1	-
22.	Dojarki bańkowe	102	102	-
23.	Dojarki rurociągowe	1	1	-
24.	Schładzarki do mleka konwiowe	12	12	-
25.	Schładzarki do mleka zbiornikowe	3	3	-
26.	Sortowniki	3	1	2
27.	Linie technologiczne	-	-	-
28.	Agregaty uprawowe	2	2	-

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996r., Urząd Statystyczny w Białymstoku 1997 r.

Na 328 gospodarstw i działek rolnych istniało w gminie 185 samochodów osobowych. Przy założeniu, że w gospodarstwie jest 1 samochód, to 56,4% gospodarstw posiadało samochody osobowe, 40,2% samochody ciężarowe do 2 ton ładowności oraz 0,6% samochody ciężarowe powyżej 2 ton ładowności.

Maszyny i urządzenia rolnicze

Wśród maszyn ogólnego przeznaczenia na 100 ha zasiewów przypadało 7,6 rozrzutników obornika, 5,6 rozsiewaczy nawozów, 1,7 ciągnikowych opryskiwaczy polowych, a na 100 ha użytków rolnych 0,6 ładowaczy chwytakowych.

Kombajny zbożowe posiadało 1,5% gospodarstw rolnych, silosy kombajny 0,6%, przyczepy zbierające 17,3% a prasy zbierające 3%.

Na 100 ha upraw ziemniaków przypadało w gminie 43,6 kopaczek do ziemniaków, 34,6 sadzarek do ziemniaków i 26 kombajnów do ziemniaków.

Dojarki posiadało 31,4% gospodarstw rolnych, zaś schładzarki do mleka 4% gospodarstw. Na 1 dojkę do mleka przypada 10 krów.

4.1.7. Zabudowa rolnicza i jej wyposażenie.

Budynki w indywidualnych gospodarstwach rolnych w gminie Rudka w 1996 r.

Tabela 35

Okres budowy	Budynki mieszkalne		Budynki inwentarskie		Budynki wielofunkcyjne		Stodoły	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Razem	301	100,0	411	100,0	42	100,0	277	100,0
Wybudowane: przed 1944r.	53	17,6	28	6,8	6	14,3	23	8,3
1945 – 1960 r.	95	31,6	88	21,4	6	14,3	62	22,4
1961 – 1970 r.	66	21,9	114	27,7	7	16,7	89	32,1
1971 – 1980 r.	49	16,3	98	23,8	12	28,6	62	22,4
1981 – 1990 r.	28	9,3	52	12,7	9	21,4	30	10,8
1991 – 1996 r.	10	3,3	31	7,6	2	4,7	11	4,0

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US Białystok 1997 r.

Wyposażenie indywidualnych gospodarstw rolnych w podstawowe urządzenia komunalne w gminie Rudka na tle byłego woj. białostockiego w 1996 r.

Tabela 36

Urządzenia komunalne	Byłe województwo białostockie		Gmina Rudka	
	Ogółem	%	Ogółem	%
1	2	3	4	5
Liczba gospodarstw rolnych łącznie z działkami rolnymi	56240	100,0	328	100,0
W tym posiadające:				
a) wodociąg sieciowy	22570	40,1	258	78,7
b) wodociąg zagrodowy	8098	14,4	8	2,4
c) kanalizację sieciową	450	0,8	139	42,4
d) kanalizację do dołu gnilnego	22121	39,3	79	24,1
e) sieć elektryczną 380 V	35145	62,5	205	62,5
f) gaz z butli	22532	40,1	133	40,5
g) telefon	10389	18,5	87	26,5

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US Białystok 1997 r.

Jak wynika z tabeli 36, gospodarstwa rolne w gminie Rudka były w 1996 r. o wiele lepiej wyposażone w urządzenia komunalne niż wsie byłego województwa białostockiego (brak danych dla województwa podlaskiego).

4.1.8. Gospodarka leśna.

Tereny leśne w gminie zajmują 2682 ha, co stanowi 41,6% powierzchni gminy.

Gospodarkę leśną prowadzi nadleśnictwo Rudka. Lasy prywatne zajmują 581 ha, co stanowi 21,1% ogólnej powierzchni lasów.

Szczegółowe omówienie problematyki leśnej zawiera punkt 1.6 niniejszego Studium.

4.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza.

4.2.1. Przemysł, rzemiosło, usługi.

Na terenie gminy Rudka w 1999 r. działalność gospodarczą prowadziło 69 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON, w tym 56 osób fizycznych według następujących sekcji EKD.

Tabela 37

Wyszczególnienie	Ogółem	Spółki prawa handlowego	Spółki cywilne	Osoby fizyczne	Inne
1	2	3	4	5	6
Razem	69	-	4	56	9
w tym:					
- sektor publiczny	6	-	-	-	-
- sektor prywatny	63				
SEKCJE EKD					
- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	7	-	1	5	1
- działalność produkcyjna	11	-	-	11	-
- budownictwo	13	-	-	13	-
- handel i naprawy	22	-	3	19	-
- hotele i restauracje	2	-	-	2	-
- transport i łączność	3	-	-	3	-
- pośrednictwo finansowe	-	-	-	-	-
- obsługa nieruchomości	-	-	-	-	-
- edukacja	4	-	-	1	3
- ochrona zdrowia	1	-	-	1	-
- pozostała działalność usługowa	6	-	-	1	5

Źródło: Podmioty gospodarki narodowej w woj. podlaskim w czerwcu 1999 r., US Białystok 1999 r.

4.2.2. Budżet gminy.

Budżet gminy Rudka zarówno po stronie dochodów, jak też wydatków wykazuje tendencję rosnącą, co ilustruje tabela 39.

Budżet gminy Rudka w latach 1995-1999

Tabela 38

Lata	Dochody				Wydatki			
	ogółem w tys. zł	w zł na 1 M	w tym podatki i opłaty lokalne		ogółem w tys. zł	w zł na 1 M	w tym na inwestycje	
			ogółem w tys. zł	w zł na 1 M			ogółem w tys. zł	w zł na 1 M
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1995	1250,8	629,2	319,7	160,8	1356,8	682,5	616,4	310,1
1996	1599,3	767,4	282,9	135,7	1860,2	892,6	880,4	422,5
1997	2249,7	1049,3	347,9	162,2	2099,6	979,3	818,1	381,6
1998	2206,1	1008,7	295,9	135,3	3211,3	1468,4	1651,0	754,9
1999	2301,3	1069,4	380,5	151,9	2393,2	1112,1	616,4	286,4

Źródło: a) Rocznik Statystyczny woj. białostockiego 1996 r.

b) Budżety gmin w latach 1996 – 1997, US w Białymstoku 1998 r.

- c) Województwo podlaskie w 1998 r., US Białystok 1999 r.
d) Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2000 r.

W 1999 r. dochody i wydatki budżetowe gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy w porównaniu do powiatu bielskiego i województwa podlaskiego kształtowały się następująco:

Tabela 39

Wyszczególnienie	Gmina Rudka	Powiat bielski	Województwo podlaskie
1	2	3	4
-Dochody ogółem na 1 M w zł	1069,4	1001,7	1202,8
w tym podatki i opłaty lokalne	151,9	152,7	88,4
-Wydatki ogółem na 1 M w zł	1112,1	1025,0	1249,3
w tym na inwestycje	286,4	186,4	256,7

Warto zaznaczyć, że dochody i wydatki budżetowe w przeliczeniu na jednego mieszkańca w gminie Rudka są wyższe niż średnio w powiecie bielskim i niższe w województwie podlaskim.

Udział inwestycji w wydatkach budżetowych wynosił w 1999 r. w gminie Rudka 25,7%, gdy w powiecie bielskim wydatki te stanowiły 18,2%, a w województwie podlaskim 20,5%.

4.2.3. Niewykorzystane obiekty.

We wsi Rudka istnieją następujące, niewykorzystane obiekty gospodarcze

- a) baza magazynowa Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Brańsku przy ulicy Wola,
- b) warsztat mechaniczny byłego PGR przy ul. Młynowej.

5. Komunikacja.

System komunikacyjny gminy Rudka stanowią :

- sieć drogowa,
- komunikacja autobusowa PPKS.

5.1. Sieć drogowa.

5.1.1. Struktura funkcjonalno – techniczna.

- 1) Droga wojewódzka Nr 681 Roszki Wodźki-Łapy-Poświętne-Brańsk-Ciechanowiec. Według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich (Dz. U. Nr 1, poz. 1071) oraz zarządzenia Nr 10 Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z dnia 22 sierpnia 2000 r. w sprawie nadania numerów dla dróg wojewódzkich, a także na podstawie propozycji Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich jest to droga klasy G. Na drodze tej dopuszczony jest ruch pojazdów o nacisku na pojedynczą oś 80 kN.
- 2) Drogi powiatowe.

Według rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 14 lipca 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg wojewódzkich (Dz. U. Nr 30, poz. 151, załącznik Nr 1 z dnia 29 sierpnia 1986 r.) oraz art. 103 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872) na obszarze gminy Rudka są następujące drogi powiatowe:

a) stan na dzień 31.12.2000 r.

Nr 03736 droga 689-Mień-Karp-Rudka-Olędy-Szmarły-Widźgowo-Boćki

Nr 03741 Niemyje Ząbki-droga 681

Nr 03742 droga 681-Koce Borowe-droga 03741

b) stan na dzień 01.01.2000 r.

Nr 03736 droga 689-Mień-Karp-Rudka-Olędy-Szmarły-Widźgowo-Boćki

Nr 03740 Brańsk-Lubieszczę-Olędy-Małyszczyn

Nr 03741 Niemyje Ząbki-droga 681

Nr 03742 droga 681-Koce Borowe-droga 03741

Nr 03816 Grodzisk-Kozłowo-Korycin-Olędy

3) Drogi gminne.

Według uchwały Nr XVI/105/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 21 października 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych oraz lokalnych miejskich w województwie białostockim (Dz. U. Woj. Biał. Nr 12, poz. 140) oraz art. 103 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872) na obszarze gminy Rudka są następujące drogi gminne:

Tabela 40

Nr drogi	Przebieg drogi
0304007	droga powiatowa 736-Józefin
0304008	Niemyje Jarnąty-droga powiatowa 742
ulice we wsi Rudka:	
0304010	ul. Ciechanowiecka
0304011	ul. Polna
0304012	ul. Ogrodowa
0304013	ul. Cegielniana
0304014	ul. Zakościelna
0304015	ul. Łąkowa
0304016	ul. Wolności
0304017	ul. Szkolna
0304018	ul. 3 Maja

5.1.2. Charakterystyka dróg ze względu na rodzaj nawierzchni.

1) Droga wojewódzka Nr 681.

Droga Nr 681 przebiega na obszarze gminy Rudka od km 41+750 do km 51+500 o długości 9,750 km posiada nawierzchnię bitumiczną.

2) Drogi powiatowe.

Długość dróg i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniżej tabeli:

Tabela 41

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Od km do km	Długość km	Długość według rodzaju nawierzchni			
					twarda		gruntowa	
					ulepszona	nieulepszona	wzmocnio	naturalna

					bitumiczna	brukowa	tłuczniowa	na żwirze, żużle	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a) stan na dzień 31.12.1999 r.									
1	03736	droga 689-Mień- Karp-Rudka- Olędy-Szurły- Widzgowo-Boćki	2+750-3+903 3+903-4+193 4+193-4+336 4+336-7+087 7+087-7+472 7+472-7+958 7+958-8+647 8+647-9+430	1,153 0,290 0,143 2,751 0,385 0,486 0,689 0,783	0,290	0,143 0,385 0,689	1,153 2,751		
Razem			2+750-9+430	6,68	1,559	1,217	3,904		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	03741	Niemieje Ząbki- droga 681	0+000-3+057	3,057				3,057	
3	03742	droga 681-Koce Borowe-droga 03741	0+000-0+538 0+538-0+897 0+897-1+992 1+992-2+491	0,538 0,359 1,095 0,499	1,095	0,359	0,538		0,499
Razem			0+000-2+491	2,491	1,095	0,359	0,538		0,499
Ogółem				12,228	2,654	1,576	4,442	3,057	0,499
b) stan na dzień 31.12.2000 r.									
1	03736	droga 689-Mień- Karp-Rudka- Olędy-Szurły- Widzgowo-Boćki	2+750-3+903 3+902-4+193 4+193-4+336 4+336-7+087 7+087-7+472 7+472-9+430	1,153 0,290 0,143 2,751 0,385 1,958	0,290	0,143 0,385	1,153 2,751		
Razem			2+750-9+430	6,680	2,248	0,528	3,904		
2	03741	Niemieje Ząbki- droga 681	0+000-3+057	3,057				3,057	
3	03742	droga 681-Koce Borowe-droga 03741	0+000-0+538 0+538-0+897 0+897-1+992 1+992-2+491	0,538 0,359 1,095 0,499	1,095	0,359	0,538		0,499
Razem			0+000-2+491	2,491	1,095	0,359	0,538		0,499
Ogółem				12,228	3,343	0,887	4,442	3,057	0,499
c) stan na dzień 01.01.2001 r.									
1	03736	droga 689-Mień- Karp-Rudka- Olędy-Szurły- Widzgowo-Boćki	2+750-3+903 3+902-4+193 4+193-4+336 4+336-7+087 7+087-7+472 7+472-11+540 11+540-11+632 11+632-12+540	1,153 0,290 0,143 2,751 0,385 4,068 0,092 0,908	0,290	0,143 0,385 0,092	1,153 2,751 0,908		
Razem			2+750-12+540	9,790	4,358	0,620	4,812		
2	03740	Brańsk- Lubieszce- Olędy- Małyszczyn	4+920-8+582	3,662	3,662				
3	03741	Niemieje Ząbki- droga 681	0+000-3+057	3,057				3,057	
4	03742	droga 681-Koce Borowe-droga 03741	0+000-2+491	2,491	1,095	0,359	0,538		0,499
5	03816	Grodzisk- Kozłowo-Korycin- Olędy	11-420+12+200	0,780					0,780
Ogółem				19,780	9,115	0,979	5,350	3,057	1,279

3) Drogi gminne.

Długość dróg i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 42

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Od km do km	Długość km	Długość według rodzaju nawierzchni				
					twarda			gruntowa	
					ulepszona bitumiczna	nieulepszona brukowa	nieulepszona tłuczniowa	wzmocnio na żwirze, żużlem	naturalna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	0304007	droga powiatowa 736-Józefin	1,000					1,000	
2	0304008	Niemyje Jarnąty-droga powiatowa 742	0,890					0,890	
ulice we wsi Rudka:									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	0304010	ul. Ciechanowiecka	0,723	0,723					
4	0304011	ul. Polna	0,665	0,665*				0,665	
5	0304012	ul. Ogrodowa	0,279					0,279	
6	0304013	ul. Cegielniana	0,464	0,464					
7	0304014	ul. Zakościelna	0,569	0,569					
8	0304015	ul. Łąkowa	1,006	0,454				0,552	
9	0304016	ul. Wolności	0,200				0,200		
10	0304017	ul. Szkolna	0,475	0,475					
11	0304018	ul. 3 Maja	0,679	0,345					0,335
Razem		na dzień 31.12.1999 r.	6,950	3,029			0,200	3,386	0,335
		na dzień 31.12.2000 r.	6,950	3,694			0,200	2,721	0,335

*wykonano nawierzchnię bitumiczną w 2000 r.

5.1. 3. Charakterystyka ogólna układu drogowego gminy.

1) Długość dróg wynosi:

a) stan na dzień 31.12.1999 r.

- wojewódzka Nr 681 o nawierzchni twardej ulepszonej 9,75 km,
- powiatowe 12,228 km; o twardej nawierzchni 8,672 km (w tym ulepszonej 1,559 km) oraz gruntowych 3,556 km,
- gminnych 6,950 km; o twardej nawierzchni 6,615 km (w tym ulepszonej 3,029 km) oraz gruntowych 0,335 km,

b) stan na dzień 31.12.2000 r.

- wojewódzka Nr 681 o nawierzchni twardej ulepszonej 9,75 km,
- powiatowe 12,228 km; o twardej nawierzchni 8,672 km (w tym ulepszonej 3,343 km) oraz gruntowych 3,556 km,
- gminnych 6,950 km; o twardej nawierzchni 6,615 km (w tym ulepszonej 3,694 km) oraz gruntowych 0,335 km,

c) stan na dzień 01.01.2001 r.

- wojewódzka Nr 681 o nawierzchni twardej ulepszonej 9,75 km,
- powiatowe 19,78 km; o twardej nawierzchni 15,444 km (w tym ulepszonej 9,115 km) oraz gruntowych 4,336 km,
- gminnych 6,950 km; o twardej nawierzchni 6,615 km (w tym ulepszonej 3,694 km) oraz gruntowych 0,335 km.

2) Gęstość dróg.

Gęstość dróg o twardej i twardej ulepszonej nawierzchni wynosiła:

- ##### a) stan na dzień 31.12.1999 r. – 39,1 km/100 km² (w tym ulepszonej 22,4/100 km²), natomiast w skali województwa podlaskiego na drogach zamiejskich i

- miejskich – 51,4 km/100 km² (w tym ulepszonej 35,6 km/100 km²) oraz na drogach zamiejskich 44,4 km/100 km² (w tym ulepszonej 29,7 km/100 km²),
- b) stan na dzień 31.12.2000 r. – 39,1 km/100 km² (w tym ulepszonej 26,2 km/100 km²),
- c) stan na dzień 01.01.2001 r. – 45,6 km/100 km² (w tym ulepszonej 32,3 km/100 km²).

3) Ruch drogowy.

Średni ruch drogowy w pojazdach rzeczywistych na dobę (p/d) na drodze wojewódzkiej Nr 681 wynosił:

Tabela 43

Droga	Rok	
	1995	2000
Brańsk-granicy gminy Ciechanowiec	1100	3200*

*Wielkość ruchu określono na podstawie pomiarów ruchu w punkcie zlokalizowanym w Ciechanowcu.

Średni dobowy ruch na w/w odcinku drogi w 1995 r. wynosił 1100 p/d (w byłym województwie białostockim na byłych drogach krajowych 1900 p/d, w kraju 3200 p/d) oraz w 2000 r. 3200 p/d.

4) Wskaźnik motoryzacji.

Wskaźnik motoryzacji w gminie i byłym województwie białostockim, liczony w samochodach osobowych na 1000 mieszkańców przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 44

Wyszczególnienie	Lata			Prognoza	
	1997	1998	1999	2005	2010
1	2	3	4	5	6
-wskaźnik motoryzacji w gminie	127	149	179		
-ilość samochodów osobowych w gminie	277	322	389		
-ilość ludności w gminie	2182	2161	2176		
-wskaźnik motoryzacji w województwie białostockim	169*	182*	190	263*	310*
-ilość samochodów osobowych w województwie białostockim	118965*	118965*	232033		
-ilość ludności w województwie białostockim	701684*	701393*	1222709		

*dane w skali byłego województwa białostockiego.

5.2. Techniczne zaplecze motoryzacji.

a) Parkingi.

Ilość parkingów krótkiego postoju we wsi Rudka:

- Urząd Gminy - 30
- Kościół – 120
- Nadleśnictwo – 30
- ul. Wolności – 5

Razem – 185 stanowisk

Ilość parkingów krótkiego postoju we wsi Rudka:
- ul. Brańska – 5 stanowisk

b) Garaže.

Ilość garaży i ich lokalizacja we wsi Rudka (obecna ilość samochodów osobowych mieszkańców budownictwa wielorodzinnego):

- SKR – 2 (prywatne),
 - Dom Nauczyciela przy ul. Szkolnej (prywatny),
 - domy mieszkalne Zespołu Szkół Rolniczych przy ul. Brańskiej – 18,
 - ul. Młynowa – 8 (prywatne)
- Razem – 29

c) Stacje paliw.

W gminie brak jest stacji paliw. Użytkownicy pojazdów mogą zaopatrywać się w paliwo w mieście Brańsk.

d) Zakłady naprawy pojazdów.

W gminie brak jest zakładów naprawy pojazdów. Użytkownicy pojazdów mogą korzystać z zakładów naprawy pojazdów znajdujących się w Brańsku, Bielsku Podlaskim i w innych miejscowościach.

5.3. Komunikacja autobusowa PPKS.

Obszar gminy Rudka obsługiwany jest przez PPKS Bielsk Podlaski i Siemiatycze następującymi liniami:

8	Warszawa-Węgrów-Sokołów Podlaski-Ciechanowiec-Brańsk-Bielsk Podlaski
1576	Bielsk Podlaski-Brańsk-Ciechanowiec
1594	Siemiatycze-Grodzisk-Pobikry-Olędy-Brańsk
Dołubowo-Olędy-Brańsk
1595	Siemiatycze-Moczydły-Olędy-Rudka-Brańsk i
Rudka-Brzeźnica-Brańsk

5.4. Ocena funkcjonowania komunikacji.

Z analizy układu dróg publicznych, prawnie usankcjonowanych wynika, że nie zapewnia on dogodnej obsługi niektórym jednostkom osadniczym.

Do zaliczenia do dróg gminnych predestynowane są następujące drogi:

- ulice we wsi Rudka: Młynowa i Sportowa
- droga 681-Koce Borowe
- ulica bez nazwy we wsi Koce Borowe
- droga 681-Stare Niemyje
- 2 ulice bez nazwy we wsi Stare Niemyje
- droga gminna 008-Nowe Niemyje-droga 03741
- 2 drogi 03742-Nowe Niemyje
- droga 03741-Niemyje Skłody
- Niemyje Jarnąty-droga 03741
- ulica bez nazwy we wsi Niemyje Jarnąty,
- 2 ulice bez nazwy we wsi Niemyje Zabki

Z przedstawionych danych w pkt. 5.1.3. wynika że gęstość dróg o nawierzchni twardej i twardej ulepszonej w 1999 r. była mniejsza odpowiednio o 23,9% i 37,1% od gęstości dróg ogółem (zamiejskich i miejskich) oraz 11,9% i 24,6% od gęstości dróg zamiejskich w województwie podlaskim.

Na takie wielkości wskaźników gęstości dróg miała wpływ mała ilość dróg gminnych oraz znaczna ilość ok. 29% dróg powiatowych o nawierzchni gruntowej.

Przy utwardzeniu dróg publicznych, według stanu na dzień 31.12.1999 r. wskaźnik gęstości wyniósłby 45,2 km/100 km², a więc byłby mniejszy od gęstości dróg ogółem (zamiejskich i miejskich) wynoszący 51,4 km/100 km² i nieznacznie większy od gęstości dróg zamiejskich wynoszącej 44,4 km/100 km².

Prognozowany ruch w 2000 r. na podstawie pomiarów ruchu w 1995 r. na rozpatrywanych odcinku drogi Nr 681 wzrósł z 1100 p/d do 3200 p/d, tj. o ok. trzykrotnie.

Prawdopodobnie przyjęta wielkość ruchu nie obrazuje faktycznego ruchu w gminie na tej drodze.

Z porównania przepustowości w/w drogi przy poziomie swobody ruchu D wynoszącej 1050 p/h przy szerokości jezdni 6 m i 600 p/h przy szerokości jezdni 5 m z natężeniem ruchu wynoszącym 300 p/h ($0,095 \times 3200 = 300$) wynika, że istniejący przekrój drogi posiada rezerwy przepustowości.

Z analizy zaspokojenia potrzeb we wsi Rudka w zakresie parkingów, garaży, stacji paliw i zakładów naprawy pojazdów przyjęto następujące wskaźniki:

- miejsca krótkiego postoju 18 stanowisk na 1000 mieszkańców,
- miejsca długiego postoju 179 stanowisk na 1000 mieszkańców budownictwa wielorodzinnego, (202 osoby; SKR – 12, Dom Nauczyciela – 15, Brańska – 57 i Młynowa – 118),
- ilość garaży 1/3 ilości samochodów mieszkańców budownictwa wielorodzinnego,
- 1 stacja paliw 0 4-6 dystrybutorach może obsłużyć 500÷600 samochodów,
- 1 stanowisko obsługowo-naprawcze może obsłużyć 300÷400 samochodów.

Potrzeby w zakresie krótkiego postoju szacuje się na $0,018 \times 1521 + 0,01 \times 0,018 \times 655 = 27 + 1 = 28$ stanowisk.

Przy istnieniu we wsi Rudka 185 stanowisk krótkiego postoju zabezpiecza potrzeby w tym zakresie.

Potencjalne potrzeby w zakresie długiego postoju szacuje się na $0,18 \times 202 = 36$ stanowisk.

Przy istnieniu 5 stanowisk na parkingu oraz 30 garaży uważa się, że potencjalne potrzeby w zakresie długiego postoju mogą być zapewnione ponieważ 1 miejsce można urządzić na ulicy dojazdowej.

Obecnie mieszkańcy budownictwa wielorodzinnego posiadają 19 samochodów, a więc przy istnieniu 35 miejsc postojowych znacznie przekracza obecne zapotrzebowanie.

Brak w gminie stacji paliw i zakładów naprawy samochodów wymagać będzie stworzenia warunków obsługi w tym zakresie.

Przy przyjętej dostępności 2 km do przystanku autobusowego poza przyjętym promieniem obsługi znajdują się wsie: Karp, Józefin i Niemyje Ząbki.

6. Infrastruktura techniczna.

6.1. Zaopatrzenie w wodę.

6.1.1. Ogólna charakterystyka zaopatrzenia w wodę.

Gmina Rudka jest jedną z dwudziestu gmin w województwie podlaskim, które na koniec 1999 roku posiadały zwodociągowane wszystkie wsie – 100% przy średniej wojewódzkiej wynoszącej około 63%.

Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy do budynków) wynosiła 22,5 km i wykonanych było 347 połączeń do budynków mieszkalnych, co daje 79,7% mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej. Jest to powyżej średniej województwa podlaskiego wynoszącej około 58%.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca wynosiło 20,7 m³/r (57,7 dm³/d) i jest wyższe od średniej wojewódzkiej terenów wiejskich 17,8m³/r (48,7 dm³/d).

W 2000 r. wykonano 0,2 km sieci wodociągowej i podłączono 5 budynków mieszkalnych. Odsetek zwodociągowanych mieszkań wzrósł do 80,7%.

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców 9 miejscowości odbywa się ze stacji wodociągowej w Rudce, zlokalizowanej przy ul. Wola na działce stanowiącej własność gminy Rudka.

Eksploatacją urządzeń komunalnego systemu zaopatrzenia w wodę zajmuje się Gminny Zakład Komunalny w Rudce.

Wieś Olędy włączona w 2001 r. do gminy Rudka z gminy Brańsk zaopatrywana jest w wodę z grupowego wodociągu wiejskiego Brzeźnia w gm. Brańsk.

6.1.2. Rozwój scentralizowanych systemów zaopatrzenia w wodę.

Zwodociągowanie gminy od 1992 r., w którym została ona utworzona, przedstawia tabela.

Tabela 45

Wyszczególnienie		Stan na koniec roku								
		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11
Długość sieci wodociągowej w km		8,9	13,9	22,4	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,7
Połączenia wodociągowe do budynków mieszkalnych w szt.		180	291	299	299	316	344	344	347	352
Ilość wsi zwodociągowanych		1	7	8	8	8	8	8	8	8
% zwodociągowanych wsi		12,5	87,5	100	100	100	100	100	100	100
% mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej		46,1	70,4	71,4	71,4	74,2	79,6	79,6	79,7	80,7
Zużycie wody wodowciągo- wej w gospodar- stwach domowych na 1 mieszkańca	m³/rok	17,3	21,1	16,6	19,6	31,9	35,7	18,7	20,7	-
	dm³/d	47,3	57,8	45,5	53,7	87,2	97,8	51,2	57,7	-

Do końca 1992 r. zaopatrzeniem w wodę z wodociągu wiejskiego objęta była tylko wieś Rudka. Budowę scentralizowanego systemu zaopatrzenia w wodę w pozostałych wsiach zrealizowano w latach 1993-94, zwodociągowano wszystkie miejscowości w gminie i ponad 80% ludności korzysta z wody wodociągowej.

6.1.3. Stan zwodociągowania poszczególnych wsi w gminie na koniec 2000 r.

Tabela 46

Nazwa wodociągu	Wsie podłączone do sieci wodociągowej	Długość sieci wodociągowej w km	podłączenia prowadzące do bud. mieszk.	% mieszk. podłączonych do sieci wodociągowej
1	2	3	4	5
Wodociąg grupowy Rudka	Karp	2,3	13	68,4
	Koce Borowe	1,2	27	61,4
	Niemyje Jarnąty	1,3	16	100,0
	Niemyje Ząbki	2,0	13	63,6
	Nowe Niemyje	0,8	18	69,2
	Niemyje Skłody	3,0	11	100,0
	Rudka	9,0	231	82,1
	Józefin	1,3	5	100,0
	Stare Niemyje	1,8	18	76,9
Razem		22,7	352	80,7
Wodociąg grupowy Brzeźnica gm. Brańsk	Olędy	5,8	63	72,4
Ogółem		28,5	415	79,5

W gminie na koniec 2000 r około 80,7% mieszkań podłączonych było do sieci wodociągowej. Wskaźnik ten w poszczególnych wsiach jest zróżnicowany i kształtuje się od 61,4% w Kocach Borowych do 100% w trzech miejscowościach: Niemyje Jarnąty, Skłody i Józefin. Po włączeniu do gminy Rudka wsi Olędy odsetek zwodociągowanych mieszkań w gminie nieznacznie maleje do 79,5%, gdyż we wsi tej z wodociągu korzysta około 72,4 mieszkańców.

6.1.4. Charakterystyka ujęcia wody i stacji wodociągowej w Rudce.

Źródłem poboru wody jest ujęcie wody podziemnej z utworów czwartorzędowych składające się z dwóch studni wierconych: SW-1 o głębokości 62,0 m i wydajności eksploatacyjnej $Q_e=58,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji eksploatacyjnej $S_e=9,7 \text{ m}$ i SW-2 o głębokości 52,6 m i $Q_e=55,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $S_e=14,0 \text{ m}$.

Zasoby eksploatacyjne ujęcia zatwierdzone decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku G.T.X/010/150/75 wynoszą $Q_e=58 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $S_e=9,7 \text{ m}$.

Obie studnie zlokalizowane są w obrębie działki stacji wodociągowej w Rudce.

Studnie ujmują wodę z pierwszej użytkowej warstwy wodonośnej zbudowanej z piasków, żwirów i pospółek również gliniastych i z wkładkami ilów i pyłów. Warstwa wodonośna przykryta jest nadkładem słabo przepuszczalnym miąższości: 38,6 m w studni nr 1 oraz 35 m w studni nr 2 wykształconym w postaci glin zwałowych i

ilastych z wkładkami głazów, który stanowi dobrą izolację przed zanieczyszczeniami z powierzchni terenu.

Piezometryczne zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości 2,4 m p.p.t. w SW-1 i 3,0 m p.p.t. w SW-2.

Jakość wody ujmowanej ze studni pod względem bakteriologicznym nie budzi zastrzeżeń. Pod względem fizyko-chemicznym jest to woda średnio-twarda o twardości ogólnej 5,0-5,7 mval/l i zawiera ponadnormatywną zawartość związków żelaza 0,4-1,2 mg Fe/l.

Urządzeniami do poboru, uzdatniania i pomiaru wody są:

- pompa głębinowa typu G-60VI z silnikiem o mocy 4,5 kW (SW-1),
- pompa głębinowa typu G-80VIII z silnikiem o mocy 21 kW (SW-2),
- 3 odżelaziacze Φ 1500 mm z mieszaczami wodno-powietrznymi Φ 600 mm,
- 2 hydrofory o poj. 4000 l każdy,
- sprężarka typu WAN-Es,
- chlorator C-52,
- 2 wodomierze Φ 80 mm,
- wodomierz śrubowy MZ-100.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania.

6.1.5. Pozwolenie wodnoprawne i ustalona strefa ochronna ujęcia wody.

Gmina Rudka posiada pozwolenie wodnoprawne na eksploatację urządzeń i pobór wody wydane przez Urząd Wojewódzki w Białymstoku Wydział Ochrony Środowiska – decyzja Nr OŚ.II.6210/23/98 z dnia 20 lutego 1998 r. ważną do 31.03.2003 roku.

Decyzja ustanawia dla ujęcia wodociągu Rudka strefy ochrony bezpośredniej o promieniu 8 m wokół każdej studni uznając wygradzony teren stacji wodociągowej za teren ochrony bezpośredniej. W rejonie ujęcia występują korzystne warunki hydrogeologiczne w aspekcie ochrony wód, dlatego ustalona została jedynie strefa ochrony bezpośredniej.

6.1.6. Ocena wykorzystania istniejącego ujęcia wody.

Analizę poboru wody z wodociągu Rudka obrazuje poniższa tabela.

Tabela 47

Wyszczególnienie	Rok			
	1997	1998	1999	2000
1	2	3	4	5
Pobór wody z ujęcia w ciągu roku m ³ /r	39000	35000	50000	44300
Pobór wody z ujęcia średni dobowy w m ³ /d	106,85	95,9	137,0	121,4
Pobór wody z ujęcia średni godzinowy w m ³ /h	4,45	4,0	5,7	5,06
Pobór wody z ujęcia maksymalny godzinowy w m ³ /h	14,5	13,0	18,6	16,4
Zatwierdzone zasoby ujęcia m ³ /h	58,0			
Wykorzystanie zatwierdzonych				

zasobów przy rozbiórce maksymalnym godz. %	25,0	22,4	32,0	28,3
---	------	------	------	------

Wykorzystanie zasobów komunalnego ujęcia w godzinie maksymalnego rozbioru w ostatnich czterech latach kształtowało się od 22,4% do 32,0%. Wodociąg posiada jeszcze dużą rezerwę.

6.1.7. Zakładowe ujęcia wody głębinowej.

Na terenie gminy Rudka ujęcia wody oparte o studnie wiercone znajdują się we wsiach:

- 1) Rudka – były PGR, studnia głębokości 15 m i wydajności 12 m³/h,
- 2) Folwark Józefin – Zakład Rolny (nieczynna),
- 3) Nadleśnictwo Rudka (nieczynna),
- 4) Olędy – Szkoła Podstawowa (nieczynna),
- 5) Niemyje Nowe – zlewnia mleka (nieczynna).

6.1.8. Ogólna ocena zaopatrzenia gminy w wodę.

Zaopatrzenie gminy w wodę należy uznać za bardzo dobre. Wszystkie miejscowości zostały zwodociągowane i prawie 100% mieszkańców może korzystać z wody wodociągowej, a aktualnie korzysta około 80%.

Wydajność komunalnego ujęcia wody w Rudce znacznie przekracza aktualne pobory i istnieje ponad 60% rezerwa w źródłach wody.

Dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę oraz rezerwa w źródłach wody są atutem rozwojowym gminy.

6.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych.

6.2.1. Kanalizacja sanitarna.

Na terenie gminy scentralizowany system kanalizacji sanitarnej od 1996 r. posiada miejscowość gminna Rudka. System kanalizacyjny jest w układzie grawitacyjno-pompowym z trzema przepompowniami sieciowymi zlokalizowanymi przy ulicach: Łąkowej, Olendzkiej i Wolności i głównej przy oczyszczalni ścieków. Na koniec 2000 r. długość kanałów sanitarnych wynosiła 7,9 km i podłączono do nich 230 budynków mieszkalnych o 265 mieszkaniach, to jest ok. 81,8% ogółu mieszkań we wsi i ok. 53,9% w gminie (bez wsi Olędy). Mieszkania w Rudce stanowią 67,1% ogółu mieszkań w gminie, bez wsi Olędy, a z tą wsią 56,8%.

Do kanalizacji podłączone są również zakłady usługowe i użyteczności publicznej.

W pozostałych miejscowościach ścieki odprowadzane są do urządzeń lokalnych (zbiorniki szczelne, suche ustępy).

6.2.2. Komunalna oczyszczalnia ścieków.

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana została na terenie miejscowości Rudka na działce 532/1 o powierzchni 0,4 ha, będącej własnością Urzędu Gminy w Rudce, która znajduje się w odległości 250 m od budynków mieszkaniowych. Daje to możliwość zachowania 250 m strefy ochrony sanitarnej.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest kanał melioracyjny wpadający do rzeki Nurzec, w odległości 5 km od zrzutu ścieków.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z biologicznym usuwaniem związków biogenych o przepustowości 250 m³/d składa się z wybudowanego w 1999 r. „BIOBLOKU” PS-150 oraz zmodernizowanego w tym roku ciągu „BIOBLOK” 2 x MU-50, wybudowanego w 1993 r. dla potrzeb Zespołu Szkół Rolniczych w Rudce, który obecnie stanowi rezerwę.

Urządzeniami oczyszczającymi ścieki są:

- krata koszowa,
- przepompownia ścieków w wersji żelbetowej o średnicy wewnętrznej 2,7 m, głębokości $H_c=5,40$ m, głębokości czynnej $H_{cz}=2,7$ m, pojemności czynnej $V_{cz}=15,0$ m³, w której zamontowany jest zespół pomp o następujących parametrach: typ pompy MS1-14Z65PZM-2,2 sz-2,2kW, liczba pomp $n=2$ szt., moc $N=1,5$ kW, wydajność $Q_h=9$ m³/h przy $H=7$ m,
- trzy ciągi technologiczne, na które składają się:
 - a) jeden ciąg technologiczny „BIOBLOK”-PS150 składający się z następujących elementów:
 - kraty łukowej wyposażonej w sito szczelinowe o prześwicie $ca=4,5$ cm,
 - 2-komór beztlenowych o pojemności czynnej $V_{cz}=18,5$ m³ wyposażonych w mieszadło N-430,
 - 2-komór niedotlenionych o pojemności czynnej $V_{cz}=185$ m³,
 - komory tlenowej o pojemności czynnej $V_{cz}=66$ m³, wyposażonej w system rurociągów i koryt rozprowadzających ścieki oraz osad recykulowany za pomocą podnośników powietrznych z osadników wtórnych, system kolektorów powietrznych z zaworami, ruszty napowietrzające z dyfuzorami,
 - komory tlenowej o pojemności czynnej $V_{cx}=11$ m³, wyposażonej w ruszt średniopęcherzykowy i komorę zasuw,
 - osadniki wtórne o następujących parametrach: wysokości całkowitej $H_c=4,6$ m, wysokości czynnej $H_{cz}=4$ m, średnicy 3 m, powierzchni czynnej $F_{cz}=7,1$ m², pojemności czynnej V_{cz} 18,9 m³, wyposażonego w rurę centralną, koryto odpływowe, podnośnik powietrzny,
 - komory stabilizacji tlenowej o pojemności $V_k=22$ m³, wyposażonej w ruszt napowietrzający (ceramiczny), pompę do odprowadzania osadu ustabilizowanego do zagęszczacza oraz do usuwania wody nadosadowej – pompa typu N430,
 - b) dwa ciągi technologiczne MU=50 (stanowiące rezerwę), wykonane w wersji stalowej, składające się z następujących elementów:
 - kraty łukowej,
 - komory beztlenowej o pojemności czynnej $V_{cz}=9,0$ m³, wyposażonej w mieszadło MZ-05,
 - komory niedotlenionej o pojemności czynnej $V_{cz}=18,5$ m³, wyposażonej w mieszadło MZ-05,
 - trzech komór tlenowych o pojemności czynnej $V_{cz}=327$ m³, wyposażonych w mieszadło AQUA-JET – urządzenie napowietrzające typu AF15T1-T4 dystrybutor EKOSIŁA,
 - osadnika wtórne o następujących parametrach: wysokości całkowitej $H_c=4,6$ m, wysokości czynnej $H_{cz}=4$ m, wymiarach osadnika 2,5 m na 2,5 m, powierzchni

- czynnej $F_{cz}=6,25 \text{ m}^2$, pojemności czynnej $V_{cz}=18,0 \text{ m}^3$, wyposażonego w rurę centralną, koryto odpływowe, pompę recyrkulacji N430,
- zagęszczacz osadu o wysokości całkowitej $H_c=4,6 \text{ m}$, wysokości czynnej $H_{cz}=4 \text{ m}$, wymiarach $2,5 \text{ m}$ na $2,5 \text{ m}$, powierzchni czynnej $F_{cz}=6,25 \text{ m}^2$, pojemności czynnej $V_{cz}=21,0 \text{ m}^3$, wyposażonego w pompę recyrkulacji N430,
- urządzenie pomiarowe ścieków – ultradźwiękowy miernik przepływu ścieków zamontowany na kanale otwartym typu NIVEL CO prod. ELPOL S.A.,
- stacja odwadniania i workowania osadu nadmiernego DRAIMAD 3BCAUPK – zamontowana w budynku technologicznym obok zagęszczaczy,
- poletka do składowania osadu workowanego.

Gmina Rudka posiada pozwolenie wodnoprawne na eksploatację urządzeń oczyszczających i odprowadzanie ścieków – decyzja Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim Nr AŚ.6210-6/99 z dnia 24.04.1999 r. ważna do 28.04.2004 r.

W decyzji określono dopuszczalną ilość odprowadzanych ścieków: $Q_{dśr}=150 \text{ m}^3/\text{d}$, $O_{dmax}=180 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{hmax}=5 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz dopuszczalne stężenia zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do odbiornika: BZT5 – $30 \text{ mgO}_2/\text{l}$, CHZT – $100 \text{ mgO}_2/\text{l}$, zawiesina – 5 mg/l , azot amonowy – $6 \text{ mgNH}_4/\text{l}$, fosfor ogólny – 30 mgP/l , pH – $6,5\div 9,0$ i temperatura – 26°C .

Ilość dopływających ścieków do oczyszczalni wynosi ok. $90 \text{ m}^3/\text{d}$, co stanowi 36% jej przepustowości. Wykonane analizy ścieków oczyszczonych wykazują, że stężenia zanieczyszczeń w tych ściekach mieszczą się w granicach dopuszczalnych, co świadczy o właściwej pracy oczyszczalni.

6.2.3. Ogólna ocena gospodarki ściekowej.

Gospodarka ściekowa na terenie miejscowości gminnej Rudka uległa poprawie po oddaniu do eksploatacji wybudowanej kanalizacji sanitarnej i rozbudowanej oczyszczalni.

Odsetek ludności wsi Rudka korzystającej z kanalizacji jest duży – około 82%.

W oczyszczalni ścieki oczyszczane są w zadowalającym stopniu i posiada ona jeszcze ponad 60% rezerwę. Są to atuty rozwoju tej miejscowości.

Na pozostałym terenie gminy stan gospodarki ściekowej należy ocenić jako niezadowalający. Ścieki gromadzone są w zbiornikach, które często nie są szczelne i mogą oddziaływać negatywnie na środowisko w postaci skażenia gleby i wód podziemnych.

Zważywszy, że w gminie wszystkie wsie są zwodociągowane, problem oczyszczania ścieków jest sprawą bardzo ważną i pilną, gdyż stanowi to barierę w rozwoju miejscowości poza Rudką.

6.3. Gospodarka odpadami stałymi.

6.3.1. Charakterystyka stanu istniejącego.

Gminne wysypisko odpadów stałych, eksploatowane od 1968 r., znajduje się na terenie wsi Rudka w odległości około 1200 m od zabudowy. Wysypisko zajmuje powierzchnię $0,5 \text{ ha}$ a jego pojemność całkowitą szacuje się na $15\,000 \text{ m}^3$. Ilość nagromadzonych odpadów na koniec 2000 r. wynosiła około $9\,500 \text{ m}^3$, co stanowi 63,3% całkowitej pojemności wysypiska.

Wysypisko stanowi własność gminy Rudka.

Jest ono nieurządzone, bez stałego dozoru, nie spełnia wymogów ochrony środowiska i jego stan formalno-prawny nie jest uregulowany.

Z wysypiska gminnego w większości korzystają mieszkańcy wsi Rudka, którzy wywożą odpady we własnym zakresie. Z zakładów użyteczności publicznej odpady wywożone są sprzętem transportowym Urzędu Gminy w Rudce.

Na terenie gminy przy poszczególnych miejscowościach znajdują się „dzikie” wysypiska, zlokalizowane w wyrobiskach i lasach, na które mieszkańcy wywożą odpady.

Na terenie wsi Olędy znajdują się wiejskie wysypisko o powierzchni 0,51 ha.

6.3.2. Ogólna ocena gospodarki odpadami stałymi.

Gminne wysypisko odpadów stałych nie spełnia obowiązujących wymogów ochrony środowiska. Posiada ono jeszcze około 35% rezerwę.

W gminie nie jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów i na wysypisko wywożone są również odpady, które mogą być wykorzystane jako surowce wtórne, co znacznie zmniejszyłoby ilość odpadów trafiających na wysypisko.

Ogólnie należy stwierdzić, że gospodarka odpadami w gminie Rudka nie spełnia wszystkich wymogów zawartych w nowych przepisach prawnych o ochronie środowiska, utrzymaniu czystości i porządku w gminie i o odpadach.

6.4. Elektroenergetyka.

6.4.1. Charakterystyka stanu urządzeń elektroenergetycznych gminy.

Źródłem zasilania w energię elektryczną gminy jest stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ Bielsk Podlaski I 110/15 kV, zlokalizowana na terenie miasta Bielsk Podlaski.

Istniejące źródło zasilania w pełni pokrywa zapotrzebowanie mocy i energii elektrycznej gminy. Pracując w układzie dwustronnego zasilania, zapewnia duży stopień pewności zasilania.

Rozprowadzanie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez układ sieci SN 15 kV napowietrznej. Stan techniczny sieci jest zróżnicowany. Główne linie zasilające SN 15 kV w gminie Rudka to:

- Bielsk Podlaski-Brańsk-Rudka-Ciechanowiec
- Rudka-Domanowo

Na terenie gminy zlokalizowane są 23 stacje transformatorowe słupowe, w tym w ośrodku gminnych 11. Stan techniczny tych urządzeń jest zróżnicowany. Szczególnie stacje transformatorowe starego typu (ZH 15) winny być stopniowo wymieniane na nowe. Bezpośrednia obsługa odbiorców jest realizowana poprzez linie NN napowietrzne i kablowe.

6.4.2. Ocena dotychczasowego rozwoju systemu oraz główne problemy do rozwiązania.

Podstawowym problemem do rozwiązania jest zsynchronizowanie potrzeb wynikających z zagospodarowania przestrzennego i jego rozwoju w poszczególnych obszarach gminy z możliwościami systemu energetycznego.

Przeprowadzony remont i modernizacja w latach 80tych w znacznym stopniu poprawiła warunki zaopatrzenia w energię elektryczną odbiorców gminy.

Obecnie część sieci wymaga jednak dalszej modernizacji i rozbudowy.

Zakład Energetyczny Białystok S.A. przewiduje modernizację głównej linii SN 15 kV zasilającej gminę, tj.: Brańsk-Rudka-Ciechanowiec z odgałęzieniem na Olędy oraz odcinek linii SN 15 kV w miejscowości Rudka od stacji Rudka PGR I do linii SN 15 kV Brańsk-Ciechanowiec.

Poprawy zasilania, czyli modernizacji wymaga również sieć SN, NN i stacje transformatorowe we wsiach Niemyje Stare i Niemyje Nowe oraz Rudka IV na ul. 1 Maja.

6.5. Gazownictwo.

Gmina Rudka jest niezgazyfikowana. Z danych Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. zgłoszonych w styczniu 2001 r. do planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego wynika, że jest planowany gazociąg wysokiego ciśnienia łącznie ze stacją redukcyjno-pomiarową I^o w Brańsku.

Realizacja tej inwestycji pozwoli również na budowę systemu gazowniczego w gminie Rudka.

Czas realizacji tego przedsięwzięcia będzie jednak uwarunkowany głównie kryterium opłacalności, czyli konkretnymi umowami na dostawę gazu przez potencjalnych odbiorców.

6.6. Ciepłownictwo.

6.6.1. Charakterystyka stanu istniejącego.

Na terenie gminy według posiadanych materiałów istnieje 8 źródeł wytwarzania energii cieplnej, obsługujących budynki użyteczności publicznej.

Są to:

Tabela 48

L p.	Obiekt – miejscowość	Typ kotła	Moc kotła	Rodzaj paliwa
1	2	3	4	5
1.	Osiedle mieszkaniowe (Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa) w Rudce		2 x 140	olej opałowy
2.	Nadleśnictwo Rudka	HYDROTHERM	40 ÷ 50	olej opałowy
3.	Gimnazjum + Szkoła Podstawowa w Rudce	GE515	240	olej opałowy
4.	Zespół Szkół Rolniczych w Rudce	BUDERUS	2 x 820	olej opałowy
5.	Dom Nauczyciela w Rudce	BUDERUS	29	olej opałowy
6.	Szkoła Podstawowa w Niemyjach		50	olej opałowy
7.	Urząd Gminy w Rudce	SIRIUS	93	olej opałowy
8.	Remiza Straży Pożarnej w Rudce			projektowane paliwo – biomasa

W zabudowie mieszkaniowej dominującym rozwiązaniem są lokalne kotłownie na paliwo stałe.

6.6.2. Ocena stanu ciepłownictwa.

Z wyżej zamieszczonego zestawienia istniejących kotłowni wynika, że pozytywnym zjawiskiem jest przejście na paliwo ekologiczne kotłowni w obiektach użyteczności publicznej.

Ze względu na odległą perspektywę gazyfikacji gminy słusznym było zastosowanie innego paliwa z grupy tzw. „ekologicznych”.

Prace nad przystosowaniem kotłowni remizy w Rudce na wykorzystanie jako paliwa biomasy jest bardzo pozytywnym czynnikiem wprowadzania najnowszych rozwiązań technologicznych, zgodnie z obecnymi trendami wykorzystania energii odnawialnej.

Ważnym zadaniem jest teraz utrzymanie istniejących kotłowni w dobrym stanie technicznym, pozwalającym na efektywną gospodarkę ciepłem.

6.7. Telekomunikacja.

6.7.1. Stan telefonii przewodowej w gminie.

Wskaźnik: ilość abonentów telefonii przewodowej na 1000 mieszkańców wynosił w 1999 r.

- w Polsce – 260,7
- w województwie podlaskim – 242,9
- w powiecie bielskim – 204,2
- w gminie Rudka – 137,4

Jak wynika z powyższego zestawienia wskaźnik gminy w stosunku do kraju i województwa jest wynikiem średnim.

Dane z dziedziny telekomunikacji w gminie przedstawiają się następująco (stan na XII.1999):

Tabela 49

Ogółem -abonenci	w tym abonenci prywatni	na 1000 ludności	
		Ogółem	w tym abonenci prywatni
299	260	137,4	119,5

System telefonii przewodowej gminy składa się z:

- centrali telefonicznej automatycznej cyfrowej w budynku Urzędu Gminy,
- linii telefonicznej kablowej światłowodowej zasilającej w/w centralę relacji Brańsk-Rudka-Ciechanowiec,
- sieci linii telefonicznych rozdzielczych i abonenckich.

6.7.2. Ocena systemu.

Nowa cyfrowa centrala telefoniczna, włączona poprzez kablową linię światłowodową w automatyczny system telekomunikacyjny województwa, a poprzez białostocki węzeł telekomunikacyjny – z siecią krajową i międzynarodową – daje wysoką jakość usług telekomunikacyjnych w gminie. Istniejące urządzenia mają możliwości obsługi większej ilości mieszkańców gminy. Zakres rozbudowy istniejącej sieci rozdzielczej i abonenckiej winien być dostosowany do konkretnych potrzeb potencjalnych abonentów.

6.7.3. Telefonia komórkowa.

Na obszarze gminy nie ma zlokalizowanych stacji bazowych telefonii komórkowej.

Mieszkańcy tej gminy korzystają ze stacji bazowych zlokalizowanych na obszarze gmin sąsiednich.

7. Syntetyczna ocena poziomu zaspokojenia potrzeb ludności i zagospodarowania gminy Rudka w 1999 r.

Tabela 50

Lp.	Wyszczególnienie wskaźników i wielkości	Wielkości, wskaźniki		Gmina Rudka		
		województw o podlaskie	powiat bielski	wielkość wskaźnik	Udział	
					5:3 (%)	5:4 (%)
1	2	3	4	5	6	7
	Powierzchnia (km ²)	20180	1385,2	64,41	0,31	4,64
	<u>Ludność i rynek pracy</u>					
1.	Ludność ogółem,	1222709	63642	2176	0,17	3,42
	w tym:	621778	32080	1099	0,17	3,42
2.	Kobiety na 100 mężczyzn	103,0	102,0	102,0	98,6	100,4
3.	Ludność na 1 km ²	61	46,0	34	56,1	74,1
4.	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (%)	26,5	25,1	32,7	123,4	129,8
5.	Udział ludności w wieku produkcyjnym (%)	57,8	53,9	45,4	78,5	84,4
6.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym (%)	15,7	21,0	21,9	139,5	104,3
7.	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym	729,0	857,1	1202,4	164,8	140,3
8.	Urodzenia na 1000 ludności	10,1	9,2	12,2	90,6	100,0
9.	Zgony na 1000 ludności	10,1	13,0	18,8	113,3	90,2
10.	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,0	-3,8	-6,6	660,0	173,7
11.	Saldo migracji w osobach	-974	-321	-6	0,6	1,9
12.	Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD	220641	9554	191	0,08	2,0
13.	Pracujący w rolnictwie indywidualnym (w swoim gospodarstwie)			657*		
14.	Bezrobotni,	72752	2929	88	0,12	3,0
15.	w tym kobiety:	38710	1622	47	0,12	2,9
16.	Udział bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym (%)	10,3	8,5	8,7	84,5	102,4
	<u>Warunki mieszkaniowe</u>					
17.	Mieszkania	380656	22097	582	0,15	2,6
18.	Izby mieszkalne	1415295	82715	2092	0,15	2,5
9.	Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	24598970	1441098	38700	0,15	2,7
20.	Mieszkania na 1000 mieszkańców	311,1	347,2	267,58	86,0	77,0
21.	Liczba osób na izbę	0,85	0,76	1,04	122,4	136,8
22.	Liczba osób w mieszkaniu	3,15	2,88	3,74	118,7	129,9
23.	m ² pow. uż. na osobę	20,5	23,0	17,8	86,8	77,4
24.	Przeciętna pow. uż. w m ² na 1 mieszkańca	64,6	65,2	66,5	102,9	102,0

25.	Liczba izb w mieszkaniu	3,72	3,74	3,59	96,5	96,0
26.	Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³ /rok	30,3	24,8	20,7	68,3	83,5
Usługi społeczne						
27.	Liczba uczniów szkół podstawowych na 1000 mieszkańców	110,4	103,6	92,4	83,7	89,2
28.	Liczba uczniów na 1 pomieszczenie	18,4	15,8	11,8	64,1	74,7
29.	Liczba uczniów na 1 oddział	20,2	18,7	18,3	90,6	97,9
30.	Księgozbiór w bibliotekach na 1000 ludności	3471	3161	3556	102,4	112,4
31.	Wypożyczenia książek (tys. wol.)	4129,5	159,8	10,1	0,24	6,3
1	2	3	4	5	6	7
32.	Wypożyczenia książek na 1 czytelnika	20,8	21,8	29,9	143,8	137,2
33.	Lekarze na 10 tys. mieszkańców	23,7	18,5			
34.	Abonenci telefoniczni na 1000 mieszkańców	242,9	204,2	137,4	56,6	67,3
Rolnictwo i warunki życia rolników						
35.	Ludność rolnicza (w gosp. domowych z uż. gosp. rolnego)			1327*		
36.	Udział ludności rolniczej w ludności ogółem	75,1 ¹	–	61,4 ¹	81,8 ¹	
37.	Ludność na 100 ha uż. rolnych	101,8	62,9	66,5	65,3	105,7
38.	Pow. uż. rolnych w granicach adm. (ha)	1201076	101161	3250	0,3	3,2
39.	Udział uż. rolnych w pow. całkowitej (%)	59,5	73,0	50,5	84,9	69,2
40.	Powierzchnia gruntów ornych (ha)	795323	61182	1665	0,2	2,7
41.	Udział gosp. indywidualnej w pow. gruntów ogółem (%)	68,7	81,3	63,0	91,7	77,5
42.	Udział gosp. indywidualnej w pow. użytków rolnych (%)	94,6	92,7	99,0	104,7	106,8
43.	Lesistość (% powierzchni)	29,5	18,9	41,6	141,0	220,1
44.	Liczba gospodarstw indywidualnych (bez działek rolniczych)	102825 ¹	9458	297	0,28	3,1
45.	Średnia pow. uż. rolnych gosp. rolnego (bez działek rolniczych)	10,7	9,4	11,4	106,5	121,3
46.	Pow. uż. rolnych na 1 mieszkańca	0,98	1,58	1,5	153,1	94,9
47.	Plony zbóż z 1 ha w q w ind. gosp. rolnych	23,5	–	24,0	107,1	–
48.	Plony ziemniaków z 1 ha w q w ind. gosp. rolnych	161,0	–	150,0	93,2	–
49.	Obsada bydła na 100 ha uż. rolnych w gosp. ind.	59,5	63,0	73,4	123,4	116,5
50.	Obsada krów na 100 ha uż. rolnych w gosp. ind.	33,5	–	37,2	111,0	–
51.	Obsada trzody chlewnej na 100 ha uż. rolnych w gosp. ind.	91,5	47,0	53,0	51,4	112,8
52.	Udział gosp. rolnych posiadających wodociąg sieciowy (%)*	40,1 ^{1*}	–	78,7*	196,2	–
53.	Udział gosp. rolnych posiadających wodociąg zagrodowy (%)*	14,4 ^{1*}	–	2,4*	16,7	–
54.	Udział gosp. rolnych posiadających kanalizację sieciową (%)*	0,8 ^{1*}	–	42,4*	–	–
55.	Udział gosp. rolnych posiadających kanalizację zagrodową (%)*	39,3 ^{1*}	–	24,1*	61,3	–
56.	Udział gosp. rolnych korzystających z gazu z butli (%)*	40,1 ^{1*}	–	40,5*	101,0	–
57.	Udział gosp. rolnych posiadających telefon (%)*	18,5 ^{1*}	–	26,5*	143,2	–
58.	Udział gosp. rolnych posiadających sieć elektryczną 380V*	62,5 ^{1*}	–	62,5*	100,0	–

59.	Gospodarka Dochody budżetowe gminy w tys. zł.	1471893,1	63748,8	2301,3	0,15	3,6
60.	Dochody budżetowe na 1 mieszkańca w zł.	1202,8	1001,7	1069,4	88,9	106,8
61.	Wydatki budżetowe w tys. zł.	1528751,5	65231,9	2393,3	0,15	3,7
62.	Wydatki budżetowe na 1 mieszkańca w zł.	1249,3	1025,0	1112,1	89,0	108,5
63.	Wydatki na inwestycje w tys. zł.	314139,1	11864,3	616,4	0,2	5,2
64.	Udział inwestycji w wydatkach budżetowych	20,5	18,2	25,7	125,4	141,2
1	2	3	4	5	6	7
65.	Jednostki gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON według sekcji EKD w tym: osób fizycznych	80010 65783	3362 2794	74 58	0,09 0,09	2,2 2,1

* dane z 1996 r.

¹byłe województwo białostockie

8. Elementy przestrzennego zagospodarowania gminy o charakterze ponadgminnym.

Na terenie gminy Rudka występują następujące elementy przestrzennego zagospodarowania o charakterze ponadgminnym:

- a) w zakresie walorów środowiska kulturowego obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków wymienione w pkt. 2.2.,
- b) w zakresie wartości środowiska przyrodniczego:
 - dolina rzeki Nurzec jako wieloprzestrzenny element ekosystemu przyrodniczego o znaczeniu regionalnym,
 - lasy,
- c) w zakresie układu drogowego:
 - droga wojewódzka nr 681 Łapy-Brańsk-Rudka-Ciechanowiec,
 - drogi powiatowe wymienione w pkt. 5.1. niniejszego „studium”,
- d) w zakresie infrastruktury społecznej szkoły średnie w Rudce.

CZĘŚĆ II

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

GMINY RUDKA

1. Polityka przestrzenna gminy.

Polityka przestrzenna gminy Rudka powinna być podporządkowana głównym, perspektywicznym jego funkcjom.

Położenie gminy w obszarze o najwyższej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w województwie i na ważnym ciągu komunikacyjnym oraz walory przyrodnicze wyznaczają kierunek rozwoju gospodarczego gminy.

1.1. Kierunki rozwoju funkcji gminy oraz wiejskich jednostek osadniczych.

1) Funkcje wsi Rudka.

W perspektywie należy oczekiwać wyraźnego ukierunkowania rozwoju wsi gminnej do pełnienia funkcji ośrodka lokalnego o poszerzonym programie tj.:

- a) funkcji usług gminnych z zakresu: oświaty, zdrowia, kultury, handlu, finansów, administracji samorządowej i gospodarczej,
- b) funkcji obsługi rolnictwa,
- c) funkcji administracji leśnej,
- d) funkcji mieszkaniowej.

2) Funkcje gminy.

- a) funkcje rolnicze ukierunkowane na produkcję ziemniaków, zbóż i hodowlę trzody chlewnej,
- b) funkcje leśne,
- c) funkcje wypoczynkowe związane z doliną Nurca,
- d) funkcje obsługi komunikacji.

3) Funkcje jednostek osadniczych.

- a) Jednostki osadnicze z usługami elementarnymi (szkoła, sklep, świetlica, zlewnia mleka itp.) – Niemyje Nowe, Olędy.
- b) Pozostałe jednostki osadnicze o funkcjach produkcji rolnej i mieszkaniowej z możliwością lokalizacji pojedynczych usług: Koce Borowe, Niemyje Skłody, Niemyje Stare, Niemyje Jarnąty, Niemyje Ząbki, Karp, Kolonia Józefin.

1.2. Problemy i bariery rozwoju gminy.

W rozwoju społeczno - gospodarczym i przestrzennym gminy Rudka można wyodrębnić szereg problemów i barier rozwojowych, których rozwiązanie wymagać będzie dużych sił i środków finansowych.

Świadomość istnienia przeszkód w rozwoju pozwoli w przyszłości przewidywać w budżecie gminy odpowiednie środki na pokonanie barier, o ile będą one możliwe do pokonania środkami finansowymi.

Z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wyłaniają się następujące problemy rozwojowe:

- a) brak większego przemysłu i miejsc pracy na terenie gminy, szczególnie dla ludności rolniczej,
- b) zarysowujący się proces starzenia się ludności wiejskiej,
- c) braki w systemie kanalizacji sanitarnej, gazownictwie, elektroenergetyce, utylizacji odpadów stałych,
- d) braki w zakresie jakości dróg – złe nawierzchnie,
- e) trudności w zagospodarowaniu istniejącego majątku gminnego, urządzeń obsługi rolnictwa, przemysłu,
- f) potencjalne zagrożenie wynikające z utraty mocy prawnej planów zagospodarowania przestrzennego z końcem 2001r. (z mocy art. 67, ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym – Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, Nr 41, poz. 412, Nr 111, poz. 1279, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 109, poz. 1157, Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 5, poz. 42, Nr 14, poz. 124, Nr 100, poz. 1085), co wymaga opracowania nowych planów,
- g) bariera rozwoju wynikająca z podłoża socjologicznego, polegająca na fakcie, że wraz z rozwojem demokracji potęgują się protesty mieszkańców przeciw lokalizacji obiektów lub urządzeń o przeznaczeniu ogólnospołecznym lub uciążliwych dla mieszkańców,
- h) uwarunkowania wynikające z obowiązku ochrony środowiska, w tym ochrony gruntów rolnych i leśnych.

1.3. Szanse rozwoju gminy.

Z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy wyłaniają się pewne szanse rozwojowe, które należy wykorzystać w polityce gospodarczej i przestrzennej. Te elementy „studium” powinny być przedmiotem promocji gminy jako propozycje potencjalnym inwestorom.

Szansami rozwoju gminy są:

- a) jedna z lepszych w województwie podlaskim rolnicza przestrzeń produkcyjna, co stwarza możliwość intensyfikacji produkcji rolniczej i rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
- b) położenie gminy na drogowych ciągu komunikacyjnym prowadzącym z kierunku Warszawy do Bielska Podlaskiego,
- c) walory środowiska przyrodniczego gminy wynikające z zasobów leśnych i wód stwarzają szansę rozwoju funkcji wypoczynkowo-turystycznej, w tym agroturystyki,
- d) istniejące i projektowane systemy infrastruktury technicznej: elektroenergetyka, sieć wodociągowo-kanalizacyjna, gazownictwo,
- e) istniejące niewykorzystane obiekty infrastruktury społecznej, rolniczej i przemysłowej stwarzają szanse działalności gospodarczej w zakresie produkcji i usług,
- f) posiadanie „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta” oraz planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego – co jest prawnym warunkiem jakiegokolwiek inwestowania na terenie gminy.

Czynnikami rozwoju gminy, które powinny być wykorzystane są:

- a) walory użytkowe wytworzone przez naturę (gleba, klimat, krajobraz, ukształtowanie powierzchni, surowce mineralne),
- b) walory użytkowe będące wytworem działań człowieka (obiekty produkcyjne, infrastruktury technicznej i społecznej, urządzenia komunikacji, zasoby mieszkaniowe itp.),
- c) zasoby pracy (ilość, kwalifikacje, wydajność, tradycje dobrej i solidnej pracy),
- d) instytucje zajmujące się promocją i rozwojem gminy zlokalizowane poza terenem gminy (banki, agencje rozwoju i inne elementy składające się na tzw. otoczenie biznesu),
- e) kultura i tradycje gospodarcze gminy,
- f) atrakcyjność miejsc przebywania (tradycje mieszkańców, gościnność, porządek w obejściach i na ulicach, zagospodarowanie terenów, urządzenia umożliwiające realizację różnych potrzeb w zakresie wypoczynku, rozrywki, a także stan środowiska naturalnego).

1.4. Cele rozwoju przestrzennego gminy.

1.4.1. Główne cele rozwoju.

- a) Generalnie celem rozwoju gminy pierwszego rzędu jest zapewnienie mieszkańcom pracy i dochodów pozwalających na godziwy, w odczuciu społecznym, poziom życia,
W rozwoju gminy należy dążyć do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej i zabezpieczenia powiązań społeczno – ekonomicznych terenów wiejskich z gminami sąsiednimi w sferach: społecznej, ekologicznej, infrastruktury technicznej.
- b) Należy wykorzystać dla rozwoju gminy istniejące położenie gminy, istniejące walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej, majątek trwały oraz sprzyjać rozwojowi przedsiębiorczości mieszkańców,
- c) Społecznym efektem rozwoju gminy będzie poprawa szeroko rozumianych warunków życia mieszkańców.

1.4.2. Cele ekologiczne rozwoju.

- a) Ochrona i zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego zapewniającego ciągłość przestrzenną systemu przyrodniczego województwa.
- b) Wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
- c) Zachowanie obszarów i obiektów prawnie chronionych.
- d) Objęcie ochroną prawną wybranych elementów systemu przyrodniczego i środowiska kulturowego.
- e) Zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności w zakresie: jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.

1.4.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym.

- a) Należy tworzyć warunki do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy.
- b) W polityce rozwoju mieszkalnictwa należy dążyć do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań opuszczonych.
- c) Ważnym zagadnieniem jest likwidacja barier komunikacyjnych, przestrzennych i technicznych dla osób niepełnosprawnych.
- d) Należy sprzyjać podnoszeniu poziomu wykształcenia ludności, rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

1.4.4. Cele rozwoju gospodarczego.

- a) Stworzenie warunków do rozwoju nieuciążliwego przemysłu (małe i średnie zakłady) i rzemiosła produkcyjnego a także usług poprzez wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej terenów do tego celu przydatnych.
- b) Efektywne wykorzystywanie niezagospodarowanego majątku produkcyjnego surowców lokalnych, zasobów pracy i tradycji produkcyjnych.
- c) Poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych.
- d) Rozwój urządzeń obsługi rolnictwa, ludności i ruchu turystycznego.
- e) Właściwe wykorzystanie możliwości produkcyjnych rolnictwa zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (m. in. rozwój sadownictwa, warzywnictwa).

1.4.5. Cele rozwoju komunikacji.

- a) Należy dążyć do stworzenia właściwych warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie przemieszczania się ludzi i towarów na terenie gminy, jak też przemieszczeń zewnętrznych, w tym tranzytu ludzi i towarów przez teren gminy.
- b) Zapewnienie funkcjonowania w odpowiednim standardzie prędkości i swobody ruchu tranzytowego na drodze wojewódzkiej.
- c) Minimalizacja kolizji między ruchem komunikacyjnym a zabudową i środowiskiem przyrodniczym.
- d) Utrzymanie w należytym stanie ulic.
- e) Podnoszenie standardu wyposażenia dróg w urządzenia obsługi komunikacji, zwłaszcza przy drodze wojewódzkiej.

1.4.6. Cele rozwoju infrastruktury technicznej.

Celem zasadniczym jest zapewnienie sprawnego i niezawodnego funkcjonowania wszystkich systemów infrastruktury technicznej, zapewniając zaspokojenie wszystkich potrzeb w sposób ciągły i efektywnie ekonomiczny, w tym:

- a) w zakresie gospodarki wodnej, ściekowej i odpadami stałymi:
 - ochrona zasobów wód podziemnych stanowiących źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę,
 - uporządkowanie gospodarki wodnej, w której zakłada się pełne zaopatrzenie w wodę podmiotów gospodarczych i społecznych – przy zachowaniu odpowiednich standardów (ilość i jakość wody),
 - dalszy rozwój gospodarki ściekowej,
 - rozwiązanie problemu gospodarki odpadami,

- zmniejszenie uciążliwości urządzeń gospodarki wodno-ściekowej i eliminacja kolizji z zabudową,
- b) w zakresie energetyki i telekomunikacji:
 - dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długookresowego funkcjonowania systemu poprzez modernizację i rozbudowę sieci SN 15 kV oraz NN,
 - zapewnienie zaopatrzenia w gaz sieciowy poprzez budowę sieci gazowej do gminy, jak i też na jego terenie,
 - dalszy rozwój nowoczesnych systemów ogrzewania w celu poprawy efektywności ich funkcjonowania i zmniejszania uciążliwości dla środowiska – poprzez stosowanie ekologicznych paliw,
 - rozbudowa pojemności centrali i sieci telefonicznych,
 - utrzymanie istniejących urządzeń radiokomunikacji i teletransmisji oraz pasa ochronnego pod te urządzenia,
 - zmniejszenie uciążliwości i kolizji między sieciami energetycznymi a zabudową we wsiach i elementami systemu przyrodniczego gminy.

1.5. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe.

Obowiązek opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 13 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, Nr 41, poz. 412, Nr 111, poz. 1279, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 109, poz. 1157, Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 5, poz. 42, Nr 14, poz. 124, Nr 100, poz. 1085).

Zatem miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego muszą być opracowane w przypadkach:

- a) Gdy przepisy szczególne tak stanowią tj.
 - w przypadku, gdy realizacja inwestycji wymaga uzyskania zgody odpowiedniego organu na przeznaczenie terenów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne, co wynika z art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 87, zm. 1997 r. Nr 60, poz. 370, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 81, poz. 875, Nr 100, poz. 1085),
 - dla obszarów i zespołów poddawanych ochronie przez Radę Gminy, co wynika z art. 34, ust. 2 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492, zm. 1992 r. nr 54, poz. 254, z 1994 r. nr 89, poz. 415).
- b) Dla obszarów, na których przewiduje się realizację programów zawierających zadania rządowe służące realizacji celów publicznych (zadania centralne i wojewódzkie).
- c) Dla obszarów, dla których przewiduje się zadania dla realizacji lokalnych celów publicznych na podstawie uchwały Rady Gminy (z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego).
Celem publicznym jest każda działalność Państwa lub Gminy wynikająca z ustawy, o ile wymaga ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i jest finansowania w całości lub częściowo z budżetu Państwa lub samorządu terytorialnego.
Za zadanie dla realizacji celów publicznych może być także uznane na wniosek właściwego ministra lub wojewody, zadanie służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, realizowane w całości ze środków własnych inwestora.
- d) Dla terenów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z konieczności zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej.

Poza obowiązkami opracowania planów miejscowych wynikających z przepisów, Rada Gminy z własnej inicjatywy, bądź na wniosek Zarządu Gminy będzie każdorazowo decydowała o potrzebie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów wyznaczonych na mapie „kierunków” w skali 1:25000 pod różnego rodzaju zagospodarowanie.

Niezależnie od tego, Rada Gminy może podjąć uchwałę o opracowaniu planu miejscowego dla każdego terenu na obszarze gminy, z tym, że plan miejscowy musi być spójny z ustaleniami niniejszego „studium”. W przypadku niezgodności projektu planu miejscowego ze „studium” należy dokonać zmiany ustaleń „studium”.

1.6. Obszary przekształceń przestrzennych.

Perspektywiczne kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka wynikające z istniejących uwarunkowań przestrzenno – gospodarczych i innych – znanych obecnie zamierzeń inwestycyjnych instytucji gospodarczych, stwarzają przesłanki do wyróżnienia obszarów na terenie gminy, które ulegną zasadniczym przekształceniom przestrzennym.

Także nawet niewielkie zmiany wynikające z zamierzonych działań gminy w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego w okresie perspektywicznym, spowodują pewne punktowe, lub liniowe przekształcenia przestrzenne w miejscowościach, gdzie wystąpi jakikolwiek ruch budowlany, czy powstanie nowa działalność gospodarcza.

Przekształcenia te wynikają z zakładanego w „Studium” rozwoju poszczególnych dziedzin życia społeczno – gospodarczego.

Szczególnym przekształceniom ulegną następujące obszary:

- a) tereny przewidziane pod zabudowę przemysłowo-usługową,
- b) tereny przewidziane pod zabudowę mieszkaniową,
- c) tereny wyznaczone pod urządzenia i obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe,
- d) obszary projektowanych inwestycji drogowych i infrastruktury technicznej,
- e) tereny powierzchniowej eksploatacji surowców, które po ich wyeksploatowaniu powinny być zrekultywowane w kierunku rolnym lub leśnym – wymienione w pkt. 1.3.2. I części studium,
- f) tereny zabytków archeologicznych, które mogą być przedmiotem badań, wymienione w pkt. 2.2.1. I części studium,
- g) tereny położone przy ciągu dróg: wojewódzkiej i powiatowych gdzie dopuszcza się rozwój urządzeń obsługi turystów i komunikacji,
- h) obszary rolne, które w wyniku przekształcenia rolnictwa mogą ulec przeobrażeniom co do wielkości gospodarstw rolnych, jak też struktury upraw,
- i) obszary leśne, które w wyniku ulepszania drzewostanu i dolesień spowodować mogą przeobrażenia przestrzenne i krajobrazowe,
- j) tereny przewidziane pod zabudowę mieszkaniową i usługową w plombach między zabudową istniejącą.

1.7. Tereny zabudowane, w tym tereny do rehabilitacji – polityka przestrzenna na terenach zabudowanych *

Tereny zabudowane w gminie ukształtowane są w większości w formie skupionej zabudowy wiejskiej, w której zdecydowanie przeważa system ulicówek.

Dominującą formę własności zasobów budowlanych stanowi własność prywatna, obiekty te niejednokrotnie wymagają remontu i modernizacji, a zwłaszcza budynki mieszkalne wyposażenia we współczesne urządzenia sanitarne.

* Zmiany naniesione kursywą wprowadzono uchwałą Nr VI/22/2011 Rady Gminy Rudka z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka.

Rudka, duża osada gminna o zwartej zabudowie, z zachowanymi śladami dawnego rozplanowania miejskiego z rynkiem. Pierwsza wzmianka o Rudce pochodzi z r.1434, kiedy została nadana Pretorowi z Korczewa. Następnie kolejno własność Korczewskich, Hlebowiczów, Kisków i Ossolińskich. W przeszłości posiadała prawa miejskie, których nadanie nastąpiło w czasie przynależności do Ossolińskich, przypuszczalnie w 2 połowie XVIII wieku, a których utrata nastąpiła w 1921r.

Na terenie wsi Rudka znajduje się szereg obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, wśród których na szczególną uwagę zasługuje zespół obiektów z XVIII i XIX w. z barokowym pałacem Ossolińskich z 1763 r. wraz z parkiem, kościół parafialny pw. Św. Trójcy, barokowy z lat 1753-1759, ufundowany przez Potockich a także zabytkowy układ przestrzenny miejscowości Rudka z ustaloną granicą strefy ochrony konserwatorskiej oraz inne obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, wyszczególnione w części I, pkt 2.2.1 niniejszego studium. Wszystkie one podlegają ochronie konserwatorskiej na mocy przepisów ustawy o ochronie dóbr kultury. Wszelkie prace przy tych obiektach wymagają zezwoleń Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku. Na terenie miejscowości Rudka w strefie ochrony konserwatorskiej, prace remontowo-adaptacyjne zewnętrzne budynków istniejących (wymiana stolarki okiennej, drzwiowej, pokrycie dachów, rozbudowa budynków) oraz nowe inwestycje wymagają uzgodnienia z PWKZ.

Ponadto na terenie gminy znajduje się szereg obiektów o wartościach kulturowych, wymienionych w części I, pkt 2.2.2 niniejszego studium, które pozostają w sferze zainteresowania konserwatorskiego.

W przypadku rozbiórki obiektów o wartościach kulturowych należy wykonać dokumentację ewidencyjną tych obiektów, w porozumieniu z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Białymstoku.

Polityka gminy wobec istniejących zasobów budowlanych:

1. *Do obowiązków właścicieli obiektów budowlanych należy utrzymanie tych obiektów we właściwym stanie technicznym, do obowiązków gminy należy zapewnienie właściwego nadzoru nad przestrzeganiem tych obowiązków i udzielanie pomocy w ich realizacji, zwłaszcza w dziedzinie fachowego doradztwa i organizacji.*
2. *Władze gminy zobowiązane są do podejmowania działań prowadzących do podnoszenia estetyki zabudowy, zapewnienia ład przestrzennego w dziedzinie zagospodarowania terenów wsi, siedlisk i innych obiektów oraz do tworzenia odpowiedniej infrastruktury komunalnej, podnoszącej poziom cywilizacyjny na terenie gminy oraz warunki ochrony środowiska przyrodniczego.*
3. *Podejmowanie działalności inspirującej rolników do rozwijania agroturystyki i odpowiednich urządzeń i usług w tej dziedzinie w tym zwłaszcza właściwie wyposażonej bazy lokalowej.*
4. *Prowadzenie w sposób systematyczny, pod kierunkiem fachowych służb (konserwatorskich, nadzoru budowlanego) prac konserwacyjnych niezbędnych dla utrzymania we właściwym stanie technicznym obiektów zabytkowych, a także zapewnienie odpowiedniej ochrony obiektom posiadającym wartość kulturową. Obiekty te są cennym dorobkiem minionych pokoleń i mogą być wzorcem inspirującym do tworzenia nowej architektury regionalnej, a także są wartościowym elementem atrakcyjności terenu gminy.*
5. *Sprzysiężanie adaptacji niewykorzystanych obiektów budowlanych na cele użytkowe, zwłaszcza na cele mieszkalnictwa rekreacyjnego i innych usług turystycznych, na zasadach przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska naturalnego, ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ochrony dóbr kultury, a także pod warunkiem zachowania tradycyjnych form adaptowanych obiektów.*
6. *Uzupełnianie wolnych przestrzeni w zabudowie wsi obiektami o funkcji turystycznej i rekreacyjnej oraz mieszkaniowej. Mogą to być obiekty o formie tradycyjnych zagród, a*

także rezydencje na wzór dworów i dworków oraz domy letniskowe i jednorodzinne czerpiące wzory z zabudowy zagrodowej.

7. *Przyjmuje się, że istniejące zagrody oraz nowe budownictwo zagrodowe może być uzupełniane zabudową o funkcji turystycznej, agroturystycznej, letniskowej, rekreacyjnej i usługowej (w tym także drobne nieuciążliwe rzemiosło) i mieszkaniowej, pod warunkiem zapewnienia ładu przestrzennego i harmonii z otoczeniem, a także przestrzegania przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ochronie środowiska.*
8. *Powstawanie nowych siedlisk i nowej zabudowy należy wiązać z warunkiem ich intensywnego zalesienia na co najmniej ½ terenu niezabudowanej części działki.*
9. *Kompleksowej rehabilitacji powinien być poddany zespół pałacowy Ossolińskich w Rudce wraz z terenem parku i znajdującymi się w nim obiektami.*
10. *Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i rewaloryzacji śródmieścia Rudki, w celu zapewnienia ochrony wartości zabytkowego układu przestrzennego, stworzenia zasad harmonijnego rozwoju tego obszaru, które uwzględnią realizację potrzeb ogólnych miejscowości i jej mieszkańców w warunkach ładu przestrzennego, ochronę krajobrazu i skalę (wysokość) nowego budownictwa, potrzebę i zasady wdrażania lokalnych cech architektury, wykorzystujących przykłady tkwiące w starym budownictwie drewnianym, zwłaszcza w budynkach o wartościach zabytkowych, które powinno stanowić inspirację dla projektantów.*

1.8. Zasady zabudowy i zagospodarowania*

1.8.1. Kierunki rozwoju i przekształceń struktury przestrzennej gminy

Podstawą perspektywicznych kierunków dalszego rozwoju przestrzennego gminy i przekształceń istniejącej struktury są aktualne uwarunkowania przestrzenne, przyrodnicze, gospodarcze, zamierzenia inwestycyjne gminy, jak też programy rządowe i innych instytucji działających na obszarze województwa, a także przewidywane zamierzenia ludności, której należy umożliwić ich realizację na terenie gminy.

Wymienione wyżej uwarunkowanie rozwoju przestrzennego gminy uwzględniają częściowo miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) *wsí Rudka w granicach zainwestowania, uchwalony uchwałą Nr XVII/95/05 Rady Gminy Rudka z dnia 23 marca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 107, poz. 1284), który decyduje o przeznaczeniu terenów i sposobie ich zagospodarowania jako zgodnym ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka,*
- 2) *części gminy Rudka, uchwalony uchwałą Nr XXVII/149/06 Rady Gminy Rudka z dnia 8 września 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 244, poz. 2397), obejmujący działkę nr geodezyjny 116 we wsi Olendy.*

Dopuszcza się dalsze sporządzanie (zmiany) miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w celu dostosowania funkcji poszczególnych terenów do nowych potrzeb, bez konieczności każdorazowej zmiany studium, pod warunkiem że nowe funkcje w planie będą zgodne z kierunkami i zasadami zagospodarowania poszczególnych obszarów struktur przestrzennych gminy.

1.8.2. Cele polityki przestrzennej

- 1) *utrzymanie i modernizacja istniejącego oraz dalszy rozwój potencjału zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, agroturystycznej, produkcyjnej, rzemieślniczej i usługowej*

* Zmiany naniesione kursywą wprowadzono uchwałą Nr VI/22/2011 Rady Gminy Rudka z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka.

oraz umożliwienie szansy kontynuowania i rozwoju działalności gospodarczej na istniejących terenach, jak też na nowych terenach wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

- 2) utrzymanie i podnoszenie standardu użytkowego i cywilizacyjnego istniejącej zabudowy o dobrych i średnich stanach technicznych;*
- 3) modernizacja i rewitalizacja zabudowy i zagospodarowania terenów zagrożonych degradacją i przekształcenia zdegradowanych;*
- 4) utrzymanie w dobrym stanie technicznym obiektów zabytkowych i ochrona obszarów o wartościach kulturowych, w tym rehabilitacja zabudowy wyznaczonego obszaru;*
- 5) tworzenie warunków do racjonalnego wykorzystania niezagospodarowanego lub użytkowanego ekstensywnie majątku produkcyjnego, rezerw terenowych wyznaczonych w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego na cele budowlane;*
- 6) tworzenie w miarę potrzeb warunków do zagospodarowania i zabudowy nowych terenów rozwojowych;*
- 7) zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców w zakresie komunalnej infrastruktury technicznej i społecznej oraz zapewnienie możliwie najlepszej jej dostępności;*
- 8) zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania ludności w zakresie jakości powietrza atmosferycznego, hałasu, wibracji i elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;*
- 9) zaspokojenie potrzeb ludności i podmiotów gospodarczych odpowiednich standardów w zakresie komunikacji (jakość ulic);*
- 10) zaspokojenie zapotrzebowania mieszkańców i podmiotów gospodarczych na niezawodną i w odpowiednim standardzie dostawę wody, energii elektrycznej, gazu, ciepła i usług telekomunikacyjnych;*
- 11) tworzenie nowych wartości kulturowych przestrzeni publicznych w przekształceniach istniejącej zabudowy i w zabudowie na nowych terenach;*
- 12) dostosowanie nowej zabudowy do warunków fizjograficznych terenów i jej powiązanie z istniejącą, zwartą strukturą przestrzenną oraz terenami otwartymi;*
- 13) tworzenie warunków do rozwoju terenów wypoczynkowych, sportowych oraz agroturystyki;*
- 14) ochrona wartości przyrodniczych terenów otwartych i warunków funkcjonowania ich systemów ekologicznych;*
- 15) racjonalne wykorzystanie terenów otwartych dla potrzeb rekreacji, turystyki i rolnictwa – dopuszcza się rozwój osadnictwa, usług i rzemiosła nieuciążliwego;*
- 16) minimalizowanie kolizji wartości ekologicznych z przebiegiem istniejących i projektowanych ciągów infrastruktury technicznej, komunikacji oraz obiektów nierolniczych, rolniczych i obsługi rolnictwa;*
- 17) dopuszcza się możliwość zmiany ustalonych w planie funkcji terenów w drodze sporządzenia (zmiany) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.*

1.8.3. Ogólne kierunki zagospodarowania obszarów

- 1) sukcesywna wymiana zabudowy zdekapitalizowanej na nową, w tym dopuszcza się możliwość jej intensyfikacji poprzez lokalizację zabudowy do trzech kondygnacji i w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej, a także szeregowej i bliźniaczej,*
- 2) dogęszczenie zabudowy poprzez wykorzystanie terenów niezabudowanych oraz dalszy rozwój zabudowy na terenach wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;*

- 3) utrzymanie i wzbogacenie programu usługowego, rzemiosła i przemysłu nieuciążliwego poprzez realizację obiektów na terenach rolnych, jak też na terenach zabudowy mieszkaniowej;
- 4) utrzymanie, modernizacja i rozbudowa układu ulicznego w zakresie poprawy parametrów technicznych oraz realizacji brakujących nawierzchni ulic i odwodnień;
- 5) utrzymanie, modernizacja i realizacja elementów infrastruktury technicznej, w tym z zakresu telekomunikacji;
- 6) urządzenie terenów rekreacyjnych;
- 7) zagospodarowanie obiektów niewykorzystanych;
- 8) utrzymanie i ochrona walorów kulturowych;
- 9) utrzymanie i dopuszczenie modernizacji istniejącej zabudowy zagrodowej, a także jej realizacja na nowych terenach oraz przekształcenie w inną zabudowę – dopuszcza się zabudowę usługową, rzemieślniczą i agroturystyczną na terenach zabudowy zagrodowej;
- 10) sankcjonuje się przebieg istniejących ciągów infrastruktury technicznej i komunikacji oraz dopuszcza się ich modernizację i rozwój;
- 11) dopuszcza się utrzymanie i modernizację istniejącej zabudowy oraz urządzeń nie będących urządzeniami rolnictwa i leśnictwa i uzasadniony rozwój nowej zabudowy służącej rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy w drodze opracowania (zmiany) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- 12) należy chronić rolniczą przestrzeń produkcyjną i lasy przed nieuzasadnionym ich przeznaczaniem na cele nierolnicze; tylko plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego może przeznaczyć tereny leśne pod inne cele niż leśnictwo;
- 13) dopuszcza się zalesienie terenów na wniosek właścicieli gruntów po opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- 14) dopuszcza się możliwość zmiany ustalonych w planie funkcji terenów w drodze sporządzenia (zmiany) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- 15) dopuszcza się na terenie gminy możliwość lokalizacji urządzeń energetyki odnawialnej, zdefiniowanej w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) z zakresu: przetwarzania energii wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalnej, spadku rzek oraz energii pozyskiwanej z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

1.8.4. Szczegółowe kierunki zagospodarowania

- 1) **w odniesieniu do funkcji osadniczej, usługowo-rzemieślniczej i przemysłowej:**
 - utrzymanie i modernizacja istniejącej zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, agroturystycznej, usługowej rzemieślniczej i przemysłowej,
 - rozwój zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, agroturystycznej, usługowej i rzemieślniczej oraz przemysłowej na obszarach zwartej zabudowy wsi oraz na terenach przyległych do niej, lub w jej pobliżu – w tym możliwość opracowania (zmiany) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
 - możliwość rozwoju urządzeń energetyki odnawialnej, o których mowa w pkt 1.8.3., podpunkt 15;
- 2) **w odniesieniu do funkcji turystycznej i wypoczynkowej:**
 - utrzymanie i modernizacja istniejącej zabudowy letniskowej, turystycznej, wypoczynkowej oraz agroturystyki,
 - rozwój na terenach do tego przydatnych zabudowy letniskowej, rekreacyjnej, turystycznej i wypoczynkowej oraz urządzeń z tym związanych, jak szlaki turystyki

pieszej, rowerowej i konnej, wodnej, edukacyjnej, punkty widokowe, kąpieliska, pola biwakowe i inne urządzenia – w tym możliwość opracowania (zmiany) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

- *rozwój agroturystyki;*

3) w odniesieniu do funkcji komunikacji i infrastruktury technicznej:

- *utrzymanie, modernizacja i rozwój istniejących urządzeń i tras komunikacyjnych oraz urządzeń i tras infrastruktury technicznej,*
- *dalszy rozwój urządzeń i tras komunikacyjnych oraz urządzeń i tras infrastruktury technicznej – w tym możliwość opracowania (zmiany) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,*
- *w zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych, zarówno w formie tradycyjnej, jak i wykorzystując nowe technologie – dopuszcza się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, w tym rozwój szerokopasmowego dostępu do internetu (także nieodpłatnego dostępu do internetu), z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz. 675);*

4) w odniesieniu do funkcji rolniczych, leśnych i ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- *ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej i lasów przed nieuzasadnionym ich przeznaczaniem na cele nierolnicze – tylko plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego może przeznaczyć tereny leśne pod inne cele niż leśnictwo,*
- *utrzymanie istniejącej struktury użytkowania gruntów i mozaikowości pól z dopuszczeniem zamiany gruntów ornych na użytki zielone i ukierunkowanie rolnictwa na gospodarkę hodowlaną,*
- *utrzymanie, modernizacja i rozwój niezbędnych urządzeń produkcji rolnej i leśnej oraz obsługi rolnictwa i leśnictwa,*
- *poprawa standardu wyposażanie zabudowy zagrodowej rozwój usług agroturystycznych,*
- *zalesianie, zadrzewianie i zadarnianie gruntów narażonych na erozję,*
- *upowszechnianie rolnictwa „ekologicznego”,*
- *utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci drożnej, rozłogów pól i formy budownictwa mieszkaniowego, zagrodowego i gospodarczego,*
- *dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych i nieużytków na wniosek ich właścicieli, po opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.*

1.8.5. Szczegółowe zasady zabudowy i zagospodarowania

1. *Podstawowym instrumentem służącym do kreowania zabudowy i zagospodarowania przestrzennego gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które powinny być zgodne z polityką przestrzenną zawartą w niniejszym studium. O zgodności planu z polityką przestrzenną decyduje tekst studium.*
2. *Uznaje się, iż o sposobie zagospodarowania przestrzennego i przeznaczeniu terenów na obszarze wsi Rudka decyduje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu dostosowania funkcji poszczególnych terenów do nowych potrzeb, bez konieczności*

każdorazowej zmiany studium, pod warunkiem że nowe funkcje w planie będą zgodne z kierunkami i zasadami zagospodarowania poszczególnych obszarów gminy, określonymi w studium.

3. W przypadku braku planu miejscowego, o sposobie zagospodarowania przestrzennego może rozstrzygać decyzja o warunkach zabudowy, lub decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, wydana na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Przyjmuje się, że terenami zwartej zabudowy wsi są tereny w granicach istniejącej i projektowanej zabudowy, które powinny być ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
5. Budownictwo mieszkaniowe, zagrodowe, agroturystyczne oraz budownictwo przemysłowe, produkcji rolnej i leśnej oraz obsługi rolnictwa i leśnictwa, rzemieślnicze, usługowe, lotniskowe i pensjonatowe powinno być realizowane na terenach zwartej zabudowy, lub do tej zabudowy bezpośrednio przylegających oraz położonych w jej pobliżu, pod warunkiem dostępu do drogi publicznej, z zachowaniem procedur i przepisów obowiązujących przy zmianie przeznaczenia terenu, a także w zgodności z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
6. Poza terenami zwartej zabudowy dopuszcza się realizację urządzeń komunikacji i infrastruktury technicznej, energetyki odnawialnej, zabudowę lotniskową, pensjonatową, obsługi turystyki oraz budownictwo zagrodowe, w tym agroturystyczne, a także urządzenia produkcji rolnej i leśnej oraz obsługi rolnictwa i leśnictwa.
7. Na terenach zabudowy zagrodowej dopuszcza się realizację usług agroturystycznych oraz nieuciążliwych funkcji nierolniczych (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi i rzemiosło nieuciążliwe), o ile nie wymaga to przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, o czym stanowi art. 7, ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. nr 121, poz. 1266).
8. Na terenach rolnych dopuszcza się realizację:
 - 1) urządzeń usług agroturystycznych;
 - 2) nieuciążliwych funkcji nierolniczych (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi i rzemiosło nieuciążliwe) – po spełnieniu następujących warunków:
 - a) teren nie wymaga przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, o czym stanowi art. 7, ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266),
 - b) co najmniej jedna działka sąsiednia dostępna z tej samej drogi publicznej jest zabudowana w sposób pozwalający na określenie wymagań dotyczących nowej zabudowy w zakresie kontynuacji funkcji, parametrów, cech i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym gabarytów i formy architektonicznej obiektów budowlanych, linii zabudowy oraz intensywności wykorzystania terenu,
 - c) teren ma dostęp do drogi publicznej lub posiada służebność dojazdu do drogi publicznej,
 - d) istniejące lub projektowane uzbrojenie terenu jest wystarczające do zamierzenia budowlanego,
 - e) zamierzenie budowlane jest zgodne z przepisami odrębnymi i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dużym zapotrzebowaniem na budownictwo mieszkaniowe lub lotniskowe i rekreacyjne (w tym w wyniku potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, można je także realizować na terenach specjalnie na ten cel wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w postaci

- zgrupowań zabudowy z zapewnieniem uzbrojenia terenu. Do czasu budowy systemów uzbrojenia technicznego dopuszcza się rozwiązania lokalne.*
- 10. Dopuszcza się sytuowanie budynków w odległości 1,5 m od granicy z sąsiednią działką lub bezpośrednio przy granicy na zasadach określonych w przepisach szczególnych, w tym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.*
 - 11. Dopuszcza się sytuowanie zabudowy usługowej i rzemieślniczej na terenach zabudowy zagrodowej, jeżeli nie wymaga to przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.*
 - 12. W realizacji zabudowy, lub jej uzupełnieniu należy przestrzegać następujących zasad:*
 - a) dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej wysokość do 2 kondygnacji nadziemnych plus użytkowe poddasze,*
 - b) dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej do 3 kondygnacji plus użytkowe poddasze, dla zabudowy usługowej i produkcyjnej wysokość zależna od potrzeb technologicznych,*
 - c) w wyjątkowych sytuacjach można zezwolić dla budynków użyteczności publicznej wysokość 9 m od poziomu terenu do okapu,*
 - d) dla zabudowy mieszkaniowej dachy symetryczne dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci nie mniej niż 35°, z poszerzonym okapem, zaś dla zabudowy produkcyjnej i usługowej dostosowane do potrzeb technologicznych,*
 - e) w nowej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej należy zachować minimum 30% powierzchni działki biologicznie czynnej; w zabudowie zagrodowej, usługowej, rzemieślniczej i przemysłowej minimum 20%,*
 - f) w nowej zabudowie mieszkaniowej (różnych form) należy stosować wskaźnik powierzchni zabudowy w wysokości do 40%; w pozostałej zabudowie – do 60%,*
 - g) do prac wykończeniowych i elewacyjnych zaleca się stosowanie materiałów pochodzenia miejscowego: kamień, drewno itp.*
 - 13. Przy zagospodarowaniu terenów należy zwracać uwagę na ewentualnie znajdujące się tutaj urządzenia melioracyjne, które w razie potrzeby należy przebudować zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne.*
 - 14. Projektowana zabudowa mieszkaniowa na terenach położonych przy drogach publicznych (szczególnie przy drodze wojewódzkiej) powinna być realizowana w odległościach od dróg, z uwzględnieniem strefy uciążliwego hałasu, wynikającego z eksploatacji dróg – należy także ograniczyć wjazdy bezpośrednie na drogi publiczne.*
 - 15. Projektowana zabudowa na terenach graniczących z obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią powinna być lokalizowana poza terenem zalewowym wody 1%.*
 - 16. Inwestycje celu publicznego, w tym z zakresu telekomunikacji, mogą być lokalizowane na obszarze całej gminy, na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.*
 - 17. Budownictwo rolnicze w postaci ferm hodowlanych o wielkości powyżej 60 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) powinno być lokalizowane w odległości co najmniej 200 m od zabudowy mieszkaniowej, natomiast lokalizacja elektrowni wiatrowych nie mniej niż 500 m od zabudowy mieszkaniowej.*
 - 18. Obowiązuje bezwzględne przestrzeganie uregulowań prawnych dotyczących poszczególnych obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego zawartych w:*
 - a) przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr. 151, poz. 1220),*
 - b) przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, po.z 627, z późn. zm.),*
 - c) przepisach ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.),*

- d) przepisach ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.),
 - e) przepisach ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.),
 - f) przepisach ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.).
20. Odnosnie ogólnych wymagań ochrony przeciwpożarowej należy uwzględnić warunki wynikające z obowiązujących przepisów w zakresie:
- projektowania zabudowy zgodnie z warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
 - projektowania zabudowy zgodnie z warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie,
 - projektowania przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.
21. Na terenie gminy wyłącza się spod zabudowy tereny:
- lasów (z wyjątkiem lasów przeznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na inne cele),
 - trwałych użytków zielonych, w tym zmeliorowanych,
 - gruntów rolnych klas chronionych – I-III (z wyjątkiem przeznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na inne cele),
 - dolin rzecznych, w tym obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi – zgodnie z ustawą Prawo wodne,
 - zieleni urządzonej,
 - udokumentowanych złóż surowców oraz perspektywicznych obszarów eksploatacji surowców mineralnych (do czasu podjęcia ich eksploatacji) – po opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – należy stosować przepisy Prawo geologiczne i górnicze.

Na terenach wyłączonych spod zabudowy dopuszcza się lokalizację:

- istniejącej zabudowy zagrodowej, jak też innej, oraz ich modernizację,
- inwestycji służących obsłudze tych terenów, np. leśniczówka, gajówka, urządzenia hydrograficzne, itp.,
- inwestycji niekubaturowych, które dopuszcza ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- inwestycji liniowych urządzeń infrastruktury technicznej (napowietrznej i podziemnej),
- inwestycji drogowych polegających na modernizacji i poszerzeniu istniejących dróg, a także budowie nowych dróg,
- urządzeń turystycznych, w tym w lasach, których istnienie dopuszcza ustawa o lasach,
- inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

2. Kierunki i zadania zagospodarowania przestrzennego gminy – realizacja celów rozwoju przestrzennego gminy.

2.1. Kierunki i zadania w zakresie ochrony, kształtowania i zagospodarowania środowiska przyrodniczego.

Zakłada się zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego gminy – ochronę i wzbogacanie walorów ekologicznych i wartości użytkowych oraz ich racjonalne wykorzystanie w rozwoju gminy przy zapewnieniu sprawnego

funkcjonowania całego systemu przyrodniczego w powiązaniu z systemem powiatowym i wojewódzkim.

2.1.1. Sieć dolin rzecznych.

a) Sieć dolin rzecznych tworzą:

- dolina rzeki Nurzec –element wieloprzestrzenny systemu przyrodniczego stanowiący ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym i funkcjach: ekologicznej, krajobrazowej, bioklimatycznej, gospodarczej, krajobrazowej i rekreacyjnej,
- doliny pozostałych mniejszych cieków wodnych oraz obniżeń terenowych – elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego, stanowiące ciągi przyrodnicze o znaczeniu lokalnym i funkcjach: ekologicznych, krajobrazowych i gospodarczych.

b) Podstawowe kierunki zagospodarowania tych obszarów to:

- zachowanie funkcji i walorów środowiska ekologicznego,
- ochrona przed zainwestowaniem i degradacją a w szczególności sanitarną.

c) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie uwzględnienia w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w szczególności:

- utrzymania zasady nienaruszalności stanu funkcjonowania doliny Nurca z jednoczesnym wyeliminowaniem wszelkich działań zewnętrznych, które mogłyby wpływać degradująco na walory przyrodnicze doliny predestynującej do uznania za obszar chronionego krajobrazu,
- utrzymania dotychczasowego sposobu użytkowania pozostałych dolin jako ciągów naturalnej zieleni łąkowo-pastwiskowej z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łąkowej wraz z dopuszczeniem realizacji w ich obrębie obiektów małej retencji wodnej,
- zakazu wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i układ stosunków wodnych,
- ustalenia zakazów:
 - odprowadzania ścieków sanitarnych (nieoczyszczonych i oczyszczonych) w ilości, która nie pozwala na utrzymanie odpowiedniej (planowanej) klasy czystości wód poszczególnych odbiorników (rzek),
 - realizacji obiektów kubaturowych oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu olejów i smarów,
 - zakładania i budowy stacji paliw,
 - lokalizacji wysypisk odpadów stałych i płynnych,
 - lokalizacji i realizacji wszelkiej zabudowy z wyjątkiem obiektów hydro-technicznych w granicach zasięgu fali powodziowej rz. Nurca.

2.1.2. Lasy.

a) Kompleksy leśne (lasy) występujące na obszarze gminy – elementy systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu ponadlokalnym i funkcjach: ekologicznych, gospodarczych, krajobrazowych i lokalnie rekreacyjnych.

Lasy w powiązaniu z ciągami ekologicznymi dolin rzecznych zachowują układ ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego. Są potencjalnym obszarem rozwoju związanego z w/w funkcjami i lokalnymi potrzebami.

b) Podstawowe kierunki zagospodarowania obszarów leśnych to:

- ochrona walorów przyrodniczych i użytkowych,
- utrzymanie trwałości i ciągłości przestrzennej funkcjonowania w ramach systemu ekologicznego gminy i powiatu oraz racjonalne wykorzystanie dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjno-wypoczynkowych.

c) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie w szczególności:

- zachowania lasów jako elementów krajobrazu naturalnego,
- prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów, uwzględniających zasadę powszechnej ochrony, trwałości utrzymania ciągłości użytkowania oraz dostosowania do ustalonych w planie funkcji i form użytkowania, niezależnie od struktury własnościowej lasów,
- udostępniania i częściowego przystosowywania kompleksów leśnych dla potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych,
- wykonania rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych o kierunku leśnym,
- powiększania powierzchni i zasobów leśnych w drodze ustalania granic polno-leśnych i wprowadzania ich do planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego gminy,
- wprowadzenia zakazu:
 - zmniejszania powierzchni leśnej na cele nieleśne,
 - zabudowy z wyjątkiem urządzeń integralnie związanych z ich funkcją,
 - realizacji przebiegu urządzeń liniowych (linii elektroenergetycznych, gazociągów, ropociągów, kolektorów sanitarnych, linii telekomunikacyjnych, dróg itp.) wymagających znacznej przecinki drzew,
 - wykonywania melioracji trwale naruszających stosunki wodne w dolinach rzecznych i obszarach źródłiskowych naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu,
 - lokalizacji składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych.

2.1.3. Zieleń urządzona.

a) Parki, skwery, zieleni uliczną, ogrodów przydomowych, przykościelna, cmentarna itp. – elementy uzupełniające system przyrodniczy gminy o znaczeniu lokalnym, funkcjonujące głównie w Rudce i innych większych jednostkach osadniczych gminy.

b) Podstawowym kierunkiem zagospodarowania jest ochrona powierzchni istniejącej zieleni urządzonej i form zagospodarowania przed likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji ważnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.

- c) Realizacja...ochrony istniejącej zieleni urządzonej wymagać będzie w szczególności:
- zakazu przeznaczania tych terenów na inne cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów,
 - doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni,
 - zachowania funkcji zieleni cmentarnej łącznie z jego układem przestrzennym, fizjograficznym i przyrodniczym,
 - przestrzegania wymogów konserwatorskich w użytkowaniu i zagospodarowaniu obiektów stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej.

2.1.4. Obszary i obiekty do objęcia szczególną formą ochrony przyrody.

- 1) Zgodnie ze strategią rozwoju województwa podlaskiego proponuje się objąć ochroną dolinę rzeki Nurca (w tym położone w granicach administracyjnych gminy Rudka) w formie obszaru chronionego krajobrazu.
- 2) Na terenie lasów państwowych projektuje się objąć ochroną 8 drzew w formie pomników przyrody, i tak: 1 pomnik przyrody w ur. Dział Główny, 2 w ur. Bartniki i 5 w ur. Józefin.
Pomniki przyrody będą stanowiły element ochrony indywidualnej w systemie przyrodniczym gminy.
- 3) Zasady ochrony w/w obiektów określone zostaną w aktach prawnych powołujących te obiekty.
- 4) Zaleca się także tworzenie innych form ochrony (rezerваты, użytki ekologiczne itp.) przewidzianych ustawą o ochronie przyrody, z obowiązkiem wprowadzenia ich do planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

2.1.5. Kierunki i zadania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

- a) Kierunki ochrony wód powierzchniowych i podziemnych to:
- uzyskanie i utrzymanie odpowiednich klas czystości wód powierzchniowych:
 - rzeka Nurzec – II klasa czystości na całej długości (Zarządzenie 18/71 Prezydium WRN w Białymstoku z dnia 27.05.1971 r.),
 - pozostałe mniejsze cieki wodne – II klasa czystości,
 - ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniami sanitarnymi i przemysłowymi,
 - utrzymanie nienaruszalnego przepływu biologicznego (Q_n) w podstawowych przekrojach SNQ – 95% rzeki Nurzec – wod. Brańsk 0,62 m³/sek i granica b. woj. łomżyńskiego 0,73 m³/sek.
- b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie w szczególności:
- zakazu odprowadzania do wód powierzchniowych i gruntu ścieków sanitarnych i przemysłowych w wielkościach, które nie zapewniają utrzymania obowiązującej klasy czystości tych wód,

- budowy stacji kontenerowych wspólnych dla zespołu wsi zwodociągowanych z późniejszym wywozem tych nieczystości do punktu zlewnego oczyszczalni wsi Rudka lub do oczyszczalni komunalnej miasta Białegostoku,
- ochrony sanitarnej ujęć wód dla celów komunalnych i przemysłowych, zgodnie z ustaleniami pozwoleń wodno-prawnych,
- wykorzystania dla celów gospodarczych i rolniczych wód stanowiących wyłącznie nadwyżki ponad przepływ biologiczny rzeki.

Zgodnie z programem retencjonowania wód powierzchniowych na obszarze gminy Rudka przewiduje się realizację następujących zbiorników małej retencji:

- w. Karp – obiekt 150/Z/Z-15/661, rzeka Nurzec, pow. zalewu 4 ha, objętość retencyjna (V) 80 tys. m³. Funkcja: retencyjna, turystyczna i ekologiczna,
 - w. Rudka – obiekt 151/R/Z-15/661, rów szczegółowy będący dopływem rz. Nurzec, pow. zalewu 2,8 ha, objętość retencyjna V – 14 tys. m³. Funkcja: retencyjna, gospodarcza i ekologiczna,
 - w. Rudka – obiekt 152/R/Z-15/661, rów dopływ Nurca, pow. zalewu 11 ha, objętość retencyjna V – 55 tys. m³. Funkcja j. w.,
 - w. Rudka – obiekt 153/Z/Z-15/661, rów dopływ Nurca, pow. zalewu 1 ha, objętość retencyjna V – 5 tys. m³. Funkcja j. w. Funkcja retencyjna i przeciwpożarowa.
- Źródło – Program małej retencji dla woj. białostockiego, Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa, Warszawa 1991 r.

2.1.6. Kierunki sanitarnej ochrony powietrza atmosferycznego.

a) Kierunki ochrony powietrza atmosferycznego to:

- przeciwdziałanie wzrostowi zanieczyszczeń powietrza, głównie produktami pochodzącymi z procesów energetycznych, przemysłowych oraz komunikacji (zwłaszcza pyłów zawieszonych, dwutlenku siarki i azotu oraz ołowiu),
- poprawa warunków życia ludzi zamieszkających na terenach będących w zasięgu oddziaływania zanieczyszczeń lub w jednostkach osadniczych o znacznej koncentracji lokalnych źródeł ciepła.

b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie w szczególności:

- obowiązku stałego monitoringu atmosfery jako podstawy ustalania lokalnych, jednostkowych norm emisji zanieczyszczeń lub ich likwidacji w formie stosownych decyzji organów kompetentnych ds. ochrony środowiska szczebla samorządowego i państwowego,
- wydawania nakazów instalowania urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz zmian profilu i technologii produkcji w obiektach stanowiących głównie źródła zanieczyszczeń,
- stosowania nowych nośników energetycznych (gazu ziemnego i płynnego, oleju opałowego, energii elektrycznej) o mniejszej uciążliwości dla środowiska,
- utrzymania zasady, iż ponadnormatywna uciążliwość sanitarna zakładu powinna mieścić się w granicach własnej działki,
- utrzymania dobrego stanu dróg kołowych, a zwłaszcza drogi wojewódzkiej Łomża-Topczewo-Brańsk-Rudka-Ciechanowiec łącznie z zachowaniem płynności ruchu na tych drogach, szczególnie w obrębie obszarów zabudowanych m.in. poprzez budowę obwodnic i dobrą organizację ruchu,
- przestrzegania dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu określonych w załączniku Nr 1 (Lista

substancji zanieczyszczających, dopuszczalne wartości stężeń tych substancji w powietrzu oraz czas ich obowiązywania) do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dn. 28 kwietnia 1998 r. (Dz. U. Nr 55, poz. 355).

2.1.7. Kierunek ochrony ludzi i środowiska przed hałasem i wibracjami oraz przed szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym.

- a) Kierunek ochrony w w/w zakresie dotyczy minimalizacji poziomu hałasu i wibracji oraz promieniowania niejonizującego, głównie w obszarach stałego pobytu (zamieszkania) ludzi i rekreacji.
- b) Realizacja w/w kierunków wymagać będzie w szczególności:
- eliminacji z obszarów zamieszkania i rekreacji źródeł hałasu o ponadnormatywnym natężeniu poprzez zabezpieczenia techniczne lub zmianę technologii i urządzeń,
 - przestrzegania zasady, iż hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne poziomy nie mogą wychodzić poza obręb działki, na której są wytwarzane,
 - określania zasad i warunków sytuowania nowej zabudowy w stosunku do dróg o znacznej uciążliwości akustycznej,
 - wykonywania prognoz oddziaływania projektowanej zabudowy i zagospodarowania terenów na etapie sporządzania miejscowych planów i na tej podstawie eliminowania zamierzeń planistycznych zagrażających środowisku,
 - przestrzegania i uwzględniania w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu norm dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w Tabeli 1 i 2 stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1998 r. (Dz. Ustaw Nr 66, poz. 436).

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem, w odniesieniu do występującego rodzaju zainwestowania (przeznaczenia terenu) w gminie Rudka powinny obowiązywać następujące dopuszczalne poziomy hałas:

Tabela 51

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoznacznym poziomem dźwięku A w dB					
	drogi		pozostałe obiekty lub grupy źródeł hał.		linie elektroenergetyczne	
	pora dnia przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy p.cz.odn. równy 8 godz.	pora dnia p.cz.odn. równy 8 najmniej korzyst. godz. dnia	pora nocy p.cz.odn. równy 1 najmn. korzyst. godz. nocy	pora dnia p.cz.odn. równy 16 godz.	pora nocy p.cz.odn. równy 8 godz.
-tereny wypocz.rekreacyjne -tereny zab.mieszk.jednorodzinnej	55	45	45	40	50	45

-tereny zab. związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży -tereny domów opieki					45	40
-tereny zabudowy mieszkaniowej: • wielorodzinnej • jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi • zagrodowej	60	50	50	40	50	45

- na terenie gminy Rudka nie występuje szkodliwe elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące – brak linii elektroenergetycznych WN. Natomiast w odniesieniu do projektowanego przebiegu przez teren gminy napowietrznej linii WN 11 kV wynikającej z rozwoju sieci elektroenergetycznej województwa należy zapobiegać szkodliwemu promieniowaniu poprzez zachowanie w planach odpowiedniej strefy ochronnej, a mianowicie min. 14,5 m od skrajnego przewodu linii przy zalecanej odległości od osi linii – 40 m,
- ustalenia w planach miejscowych zakazu realizacji wszelkich stałych obiektów kubaturowych w obrębie w/w strefy ochronnej,
- ustalenia przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych WN z zachowaniem wymogów ochrony ludzi i środowiska przyrodniczego,
- przestrzegania dopuszczalnych poziomów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego charakteryzowanego przez wartości graniczne wielkości fizycznych stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 sierpnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ochrony przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska, dopuszczalnych poziomów promieniowania, jakie mogą występować w środowisku oraz wymagań obowiązujących przy wykonywaniu pomiarów kontrolnych promieniowania (Dz. U. Nr 107, poz. 676),
- dopuszczalnych poziomów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego, określonych w w/w załączniku nie stosuje się w miejscach niedostępnych dla ludzi.

2.1.8. Kierunki i zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi.

- a) Kierunki ochrony powierzchni ziemi i racjonalnego wykorzystania jej walorów użytkowych w rozwoju gminy to:
- ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi,
 - ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przeznaczeniem jej na cele inne niż rolnicze,
 - ochrona powierzchni ziemi przed negatywnymi skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.
- b) Realizacja w/w kierunków zagospodarowania wymagać będzie w szczególności:
- dalszej eksploatacji istniejącego wysypiska gminnego odpadów stałych położonego na gruntach wsi Rudka,

Wysypisko gminne wymaga modernizacji z zachowaniem wymogów określonych ochroną środowiska.

- sukcesywnej likwidacji istniejących „dzikich” (nieurządzonych) wysypisk przy jednoczesnym tworzeniu nowego systemu organizacyjnego odbioru i transportu odpadów pozwalającego na pozyskiwanie surowców wtórnych i ich zbytu oraz organizację przejściowych składowisk typu kontenerowego w miejscach znacznego wytwarzania tych odpadów, z docelowym ich wywożeniem na urządzone wysypisko gminne, a także do zakładów bezpiecznego przetwarzania,
- budowy oczyszczalni ścieków przyzagrodowych lub stacji kontenerowych wspólnych dla zespołów wsi zwodociągowanych nie objętych scentralizowanym systemem kanalizacji, a do czasu ich wybudowania neutralizacja ścieków powinna odbywać się poprzez gromadzenie w szczelnych zbiornikach bezodpływowych a następnie poprzez wywóz do punktu zlewnego oczyszczalni komunalnej w Rudce,
- zachowania dotychczasowej struktury przestrzennej gruntów rolnych i leśnych z możliwością ekologicznego jej wzbogacenia (polne drzewa, użytki ekologiczne itp.),
- utrzymania wartościowych i intensywnie użytkowanych gruntów rolnych jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z ewentualnym zachowaniem dotychczasowych form użytkowania i kierunków produkcji z preferowaniem rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- na etapie sporządzania planów miejscowych zwarte kompleksy gleb chronionych należy przyjmować za ogranicznik przestrzennego rozwoju budownictwa pozarolniczego, z zastosowaniem ustawowych przepisów,
- wzbogacania jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez regulację stosunków wodnych na gruntach ornych i użytkach zielonych – drenaż, melioracje szczegółowe, zbiorniki małej retencji wodnej,
- racjonalnej eksploatacji złóż surowców mineralnych z zachowaniem wymogów określonych w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96),
- prowadzenia sukcesywnej rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych surowców mineralnych o kierunku rolnym lub leśnym,
- zachowania w dotychczasowym użytkowaniu obszaru w okolicy wsi Niemyje, uznanego za „obszar perspektywicznego występowania złóż surowców mineralnych stałych dla potrzeb lokalnych” (osady piaszczysto-żwirowe).

2.2. Kierunki i zadania ochrony dóbr kultury.

Ochrona i utrzymanie w należytym stanie technicznym obiektów zabytkowych i kulturowych, w miarę upływu lat będzie coraz trudniejsze i to gmina będzie musiała przejmować te obiekty oraz dbać o ich należyte utrzymanie.

Jednocześnie, istniejące na terenie miasta i gminy dobra kultury w postaci obiektów zabytkowych, obiektów o wartościach kulturowych, obiektów archeologicznych będą nabierały z biegiem lat wartości historycznych (niektóre z nich będą wpisane do rejestru zabytków), ale także ulegały dalszej degradacji technicznej, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań w celu utrzymania ich należytego stanu lub rekonstrukcji niektórych z nich.

Rozwiązanie tego trudnego problemu będzie wymagało skoordynowania działań administracji rządowej i samorządowej.

2.2.1. Ochrona obiektów zabytkowych i o wartościach kulturowych.

Wszystkie obiekty uznane za zabytkowe oraz posiadające wartości historyczno – kulturowe wymienione w pkt. 2 I części studium podlegają ochronie.

Ogólne kierunki działań:

- a) ściśle współpracować z Państwową Służbą Ochrony Zabytków,
- b) ustalać w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego odpowiednie zalecenia w celu ochrony zabytków i wartości kulturowych,
- c) kontrolować stan techniczny obiektów oraz udzielać pomocy (z udziałem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) ich właścicielom w celu należytego utrzymania obiektów,
- d) dbać o właściwe wykorzystanie funkcji obiektów,
- e) dążyć w szczególnych przypadkach do wykupienia obiektów przez gminę,
- f) w przypadku konieczności rozbiórki lub przeniesienia obiektu o wartościach kulturowych, należy przed jego likwidacją lub przeniesieniem dokonać inwentaryzacji na zasadach określonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- g) wszelkie prace dotyczące obiektów zabytkowych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie wymagają uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- h) na terenach cmentarzy i parków należy przeprowadzać systematyczne prace porządkowe i pielęgnacyjne zieleni oraz prace remontowo – konserwatorskie dawnych nagrobków i krzyży – po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2.2.2. Ochrona stanowisk archeologicznych.

Ogólne kierunki działań:

- a) wprowadzać odpowiednie ustalenia w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego chroniące obiekty archeologiczne,
- b) w przypadku konieczności przeznaczania terenów ze stanowiskami archeologicznymi na ważne cele publiczne należy w planie miejscowym ustalić sposób postępowania uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków Archeologicznych,
- c) należy zapisywać w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego konieczność zawiadamiania służbę archeologiczną w przypadku natrafienia na obiekty nieznanego pochodzenia podczas prowadzonych prac ziemnych,
- d) stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków nie powinny być rozkopywane, a na ich terenie nie należy lokalizować żadnych inwestycji,
- e) inwestycje planowane na obszarach stanowisk archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, należy uzgadniać z Konserwatorem Zabytków Archeologicznych.

2.2.3. Tworzenie nowych wartości kulturowych.

- a) należy kultywować regionalne formy architektoniczne oraz tradycje materiałowe i konstrukcyjne,

- b) należy dążyć do indywidualizowania przestrzennych form zabudowy i zagospodarowania przestrzeni publicznych w dostosowaniu do otaczającej zabudowy i krajobrazu,
- c) wyżej wymienione działania należy wpisywać do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2.3. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury społecznej i obszarów dla tych potrzeb.*

2.3.1. Tendencje demograficzne.

Dla przyszłych zmian w trendach demograficznych decydujące znaczenie będą miały migracje ludności oraz saldo przyrostu naturalnego. Rozmiary migracji (odpływu ludności poza teren gminy) zależą przede wszystkim od tego w jakim stopniu możliwości znalezienia zatrudnienia pokrywać się będą z podażą pracy. Związek migracji z zatrudnieniem jest zależnością uniwersalną i nie ma wątpliwości, że nadal będzie ona kształtowała rozmiary i kierunki migracji.

Obecną sytuację charakteryzują duże rozmiary bezrobocia rejestrowanego, oraz ukryte bezrobocie na wsi.

W zakresie reprodukcji biologicznej ludności przewiduje się po 2000 roku wzrost dzietności kobiet i stopniowy wzrost długości trwania życia.

W rezultacie niewielkie aczkolwiek ujemne saldo przyrostu naturalnego ludności nie spowodują gwałtownego spadku zaludnienia terenu gminy.

Stąd prognoza zmian liczby mieszkańców gminy do roku 2020 będzie prawdopodobnie wyglądała następująco:

Prognoza zmian liczby mieszkańców w latach 1999-2020.

Tabela 52

Wyszczególnienie	1999	2001	2005	2010	2020
Gmina Rudka	2176	2494	2400	2300	2100

W strukturze wiekowej ludności należy spodziewać się pewnego wzrostu liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, znacznego zmniejszenia się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrostu ludności w wieku poprodukcyjnym.

W grupie produkcyjnej w wyniku dezaktywizacji zawodowej roczników niżowych i wchodzenia w wiek zdolności do pracy roczników wyżu demograficznego odsetek ludności w wieku mobilnym (18 – 44 lata) w najbliższym okresie będzie się powiększał.

Obecna struktura wieku ludności oraz wzrostowe tendencje w zakresie urodzeń powodować będą pewne ograniczenie w zakresie trendu starzenia się ludności.

Trudna do określenia skala wzrostu urodzeń w przyszłości stwarza znaczne problemy w ocenie przekształceń strukturalnych ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Niewątpliwie jednak udział dzieci i młodzieży w perspektywie roku 2010-2020 ulegnie zmniejszeniu, szczególnie wśród dzieci w wieku szkoły podstawowej.

Przedstawione tendencje wpłyną na zmiany w wielkości zasobów pracy, strukturę obszarową gospodarstw rolnych, sposób użytkowania urządzeń infrastruktury społecznej i konieczność selektywnej realizacji elementów infrastruktury technicznej.

* Zmiany naniesione kursywą wprowadzono uchwałą Nr VI/22/2011 Rady Gminy Rudka z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka.

2.3.2. Mieszkalnictwo

Z prognozy demograficznej wynika, iż do roku 2010 na terenach wiejskich, ogólnie rzecz biorąc nie wystąpi większa potrzeba wzrostu ilościowego zasobów mieszkaniowych.

Obecnie wskaźniki zaludnienia mieszkań oraz w niektórych elementach stan techniczny zasobów ocenić należy jako dostateczny a niekiedy dobry.

Tym niemniej są na terenach wiejskich mieszkania o niskim standardzie, stąd w najbliższych latach główny nacisk inwestycyjny będzie położony na modernizację istniejącej zabudowy wiejskiej oraz wymianę budynków o złym stanie technicznym, a także wyposażenie mieszkań w urządzenia i instalacje sanitarne.

Większy ruch inwestycyjny tak jak dotychczas wystąpi w Rudce, gdzie na większą skalę rozwijać się może budownictwo jednorodzinne.

Mając na względzie europejski wskaźnik nasycenia w mieszkania tj. 400 mieszkań na 1000 mieszkańców potrzeby mieszkaniowe gminy do roku 2020 należy szacować na co najmniej 133 mieszkania. Zbudowanie takiej ilości mieszkań oznacza konieczność znacznego ożywienia ruchu budowlanego.

Innym problemem będzie kwestia opuszczonych mieszkań w wyludniających się wsiach, co stworzy problem racjonalnego zagospodarowania przynajmniej części tych zasobów.

Część zasobów winna być zaadaptowana dla potrzeb zabudowy letniskowej.

Należy dopuszczać zabudowę mieszkaniową i usługową na terenach zainwestowanych w plombach między zabudową istniejącą lub na jej obrzeżach.

Główne zadania w zakresie mieszkalnictwa to:

- a) *przygotowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową. W tym celu zakłada się możliwość realizacji budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i jednorodzinnego, głównie na terenach wyznaczonych na ten cel w planach zagospodarowania przestrzennego.*
- b) *utrzymanie i modernizacja zabudowy istniejącej oraz uzupełnienie zabudowy na działkach plombowych, z szansami rozwoju funkcji pozarolniczych i agroturystycznych,*
- c) *zagospodarowanie opuszczonych mieszkań w wyludniających się wsiach m.in. na cele zabudowy letniskowej,*
- d) *przejmowanie do zasobów komunalnych opuszczonych zasobów prywatnych,*
- e) *budowa i uzupełnienie infrastruktury komunalnej i technicznej na terenach zabudowy mieszkaniowej i przeznaczonych do zabudowy,*
- f) *opracowanie w miarę potrzeb planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego:*
 - *wyznaczających nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową uwzględniającą bieżące i jedno - dwuletnie wyprzedzenie zapotrzebowania na tereny budowlane i możliwości uzbrojenia terenu,*
 - *określających zasady przekształceń zabudowy zagrodowej w mieszkaniową typu jednorodzinnego w poszczególnych jednostkach osadniczych.*

Dopuszcza się rozwój zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, agroturystycznej, usługowej i rzemieślniczej na terenach zwartej zabudowy, tj. w plombach między zabudową istniejącą, lub na obrzeżach terenów zwartej zabudowy, przylegających do nich, lub położonych w ich pobliżu, dostępnych do dróg publicznych.

W tym celu na tereny wsi Rudka należy każdorazowo wprowadzić zmianę w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzenie zmiany w planie miejscowym będzie w takich przypadkach zgodne z polityką przestrzenną gminy zawartą w niniejszym studium.

Dopuszcza się na terenie gminy:

- a) *lokalizację na terenach zabudowy wielorodzinnej, jednorodzinnej i zagrodowej usług i rzemiosła nieuciążliwego,*

- b) przekształcanie zabudowy jednorodzinnej w zabudowę usługową, rzemieślniczą oraz zagrodową,
- c) przekształcanie zabudowy jednorodzinnej w bardziej intensywną – szeregową, bliźniaczą, wielorodzinną,
- d) przekształcanie zabudowy zagrodowej w jednorodzinną, wielorodzinną, usługową, rzemieślniczą, produkcyjną i agroturystyczną.

Tereny zabudowy mieszkaniowej objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego:

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Rudka w granicach zainwestowania, uchwalony uchwałą Nr XVII/95/05 Rady Gminy Rudka z dnia 23 marca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 107, poz. 1284), przewiduje pod zabudowę wielorodzinną tereny oznaczone symbolem **MW**, jednorodzinną – **MN**, zagrodową – **RM**. Następujące tereny objęte planem miejscowym powinny być one utrzymane, jak przewiduje plan, z możliwością zmiany ich funkcji:

W zabudowie wielorodzinnej:

- 1) teren 1 MW, położony przy ul. Brańskiej, obejmujący istniejącą zabudowę;
- 2) teren 2 MW, położony przy ul. Młynowej, obejmujący istniejącą zabudowę.

W zabudowie jednorodzinnej z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego:

- 1) teren 1 MN, położony w północno-zachodniej części planu, obejmujący:
 - a) istniejącą zabudowę na działce nr 520/5,
 - b) projektowaną zabudowę na działce nr 520/3;
- 2) teren 2 MN, położony w północno-zachodniej części planu, obejmujący działkę nr geodezyjny 562/2 oraz część działki nr 562/4;
- 3) teren 3 MN, położony przy ul. Młynowej, obejmujący:
 - a) istniejącą zabudowę na działce nr 535/3,
 - b) projektowaną zabudowę na działkach nr 535/1, 535/2, 535/4;
- 4) teren 4 MN, położony przy ul. Młynowej, obejmujący:
 - a) istniejącą zabudowę na działkach nr 535/7, 535/8, 535/9, 535/11,
 - b) projektowaną zabudowę na działkach nr 535/5, 535/6, 535/10, 535/12, 535/13;
- 5) teren 5 MN, położony przy ul. Sportowej, obejmujący istniejącą zabudowę;
- 6) teren 6 MN, położony przy ul. Brańskiej, obejmujący istniejącą zabudowę na działkach nr 525/3 i 525/4;
- 7) teren 7 MN, położony przy ul. Brańskiej, obejmujący działkę nr geodezyjny 1000;
- 8) teren 8 MN, położony przy ul. Brańskiej, obejmujący istniejącą zabudowę;
- 9) teren 9 MN, położony przy ul. Zakościelnej i Brańskiej, obejmujący istniejącą i projektowaną w poprzednim miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zabudowę jednorodzinną na działkach lub ich części nr geodezyjne: 1159, 1163, 1164, cz.

1165, 1168, 1169, 1171, cz. 1172, cz. 1173, 1174, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1187, cz. 1188, 1189, 1190;

- 10) teren **10 MN**, położony przy ul. Wola, obejmujący części działek nr geodezyjny 1092, 1093, 1094, 1095;
- 11) teren **11 MN**, położony pomiędzy ul. Wola i Zakościelna, obejmujący część działki nr geodezyjny 1191;
- 12) teren **12 MN**, położony przy ul. Polnej i Zakościelnej, obejmujący działkę nr geodezyjny 1273;
- 13) teren **13 MN**, położony przy ul. Wolności, obejmujący istniejącą zabudowę mieszkaniowo-usługową na działce nr geodezyjny 1073, 1074, 1075;
- 14) teren **14 MN**, obejmujący:
 - a) istniejącą i projektowaną w poprzednim miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zabudowę jednorodzinną, położony przy ul. Wolności, Szkolnej i Cegielnianej oraz ulicy projektowanej, na działkach nr geodezyjny 1195, 1199 oraz na częściach działek nr geodezyjny 1196, 1198, 1206, 1211, 1212, 1213,
 - b) projektowaną zabudowę na częściach działek nr geodezyjny 1196, 1201, 1202, 1203, 1204 i działce nr 1200 – ich powierzchnie przeznaczone na cele nierolnicze określa § 37;
- 15) teren **15 MN**, położony przy ul. Ogrodowej i Cegielnianej, obejmujący istniejącą i projektowaną w poprzednim miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zabudowę jednorodzinną na działkach nr geodezyjny 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225;
- 16) teren **16 MN**, położony przy ul. Ogrodowej, Olendzkiej Cegielnianej, obejmujący:
 - a) istniejącą i projektowaną w poprzednim miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zabudowę jednorodzinną na częściach działek nr geodezyjny 1234, 1235, 1237, 1238/1 oraz działkach nr 1227, 1238/2, 1242, 1236,
 - b) projektowaną zabudowę na częściach działkach lub ich części nr geodezyjny 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, cz. 1235, cz. 1237, cz. 1238/1;
- 17) teren **17 MN**, położony przy ul. Olendzkiej, obejmujący część działki nr geodezyjny 1315;
- 18) teren **18 MN**, położony przy ul. Olendzkiej (na zapleczu nadleśnictwa Rudka), obejmujący istniejącą zabudowę;
- 19) teren **19 MN**, położony przy ul. Olendzkiej, obejmujący istniejącą zabudowę na częściach działek nr geodezyjny 1520 i 1521;
- 20) teren **20 MN**, położony przy ul. Młynowej i ul. Wola (droga 2 KD), obejmujący działki nr geodezyjny 533/1, 533/2, 533/3, 533/4, 533/21, 533/22, 533/23, 533/24 oraz część działki nr 533/20.

W zabudowie zagrodowej: tereny oznaczone w planie symbolem RM.

Na terenach zabudowy zagrodowej pozarolnicze funkcje usługowe i rzemieślnicze mogą być realizowane, o ile nie wymaga to przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266, z późn. zm.).

Dopuszcza się dalsze zmiany (opracowanie) planu w celu przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, jednorodzinną, zagrodową, letniskową, z dopuszczeniem innej zabudowy uzupełniającej.

2.3.3. Usługi

2.3.3.1. Usługi ponadpodstawowe

Usługi ponadpodstawowe na rzecz mieszkańców gminy Rudka będą świadczyły, jak dotychczas, urządzenia obsługi zlokalizowane w Bielsku Podlaskim i Białymstoku. Są to usługi z zakresu administracji państwowej, samorządowej szczebla powiatowego i wojewódzkiego, sądownictwa, lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego, szkolnictwa średniego i wyższego, kultury, sportu kwalifikowanego oraz specjalistycznego handlu i rzemiosła.

2.3.3.2. Usługi podstawowe.

W zakresie usług podstawowych, istniejące na terenie gminy usługi mogą obsłużyć w perspektywie ludność gminy. Niezbędna będzie jednak modernizacja niektórych z nich w celu podniesienia ich standardu, ponieważ należy się liczyć z wzrastającym popytem na usługi o wyższym standardzie.

Główne zadania w zakresie usług podstawowych to:

1) W zakresie komunalnych usług podstawowych:

Zapewnienie w budżetach gminy w poszczególnych latach odpowiednich środków na utrzymanie, modernizację (lub rozbudowę) urządzeń komunalnych, które będą obsługiwały miejscową ludność tj.:

- Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Rudce oraz szkoły podstawowej w Niemyjach Nowych,
- świetlic we wsiach: Rudka, Karp, Koce Borowe, Niemyje Ząbki,
- biblioteki publicznej w Rudce,
- Samodzielnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rudce,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudce,
- Urzędu Gminy w Rudce,
- terenów sportowych w Rudce,
- remiz strażackich OSP we wsiach: Rudka i Koce Borowe,
- zbiorników przeciwpożarowych we wsiach: Rudka i Niemyje Ząbki.

2) W zakresie pozostałych usług o charakterze podstawowym:

Tworzenie warunków do utrzymania i dalszego rozwoju istniejących na terenie gminy urządzeń usługowych, których właścicielem nie jest samorząd gminy tj.:

- sieci sklepów i innych urządzeń usługowych,
- kościołów we wsiach: Rudka i Niemyje Nowe,
- cmentarzy we wsiach: Rudka i Niemyje Nowe,
- filię urzędu pocztowego i centrali telefonicznej w Rudce,
- oddziału banku spółdzielczego w Rudce.

3) W zakresie dalszego rozwoju usług, nie tylko podstawowych:

Utrzymanie Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. K. Kluka w Rudce.

Tworzenie warunków do rozwoju urządzeń usługowych w zakresie handlu, rzemiosła, gastronomii na terenach przewidzianych w „Studium”, między innymi na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Przedmiotem dalszego, perspektywicznego wykorzystania pod usługi mogą być tereny już wykorzystywane na ten cel oraz tereny wyznaczone w planie zagospodarowania przestrzennego wsi Rudka – dotychczas nie zainwestowane.

Dopuszcza się możliwość dokonywania różnego rodzaju przekształceń funkcji (zmiana usług), uzupełnianie a także zmianę funkcji usługowej na mieszkaniowe lub produkcyjne, wszędzie tam, gdzie nie stwarza to uciążliwości dla otaczającej zabudowy mieszkaniowej i środowiska.

Zamierzając dokonanie zmiany funkcji terenów usługowych na produkcyjne lub rzemieślnicze należy każdorazowo dokonać oceny uciążliwości projektowanej usługi oraz opracować miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

2.3.3.3. Dalszy rozwój usług.

W zakresie dalszego rozwoju usług należy dążyć do tworzenia warunków do rozwoju urządzeń usługowych z zakresu handlu, rzemiosła, gastronomii oraz z zakresu infrastruktury telekomunikacyjnej na terenach przewidzianych w „Studium”, między innymi na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Dopuszcza się możliwość dokonywania różnego rodzaju przekształceń funkcji terenów, uzupełnienia zabudowy, a także zmianę funkcji na funkcje mieszkaniowe lub produkcyjno – usługowe wszędzie tam, gdzie nie stwarza to uciążliwości dla otaczającej zabudowy mieszkaniowej i środowiska. Zamierzając zmianę funkcji terenów usługowych na mieszkaniowe, produkcyjne i rzemieślnicze należy każdorazowo dokonać oceny uciążliwości projektowanej funkcji oraz dokonać zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Rudka lub przeprowadzić procedurę wydania decyzji lokalizacyjnej, zgodnie z obowiązującym prawem, na terenach, gdzie nie ma planu miejscowego.

Przedmiotem dalszego – perspektywicznego wykorzystania pod usługi mogą być tereny wyznaczone w planie zagospodarowania przestrzennego wsi Rudka, z możliwością uzupełnienia i zmiany funkcji terenu.

Następujące tereny objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wsi Rudka, uchwalonym uchwałą Nr XVII/95/05 Rady Gminy Rudka z dnia 23 marca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 107, poz. 1284), przeznaczone pod zabudowę usługową (symbol U), tereny zieleni (Z), powinny być w perspektywie utrzymane jako usługowe z możliwością zmiany funkcji:

- 1) teren 1 UO, obejmujący obiekty Zespołu Szkół Rolniczych, których część dydaktyczna mieści się w zabytkowym Pałacu Ossolińskich z XVIII w. (na terenie 1 ZP) z częścią terenu zabytkowego parku dworskiego, internatem, terenami sportowymi i zabudową gospodarczą;*
- 2) teren 2 US, położony przy ul. Sportowej, obejmujący istniejący stadion gminny oraz wieżę telefonii komórkowej (symbol 2 UŁ);*

- 3) *teren 3 UAZ*, położony przy ul. Brańskiej, obejmujący istniejący Urząd Gminy, Ośrodek Zdrowia i aptekę;
- 4) *teren 4 UK*, obejmujący istniejącą zabytkową kapliczkę z rzeźbą św. Floriana;
- 5) *teren 5 UTH*, położony przy ul. Wolności i Ciechanowieckiej, z budynkiem zabytkowym z początku XIX w., obejmujący dawny zajazd, przeznacza się pod usługi z zakresu kultury, turystyki, handlu, gastronomii, administracji, i in.;
- 6) *teren 6 UHR*, położony przy ul. Wolności, obejmujący istniejącą i projektowaną w poprzednim miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zabudowę usługową z zakresu handlu;
- 7) *teren 7 UK*, położony przy ul. Wola, obejmujący istniejące obiekty Zgromadzenia Sióstr Zakonnych Świętej Rodziny, w tym budynek zabytkowy drewniany (z około 1932 r. przy ul. Wola 37);
- 8) *teren 8 UO*, położony przy ul. Wolności i Szkolnej, obejmujący istniejące obiekty szkoły podstawowej i gimnazjum;
- 9) *teren 9 US*, położony nad zbiornikiem wodnym, obejmujący części działek nr geodezyjny 1142/1, 1142/2, 1142/4, 1143/1, 1144, przeznacza się pod plażę i urządzenia towarzyszące;
- 10) *teren 10 UI*, położony przy ul. Szkolnej i Wolności, obejmujący istniejące obiekty straży pożarnej;
- 11) *teren 11 UA*, położony przy ul. Wolności, obejmujący istniejące obiekty banku spółdzielczego;
- 12) *teren 12 UK*, położony przy ul. Wolności i Zakościelnej, obejmujący zabytkowy zespół, tj. kościół parafialny rzymskokatolicki (1753-1759) oraz murowane ogrodzenie z kapliczkami i bramą (2 poł. XVIII w.) wpisana do gminnej ewidencji zabytków oraz plebanię;
- 13) *teren 1 UŁ*, położony przy ul. Łąkowej i Szkolnej, obejmujący istniejące obiekty urzędu pocztowego;
- 14) *teren 2 UŁ*, położony przy ul. Sportowej, obejmujący istniejącą wieżę telefonii komórkowej;
- 15) *tereny 1 ZP*, obejmujący istniejący park dworski, który tworzy zabytkowy zespół pałacowo parkowy Ossolińskich ze znajdującymi się w nim zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków;

16) tereny **2 ZP**, obejmujący istniejącą zielen publiczną i obiekty handlu i gastronomii;

17) tereny **3 ZP**, obejmujący istniejący zieleniec przy ul. Wolności i kościele parafialnym;

18) tereny **4 ZC**, obejmujący zespół dwóch istniejących cmentarzy rzymskokatolickich, z których jeden, założony w 1 poł. XIX w., wpisany jest do rejestru zabytków;

19) teren **5 ZD**, obejmujący projektowane ogrody działkowe.

Zamierzając dokonać zmiany funkcji terenów usługowych na mieszkaniowe, produkcyjne lub rzemieślnicze należy każdorazowo dokonać oceny zagospodarowania przestrzennego i opracować (zmienić) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Dopuszcza się dalsze zmiany planu w celu przeznaczenia terenów pod zabudowę usługową i rzemieślniczą, z dopuszczeniem innych form zabudowy uzupełniającej.

2.4. Kierunki i zadania rozwoju gospodarczego i tereny dla tych potrzeb*

2.4.1. Kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła, obszary pod zabudowę przemysłowo – rzemieślniczą.

Przemysł i rzemiosło produkcyjne na terenie gminy może się rozwijać w oparciu o następujące przesłanki:

- aktywność gospodarczą mieszkańców gminy,
- położenie gminy na ważnym ciągu komunikacyjnym,
- istniejące niewykorzystane tereny przemysłowo-składowe,
- istniejący niewykorzystany majątek produkcyjny,
- istniejące na terenie gminy surowce mineralne i drewno z istniejących lasów.

W polityce przestrzennej gminy należy utrzymać istniejące w gminie obiekty oraz sprzyjać dalszemu rozwojowi działalności gospodarczej. Działające dziś podmioty gospodarcze powinny być sprawnie obsługiwane, by ze strony władz samorządowych miały sprzyjający klimat do rozwoju swoich przedsiębiorstw.

Należy dążyć do rozwoju przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym.

Dopuszcza się lokalizację na terenie gminy urządzeń energetyki odnawialnej, o których mowa w pkt 1.8.3., podpunkt 15, po sporządzeniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który określi miejsce lokalizacji oraz warunki i zasady zagospodarowania terenów.

*Przedmiotem szczególnego zainteresowania rozwojem funkcji produkcyjnych i usługowych na terenie gminy powinny być tereny przeznaczone już na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Rudka na te cele (uchwała Nr XVII/95/05 Rady Gminy Rudka z dnia 23 marca 2005 r. – Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 107, poz. 1284), przeznaczone pod działalność produkcyjną (symbol **P**), obsługę rolnictwa i leśnictwa (**RU**), zaopatrzenie w wodę (**W**), oczyszczanie ścieków (**N**), trasy urządzeń telekomunikacyjnych i energetycznych oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Rudka*

* Zmiany naniesione kursywą wprowadzono uchwałą Nr VI/22/2011 Rady Gminy Rudka z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka.

obejmujący działkę nr geodezyjny 116 we wsi Olendy, uchwalony uchwałą Nr XXVII/149/06 Rady Gminy Rudka z dnia 8 września 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 244, poz. 2397).

Są to następujące tereny:

- 1) teren **1 P**, położony przy ul. Młynowej, obejmujący były zakład metalowy;
- 2) teren **2 P**, położony przy ul. Sportowej, obejmujący istniejący młyn-zabytek nie wpisany do rejestru oraz magazyny zbożowe;
- 3) teren **3 P**, położony przy drodze do wsi Karp, obejmujący istniejącą piekarnię oraz działkę nr geodezyjny 523/2;
- 4) teren **1 RUL**, położony przy ul. Olendzkiej, obejmujący istniejące obiekty Nadleśnictwa Rudka;
- 5) teren **2 RUL**, położony przy ul. Olendzkiej, obejmujący istniejące obiekty i urządzenia obsługi gospodarki leśnej Nadleśnictwa Rudka;
- 6) teren **3 RUP**, położony przy ul. Wolności, obejmujący istniejącą zlewnię mleka;
- 7) teren **4 RUP**, położony przy ul. Cegielnianej, obejmujący obiekty byłego SKR-u;
- 8) zespołem pałacowo parkowym po jego północnej stronie;
- 9) teren **6 RUP**, obejmujący zabudowę istniejącego gospodarstwa rolnego;
- 10) teren **5 RUP** ośrodka obsługi wielkotowarowego gospodarstwa rolnego graniczący z zespołem pałacowo parkowym po jego północnej stronie;
- 11) teren **6 RUP**, obejmujący zabudowę istniejącego gospodarstwa rolnego;
- 12) stawy zlokalizowane na terenie zespołu pałacowo parkowego, oznaczone symbolami **1WS**, **2 WS** i zbiornik wodny oznaczony symbolem **3WS**;
- 13) staw hodowlany zlokalizowany na terenie ośrodka obsługi wielkotowarowego gospodarstwa rolnego, oznaczony symbolem **4 WS**;
- 14) zbiornik wodny z możliwością przystosowania pod kąpielisko, położony przy ul. Wolności, oznaczony symbolem **5 WS**;
- 15) kanały wodne, oznaczone symbolem **6 WS**;
- 16) istniejące studnie głębinowe zlokalizowane na terenach oznaczonych symbolami **1 RUL** i **5 RUP** jako studnie awaryjne;
- 17) studnię publiczną ze strefą ochrony bezpośredniej o promieniu 8 m wokół studni, z projektowaną lokalizacją na terenach zielonych oznaczonych symbolem **3 ZP**;
- 18) istniejącą sieć wodociągową wskreśloną na rysunku planu, oznaczoną symbolem **W**;

- 19) projektowaną sieć wodociągową wkreśloną na rysunku planu, oznaczoną symbolem *W* i strzałką;
- 20) teren istniejącej oczyszczalni ścieków, oznaczony na rysunku planu symbolem *K*; na terenie tym dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń związanych z oczyszczaniem ścieków;
- 21) teren projektowanej przepompowni ścieków, oznaczony na rysunku planu symbolem *K₁*;
- 22) istniejące kanały sanitarne wkreślane na rysunku planu, oznaczone symbolem *ks*;
- 23) projektowane kanały sanitarne wkreślane na rysunku planu, oznaczone symbolem *ks*, kt i strzałką;
- 24) ustalone w planie przebiegi istniejących urządzeń elektroenergetycznych, tj.:
 - a) linii SN 15 kV napowietrznych głównych wraz z odgałęzieniami relacji:
 - Bielsk Podlaski – Brańsk – Rudka – Ciechanowie,
 - Rudka – Domanowo, zgodnie z rysunkiem planu bez oznaczania symbolem;
 - b) linii NN napowietrznych i kablowych zasilających odbiory na terenie objętym planem,
 - c) przyjmuje się lokalizację istniejących stacji transformatorowych na terenie niniejszego opracowania, zgodnie z rysunkiem planu, bez oznaczania symbolem,
 - d) ustala się rezerwę terenu pod:
 - projektowane linie SN 15 kV, zgodnie z rysunkiem planu,
 - stacje transformatorowe kontenerowe lub słupowe, zgodnie z rysunkiem planu;
- 25) trasy kabla światłowodowego relacji Brańsk – Rudka oraz istniejące sieci rozdzielcze napowietrzne i kablowe na obszarze planu;
- 26) możliwość realizacji gazociągów średniego i niskiego ciśnienia;
- 27) teren **PUM**, obejmujący działkę nr geodezyjny 116 we wsi Olendy, przeznaczony pod zabudowę przemysłową, rzemieślniczą i usługową, z dopuszczeniem mieszkaniowej.

Dopuszcza się zmianę funkcji terenów wyznaczonych w planie pod przemysł, obsługę rolnictwa i pod inne cele, poprzez dokonanie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Dopuszcza się dalsze zmiany planu w celu przeznaczenia terenów pod zabudowę przemysłową i rzemieślniczą.

2.4.2. Kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

2.4.2.1. Rolnictwo

Istniejące obecnie uwarunkowania glebowo – rolnicze stanowiąc będą w dalszym ciągu podstawę gospodarki rolnej w gminie.

Stopniowo zmniejszać się będzie ilość gospodarstw rolnych przy zwiększaniu się średniej powierzchni. Tempo tych zmian zależeć będzie od polityki rolnej prowadzonej przez Państwo (ceny produktów rolnych, ceny środków produkcji, możliwości zbytu, kredytowanie rolnictwa) oraz możliwości tworzenia nowych miejsc pracy na wsi poza rolnictwem i w miastach dla ludności odchodzącej z rolnictwa.

Należy oczekiwać wzrostu poziomu technologii rolniczej i warunków cywilizacyjnych życia mieszkańców wsi w wyniku rozwoju systemów infrastruktury technicznej.

Powinna wzrosnąć powierzchnia upraw przemysłowych, owoców i warzyw.

Należy rozwijać także dotychczasowe kierunki produkcji rolnej: zbóż i hodowla bydła.

Tworzenie warunków do intensywnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej i majątku produkcyjnego rolnictwa powinno polegać na:

- a) wspieraniu procesu zwiększenia powierzchni gospodarstw rolnych poprzez:
 - zbywanie gruntów rolnych Skarbu Państwa i komunalnych,
 - prowadzenie scaleń i wymianę gruntów,
 - popieranie rozwoju urządzeń obsługi rolnictwa i sfery pozarolniczej w celu umożliwienia zwiększenia miejsc pracy na wsi dla ludności, która będzie rezygnowała z pracy w rolnictwie,
 - popieranie rozwoju dużych gospodarstw rolnych,
- b) poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez:
 - dalszą regulację stosunków wodnych (melioracje, drenaż),
 - zwiększenie udziału nawożenia naturalnego,
- c) popieraniu rozwoju otoczenia w zakresie mechanizacji prac rolniczych, zaopatrzenia w środki produkcji, zbytu produkcji rolnej, przetwórstwa rolniczego i obsługi weterynaryjnej poprzez:
 - promocję terenów przeznaczonych na działalność gospodarczą,
 - stosowanie priorytetów i ulg podatkowych na rzecz rolnictwa.

Terenami rozwoju otoczenia rolnictwa mogą być istniejące tereny przeznaczone na ten cel, a także przewidziane w studium pod rozwój przemysłu i rzemiosła.
- d) podnoszeniu poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków zamieszkiwania ludności rolniczej poprzez:
 - rozwój we wsiach wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej: wodociągów, kanalizacji, elektroenergetyki, gazownictwa, telekomunikacji, usuwania i utylizacji odpadów,
 - utrzymanie istniejących urządzeń obsługi ludności i podnoszenie ich standardu,
 - tworzenie warunków do powstawania nowych urządzeń usługowych.

Zasady ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej zawiera punkt 2.2.5. niniejszego studium.

Na terenach rolnych dopuszcza się realizację:

- 1) *urządzeń usług agroturystycznych;*
- 2) *nieuciążliwych funkcji nierolniczych (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi i rzemiosło nieuciążliwe) – po spełnieniu warunków wymienionych w pkt 1.8.5., ppkt 8 niniejszego tekstu;*
- 3) *inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.*

2.4.2.2. Leśnictwo

Wykorzystanie lasów do produkcji nie ulegnie zasadniczej zmianie, gmina ma duże możliwości wykorzystania gospodarczego istniejących lasów.

Prowadzona będzie zgodnie z dotychczasowymi tendencjami przeróbka drewna, zwłaszcza na własne potrzeby rolników z lasów prywatnych.

W perspektywie należy liczyć się ze zwiększeniem pozyskania i przetwarzania runa leśnego i owoców na cele konsumpcyjne i na eksport z uwagi na ich ekologiczne walory.

Powinien też nastąpić wzrost powierzchni lasów na skutek dolesień i rekultywacji istniejących terenów powyroboiskowych.

Należy rozwijać proekologiczny kierunek gospodarki na terenach leśnych polegający na:

- ochronie różnorodności biologicznej lasów, naturalnych kierunkach hodowli lasów z zachowaniem zgodności siedliskowej,
- przeciwdziałanie monokulturom lasów,
- zwiększanie odporności biologicznej lasów poprzez wprowadzenie wielogatunkowości drzew oraz zapobieganie masowemu pojawieniu się szkodników,
- dążenie do rozwoju bartnictwa na terenach leśnych, co byłoby powrotem do tradycji i ofertą turystyczną obszarów leśnych.

Zasady zagospodarowania lasami zawiera pkt. 2.1.1.2. niniejszego studium.

Zmiana przeznaczenia lasów na cele nieleśne lub rolne oraz zalesianie gruntów rolnych wymaga sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

2.4.3. Kierunki rozwoju obszarów wypoczynkowych

Gmina posiada walory rekreacyjne i turystyczne, które są podstawą rozwoju w perspektywie urządzeń obsługi turystów.

1. Do rozwoju funkcji wypoczynkowych i turystycznych przewidziane są następujące obszary i element zagospodarowania przestrzennego:
 - a) tereny kwalifikujące się do organizacji wypoczynku codziennego i świątecznego dla mieszkańców Rudki oraz gminy istnieją w samej miejscowości gminnej, do których w szczególności zaliczyć należy zespół pałacowy wraz z zabytkowym parkiem, po odpowiedniej rewaloryzacji i adaptacji tych obiektów dla celów rekreacji i kultury. Odpowiednich rozstrzygnięć wymagać będzie zapewnienie bezkolizyjności dla istniejących na tym terenie funkcji oświaty (szkolnictwo średnie) oraz nowo rozwijanej funkcji wypoczynku i kultury,
 - b) dla celów wypoczynku świątecznego i pobytowego dla mieszkańców gminy i przyjezdnych, tereny położone w rejonie wsi Karp i sąsiednim, nad rzeką Nurzec, urządzone poza zasięgiem fali powodziowej, zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska przyrodniczego,
 - c) fragmenty lasów, po ich przystosowaniu do funkcji turystycznej,
 - d) turystyczne ścieżki piesze i rowerowe wskazane w studium oraz inne wyznaczone w planach miejscowych, do których urządzenia kwalifikują się zwłaszcza tereny leśne oraz pogranicza pól i lasów, a także odpowiednio wyznaczony pas wzdłuż drogi Rudka – Brańsk,
 - e) obiekty o wartościach zabytkowych w miejscowości Rudka a zwłaszcza zespół pałacu Ossolińskich wraz z parkiem, które są atrakcyjnym elementem turystyki docelowej i przejazdowej w związku z przebiegiem przez teren gminy trasy turystyki motorowej Ciechanowiec-Brańsk-Bielsk Podlaski-Hajnówka-Puszcza Białowieska, wartość dla zainteresowań turystyki zewnętrznej posiadają także obiekty o wartościach historyczno-kulturowych, położone na terenie gminy,
 - f) agroturystyka, która posiada wzrastające warunki atrakcyjności dla mieszkańców miast w związku ze stałą poprawą wyposażenia mieszkań na wsi w urządzenia sanitarne oraz wartościami klimatycznymi obszaru gminy i walorami naturalnego krajobrazu,
 - g) tereny lotniskowe, których rozwój należy wspierać, zarówno na terenach niezabudowanych wśród istniejącej zabudowy (tak zwanych plombach), jak i na terenach nowowyznaczonych na cele budownictwa lotniskowego,
 - h) atrakcją turystyczną może być istniejące na terenie gminy stare budownictwo drewniane.

2. Okoliczności te powodują, że rośnie znaczenie funkcji turystyki i wypoczynku w warunkach gospodarki gminy i jej przestrzennego zagospodarowania, co daje podstawę do rozwijania tych funkcji w różnych formach:
 - a) turystyka piesza, rowerowa i motorowa na odpowiednio wyznaczonych szlakach, a także wodna na rzece Nurzec,
 - b) agroturystyka, dla której bazą mogą się stać dobrze prowadzone gospodarstwa rolne z odpowiednio w urządzoną bazą lokalową i żywieniową,**
 - c) baza noclegowa i żywieniowa jak pensjonaty, schroniska, kempingi pola biwakowe,
 - d) turystyka kwalifikowana, jak np. jeździectwo (na bazie odpowiednio prowadzonych stadnin koni),
 - e) turystyka poznawcza związana z walorami krajobrazu i zabytkami budownictwa, zwłaszcza drewnianego, jak będące pod ochroną konserwatorską chałupy wiejskie, wiatraki i inne,
 - f) mieszkalnictwo rekreacyjne w poprzez adaptowanie istniejących nieużytkowanych budynków oraz budowy nowych na terenach na ten cel wyznaczonych, przeznaczonych na cele wypoczynku sezonowego lub całorocznego,
 - g) obsługa organizacji ruchu turystycznego i wypoczynku na terenie gminy oraz odpowiednie rozwinięcie informacji o walorach wypoczynkowych, jak również o warunkach korzystania z przedstawionej oferty.
3. W realizacji polityki przestrzennego zagospodarowania turystycznego obszaru gminy należy przyjąć następujące zasady:
 - a) utrzymanie istniejącego charakteru i funkcji przestrzennego zagospodarowania Doliny Nurca, w związku z czym wszelkie działania mogące naruszyć równowagę ekologiczną, walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz zmieniające przeznaczenie terenu należy uzgadniać z *odpowiednimi instytucjami – zgodnie z obowiązującym prawem*,
 - b) zapewnienie konserwacji istniejących obiektów o charakterze folklorystyczno-kultowym, jak kapliczki, krzyże, Rudkaa itp.,
 - c) na niezabudowanych działkach, położonych w granicach zwartej zabudowy wsi dopuszcza się realizację funkcji mieszkaniowo-lotniskowych, pensjonatowych, turystycznych przeznaczonych na cele mieszkalnictwa rekreacyjnego i bazy turystycznej i usługowej, pod warunkiem przestrzegania obowiązujących przepisów i procedur związanych ze zmianą przeznaczenia terenu i ochroną gruntów rolnych i leśnych,
 - d) w uzasadnionych przypadkach nowe obiekty wymienione w punkcie c) mogą być realizowane poza terenami zwartej zabudowy wsi, jeżeli do tych terenów bezpośrednio przylegają oraz na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
 - e) adaptacja zabudowy istniejącej na cele mieszkalnictwa rekreacyjnego i turystyki o której mowa w punkcie c) i d) , dokonana winna być przy zachowaniu harmonii z otoczeniem, co do skali zabudowy i charakteru architektury, a w odniesieniu do obiektów zabytkowych może nastąpić pod warunkiem zachowania istniejącej formy architektonicznej tych obiektów,
 - f) wielkość nowych działek przeznaczonych na cele zabudowy lotniskowej i rekreacyjnej wynosić powinna minimum 1500 m².

2.5. Kierunki i zadania rozwoju komunikacji.

Gmina Rudka obsługiwana będzie siecią drogową i komunikacją autobusową.

2.5.1. Sieć drogowa.

2.5.1.1. Droga wojewódzka Nr 681.

- 1) Przepustowość drogi i prognoza ruchu przedstawiają się następująco:
 - przepustowość drogi o szerokości jezdni 6 m i 5 m przy poziomie swobody ruchu D wynosi 1050 p/h i 600 p/h,
 - prognoza ruchu do roku 2015 na podstawie pomiarów ruchu w 1995 r. przedstawia się jak niżej, obecnie brak jest prognozy na podstawie pomiarów ruchu w 2000 r.

	1995	2000	2005	2010	2015
Brańsk-granica gminy Ciechanowiec	1100	1450	1800	2150	2500

- 2) Z porównania przepustowości drogi z prognozowanym natężeniem ruchu w 2015 r. wynoszącym 250 p/h ($0,095 \times 2500 = 238$) wynika, że istniejący przekrój drogi ma duże rezerwy przepustowości.
- 3) Parametry techniczne i użytkowe drogi przyjmować zgodnie z obowiązującymi przepisami, obecnie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430).
- 4) Zgodnie z art. 43, ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (jednolity tekst z 26 czerwca 2000 r. – Dz. U. Nr 71, poz. 838) obiekty budowlane przy drogach publicznych powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi wojewódzkiej co najmniej:
 - na terenie zabudowy miast i wsi 8 m,
 - poza terenem zabudowy 20 m.
- 5) Na etapie modernizacji drogi trzeba będzie opracować ocenę oddziaływania drogi na środowisko, z uwzględnieniem właściwej prognozy ruchu, z równoczesnym ustaleniem zasad i warunków realizacji zabudowy mieszkaniowej wymagającej ochrony w jej otoczeniu oraz ochrony istniejącej zwartej zabudowy przed uciążliwościami ruchu.
- 6) Uwzględnić właściwe parametry drogi w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego łącznie z warunkami zagospodarowania ich obrzeży, wynikających z oceny oddziaływania drogi na środowisko.
- 7) Wprowadzić urządzenia zabezpieczające w miejscach największych możliwości powstania kolizji na drodze z ruchem lokalnym i pieszym.
- 8) Wykonać zabezpieczenia istniejącej i projektowanej zabudowy przed uciążliwościami ruchu samochodowego w miejscach wskazanych w ocenie oddziaływania drogi na środowisko.
- 9) Minimalizować ilość nowych włączeń ulic i zjazdów, zwłaszcza z lewoskrętami z wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów budowlanych i uzgodnić je z zarządcą drogi.
- 10) Wyeliminowanie ruchu pieszego z jezdni wymagać będzie wykonania chodników na całej długości zabudowy.

2.5.1.2. Drogi powiatowe.

- 1) Zgodnie z art. 6a ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (jednolity tekst z 26 czerwca 2000 r. – Dz. U. Nr 71, poz. 838) „do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż określone w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1,

stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą”.

Na podstawie w/w ustalenia, można zakwalifikować tylko następujące drogi: 03736, 03740, 03741 i 03816.

- 2) Sprawne powiązania zewnętrzne gminy będą realizowane poza drogą, wojewódzką i drogami powiatowymi o następujących numerach: 03736, 03740, 03741 i 03816.
- 3) Przy założonym standardzie, że ośrodki gminne powinny mieć połączenia między sobą drogami o nawierzchni twardej ulepszonej, przewiduje się w pierwszej kolejności do modernizacji drogi powiatowe o następujących numerach: 03736 i 03816.
- 4) Parametry techniczne i użytkowe dróg przyjmować zgodnie z obowiązującymi przepisami, obecnie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr43, poz. 430).
- 5) Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, (jednolity tekst z 26 czerwca 2000 r. – Dz. U. Nr 71, poz. 838) obiekty budowlane przy drogach publicznych powinny być usytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi powiatowej co najmniej:
 - na terenie zabudowy miast i wsi 8 m,
 - poza terenem zabudowy 20 m.
- 6) Na etapie modernizacji drogi należy wykonać ocenę oddziaływania drogi na środowisko z uwzględnieniem właściwej prognozy ruchu, z równoczesnym ustaleniem zasad i warunków realizacji zabudowy mieszkaniowej wymagającej ochrony w jej otoczeniu oraz ochrony istniejącej zwartej zabudowy przed uciążliwościami ruchu.
- 7) Uwzględnienia właściwych parametrów dróg w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego łącznie z warunkami zagospodarowania ich obrzeży, wynikających z oceny oddziaływania drogi na środowisko.
- 8) Można przypuszczać, że ulegnie zmianie numeracja dróg powiatowych i gminnych na mocy Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2000 r. w sprawie numeracji i ewidencji dróg oraz obiektów mostowych (Dz. U. Nr 32, poz. 393).
- 9) Wyeliminowanie ruchu pieszego z jezdni wymagać będzie wykonania chodników na całej długości zabudowy.

2.5.1.3. Drogi gminne.

- 1) Struktura funkcjonalno-techniczna i przestrzenna dróg gminnych określona w punkcie 5.1.3. „uwarunkowań studium” może ulec istotnym zmianom w przypadku zaistnienia okoliczności określonych w punkcie 5.4. „uwarunkowań studium” po zaliczeniu wymienionych dróg do dróg gminnych, w przypadku przekazania części dróg powiatowych pod zarząd gminy.
- 2) Wewnętrzne potrzeby transportowe gminy realizowane będą poza drogami wojewódzką i powiatowymi drogami gminnymi.
- 3) Parametry techniczne i użytkowe dróg gminnych należy przyjmować z obowiązującymi przepisami, obecnie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr43, poz. 430).

- 4) Bieżące remonty i modernizację dróg należy wykonywać z uwzględnieniem priorytetów dla:
 - odcinków dróg obsługujących największą liczbę mieszkańców i obszary o najwyższej w skali gminy aktywności gospodarczej,
 - odcinków o największych zagrożeniach funkcjonowania ruchu, mogących wywołać zakłócenie życia społeczno – gospodarczego części sieci osadniczej.
- 5) Docelowo wszystkie drogi wykonać o nawierzchni twardej ulepszonej.
- 6) Numeracja i ilość dróg gminnych może ulec zmianom.
- 7) Wyeliminowanie ruchu pieszego z jezdni wymagać będzie wykonania chodników na całej długości zabudowy.

2.5.2. Techniczne zaplecze motoryzacji.

- 1) Dla poszczególnych programów zagospodarowania zaleca się przyjmować:
 - a) wskaźniki miejsc postojowych przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 53

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka odniesienia	
1	2	3	4
1.	Administracja	1000m ² p.uż.	8 – 24
2.	Handel	1000m ² p.uż.	7 – 20
3.	Zakład	100 zatrud.	8 – 14
4.	Restauracja	100 miejsc konsumpcyjnych	12 – 20
5.	Kościół	100 uczestników	10

- b) stacje paliw zaleca przyjmować wg zasady, że 1 stacja o 4÷6 dystrybutorach może obsłużyć 5000÷6000 samochodów,
 - c) miejsca obsługi samochodów zaleca się programować wg następujących wskaźników:
 - 1stacja / 300÷400 samochodów
 - 1 stacja / 300÷400m² powierzchni stacji.
- 2) Przy wzroście wskaźnika motoryzacji do 263 w roku 2005 i 310 w roku 2010 należy sukcesywnie dążyć do zaspokojenia potrzeb w zakresie technicznego zaplecza motoryzacji jak przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 54

Lp.	Wyszczególnienie	Lata	
		2005	2010
1	2	3	4
1	Wskaźnik motoryzacji	263	310
	Ludność w gminie :	2400	2350

2	a) we wsi Rudka	1550	1600
	b) w gminie bez wsi Rudka	850	750
3	Parkingi krótkiego postoju	42	52
4	Ilość samochodów osobowych	631	728
5	Ilość pojazdów	1050	1040
6	Niezbędna ilość stacji paliw	1	1
7	Niezbędna ilość zakładów naprawy samochodów	3	3

Dane przedstawione w powyższej tabeli w punktach 3÷7 według własnych obliczeń.

2.5.3. Komunikacja autobusowa.

Przy przyjęciu standardu dostępności 2 km do przystanku należy zapewnić obsługę wsiom: Karp, Józefin i Niemyje Ząbki.

Zapewnienie właściwego standardu obsługi podróży wymagać będzie:

- a) utrzymania we właściwym stanie technicznym dróg, po których kursują autobusy,
- b) sukcesywnej wymiany starych autobusów na nowoczesne, bardziej funkcjonalne z dostosowaniem dla ludzi niepełnosprawnych i mniej uciążliwych dla środowiska,

2.5.4. Ścieżki rowerowe.

Ścieżki rowerowe przewiduje się na trasach:

- 1) Rudka-Karp (wzdłuż drogi 03736),
- 2) Rudka-cmentarz (wzdłuż drogi 03736),

2.6. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury technicznej.

Proponowane rozwiązania oparto na aktualnym rozeznaniu bieżących i przyszłych potrzeb.

Dopuszcza się możliwość wprowadzenia nowych elementów i rozwiązań systemów bez konieczności zmiany treści studium pod warunkiem, iż nie zostaną naruszone istotne jego elementy.

2.6.1. Zaopatrzenie w wodę.

2.6.1.1. Prognoza zapotrzebowania wody.

Do obliczenia zapotrzebowania wody przyjęto: wskaźnik zapotrzebowania wody

- na cele bytowo-gospodarcze mieszkańców w 2010 r. $150 \text{ dm}^3/\text{dM}$ przy 100% korzystających z wodociągu przy wskaźniku nierównomierności dobowej $N_d=1,3$ i godzinowej $N_g=2,5$
- dla zakładów użyteczności publicznej $15 \text{ dm}^3/\text{M/d}$ przy $N_d=1,1$ i $N_g=2,5$
- na cele drobnego przemysłu 10% zapotrzebowania na cele bytowo – gospodarcze przy $N_d=1,15$
- dla zwierząt gospodarskich 10% zapotrzebowania na cele bytowo – gospodarcze przy $N_d=1,2$ i $N_g=3,0$
- na własne potrzeby wodociągu 15% średniego zapotrzebowania
- p. poż. – $10 \text{ dm}^3/\text{sek}$ 1 pożar. zgodnie z Polską Normą PN – B – 02864

Prognoza ilości mieszkańców w gminie w okresie kierunkowym we wsiach podłączonych do wodociągu Rudka wynosi 2100 osób.

Ogólne zapotrzebowanie wody przez wodociąg Rudka będzie wynosiło w okresie kierunkowym.

Tabela 55

Wyszczególnienie	Qd.śr. m³/d	Qd.max. m³/d	Qh.śr. m³/d	Qh.max. m³/d
cele byt.-gosp. mieszkańców	315,0	409,5	13,1	42,6
z-dy użytecz. publicznej	31,5	34,7	1,3	3,6
drobny przemysł	31,5	36,2	1,3	1,5
zwierzęta gospodarskie	31,5	37,8	1,3	4,7
razem	409,5	518,2	17,0	52,4
potrzeby własne wodociągu	61,4	61,4	2,6	2,6
ogółem	470,9	579,6	19,6	55,0
zatwierdzone zasoby ujęcia m ³ /h	58,0			

Zatwierdzone zasoby ujęcia wody wodociągu Rudka pokrywają pełne potrzeby mieszkańców w okresie kierunkowym w godzinach maksymalnych rozbiórów.

Zapotrzebowanie przeciwpożarowe przy tych rozbiórach nie jest w pełni pokryte. W perspektywie zajdzie konieczność wykonania zbiornika wyrównawczego.

Wieś Olędy zaopatrywana jest w wodę z wodociągu Brzeźnica w gm. Brańsk, którego zatwierdzone zasoby pokrywają potrzeby kierunkowe wszystkich podłączonych do niego wsi.

2.6.1.2. Kierunki, działania i zadania w zakresie zaopatrzenia w wodę.

- 1) Dostosowanie systemów zaopatrzenia w wodę do potrzeb wynikających z rozwoju gminy i zapewnienie wody odbiorcom w sposób ciągły, o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi i w ilości pokrywającej pełne ich potrzeby i przeciwpożarowe poprzez:
 - a) utrzymanie w należytym stanie technicznym z ewentualną modernizacją i rozbudową komunalnego ujęcia wody ze stacją wodociągową w Rudce,
 - b) wykonanie zbiornika wyrównawczego w okresie kierunkowym, gdy wystąpią niedobory wody w godzinach maksymalnych rozbiórów,
 - c) zwiększenie pewności i sprawności dystrybucji wody oraz zmniejszenie ilości sytuacji awaryjnych w wyniku diagnozowania stanu technicznego sieci wodociągowej i wymiany niesprawnej armatury oraz odcinków o dużej awaryjności, które są przyczyną przerw w dostawie wody, jej ubytków, okresowego pogorszenia jakości i strat ekonomicznych,
 - d) rozbudowę sieci wodociągowej z wykorzystaniem istniejących wodociągów:
 - w miejscowości Rudka w zakresie umożliwiającym podłączenie do niej całej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej istniejącej i projektowanej,
 - w miarę zgłaszanych potrzeb do gospodarstw kolonijnych,
 - na potrzeby potencjalnego rozwoju poszczególnych wsi.
- 2) Utrzymanie w należytym stanie technicznym z możliwością sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego dla ewentualnych potrzeb obrony cywilnej istniejących studni wierconych określonych w punkcie 6.1.7. „Uwarunkowań”.

Likwidację studni każdorazowo należy uzgodnić z organem do spraw obrony cywilnej.

2.6.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych i wód opadowych.

- 1) Przyjmuje się rozdzielczy system kanalizacji w gminie, składający się z niezależnego systemu kanalizacji sanitarnej do odprowadzenia ścieków bytowo – gospodarczych i produkcyjnych do oczyszczalni ścieków, oraz oddzielnego dla kanalizacji deszczowej, z urządzeniami podczyszczającymi, do odprowadzenia wód opadowych z terenów zabudowanych.
- 2) Proponuje się wariantowe rozwiązanie gospodarki ściekowej w gminie.
 - A. Wariant I zakłada:
 - a) utrzymanie scentralizowanego systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowości gminnej Rudka i jego rozbudowa w zakresie umożliwiającym podłączenie do niego zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej istniejącej i projektowanej w tej wsi, z utrzymaniem w należyтым stanie technicznym i właściwą eksploatacją istniejącej oczyszczalni ścieków w Rudce,
 - b) w pozostałych miejscowościach i na obszarach zabudowy rozproszonej lokalne rozwiązania gospodarki ściekowej z preferowaniem przydomowych oczyszczalni ścieków.
 - B. Wariant II zakłada rozwiązanie gospodarki ściekowej w gminie za pomocą scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej w poszczególnych wsiach z odprowadzaniem ścieków za pomocą ewentualnych przepompowni do oczyszczalni ścieków w Rudce. Z chwilą zbliżania się ilości dopływających ścieków do przepustowości oczyszczalni należy dokonać jej rozbudowy do wielkości uwzględniającej ścieki z miejscowości planowanych do podłączenia.
 - a) Systemy scentralizowane kanalizacji sanitarnej na terenie gminy powinny być rozwiązywane z uwzględnieniem następujących kryteriów:
 - w miejscowościach o największym w skali gminy procencie ludności w ogóle, a produkcyjnej w szczególności, a także o najprężniejszej gospodarce, co stworzy, większe niż w innych wsiach, szanse na uzyskanie od mieszkańców partycypacji finansowych w kosztach inwestycji, a także najefektywniejsze jej wykorzystanie,
 - w miejscowościach, w których zlokalizowane są lub będą zakłady obsługi ludności, generujące znaczne w skali lokalnej ilości ścieków takie jak: szkoła, ośrodek zdrowia, zlewnia mleka itp.
 - b) Rozwój systemów kanalizacji sanitarnej według kryteriów podanych w punkcie a):
 - budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Olędy i odprowadzanie ścieków do kanalizacji sanitarnej we wsi Rudka,
 - budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach Niemyje Skłody, Niemyje Nowe, Niemyje Stare i Koce Borowe i odprowadzanie ścieków za pomocą ewentualnych przepompowni do oczyszczalni w Rudce,
 - dalsze sukcesywne kanalizowanie wsi: Niemyje Jarnąty, Niemyje Ząbki z włączeniem ścieków do kanalizacji sanitarnej we wsi Niemyje Nowe oraz wsi Karp z włączeniem do oczyszczalni w Rudce.
 - c) Podjęcie decyzji, co do budowy zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej w danej wsi wymagać będzie:

- sondażu wśród mieszkańców, co do chęci i możliwości partycypacji w kosztach budowy,
 - stosownych szczegółowych analiz techniczno-ekonomicznych,
 - rozeznania możliwości uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego,
 - wyznaczenia lokalizacji kanałów i przepompowni w trybie planowania miejscowego.
- d) Na obszarach zabudowy rozproszonej, w której nieracjonalna jest budowa systemów scentralizowanych, przewiduje się preferowanie indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków w budownictwie mieszkaniowym, a dla ewentualnych zakładów produkcyjnych kontenerowe oczyszczalnie ścieków. Należy dążyć do eliminowania odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych, gdyż jest to rozwiązanie uciążliwe dla użytkowników i nie zapewnia ochrony środowiska, zwłaszcza wód gruntowych. Zbiorniki szczelne należy traktować jako rozwiązanie przejściowe, na terenach jeszcze nieuzbrojonych, ale przewidzianych do objęcia kanalizacją zbiorczą.
- 3) W długofalowym procesie porządkowania gospodarki ściekowej w gminie, szybki postęp techniczny w dziedzinie oczyszczania ścieków może zaowocować rozwiązaniami dziś nieprzewidywalnymi, a pozwalającymi oczyścić ścieki znacznie mniejszymi nakładami finansowymi, niż jest to możliwe przy obecnie znanych technologiach.
- 4) Wody opadowe z utwardzonych nawierzchni dróg i terenów zabudowanych odprowadzane powierzchniowo lub za pomocą kanalizacji deszczowej do odbiornika wody lub do ziemi powinny spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących ochrony środowiska. Obecnie obowiązuje w tym zakresie § 9 rozporządzenie MOŚZN i L z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie klasyfikacji wód oraz warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi (Dz. U. Nr 116, poz. 503).

2.6.3. Gospodarka odpadami stałymi.

- 1) Stworzenie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych gwarantującego ochronę środowiska i maksymalne wykorzystanie składników użytkowych, odpowiadającego nowym przepisom prawnym, uwzględniających wymogi Unii Europejskiej, wymagać będzie:
- a) rozwiązania sprawy unieszkodliwiania odpadów stałych poprzez budowę na gruntach wsi Rudka wysypiska gminnego spełniającego wymogi ochrony środowiska lub partycypację w budowie planowanego zakładu utylizacji odpadów w Brańsku o zasięgu ponadgminnym i po jego wybudowaniu korzystanie z niego na zasadach ustalonych w dokumentacji,
 - b) opracowania specjalistycznego projektu techniczno-organizacyjnego systemu gospodarki odpadami i wprowadzenie go w życie,
 - c) wprowadzenie zorganizowanego wywozu odpadów stałych ze wszystkich terenów wiejskich o zwartej zabudowie poprzez wyposażenie gospodarstw w pojemniki ewentualnie worki plastikowe lub ustawienia we wsiach kontenerów na surowce wtórne i odpady do unieszkodliwiania,
 - d) przygotowania organizacyjnego systemu selektywnej zbiórki odpadów z wydzieleniem surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych do odbioru przez przedsiębiorstwa specjalistyczne,
 - e) przeprowadzenia kampanii promocyjnej selektywnej zbiórki odpadów,

- f) wprowadzenia w gminie systemu selektywnej zbiórki odpadów uwzględniając w pierwszej kolejności miejscowość gminną Rudka i największą wieś Olędy,
- g) wybrania przedsiębiorstwa zajmującego się obsługą systemu gospodarki odpadami z ustaleniem zadań jakie będą do niego należały,
- h) prowadzenia w sposób ciągły edukacji proekologicznej i pracy ze społeczeństwem, szczególnie z dziećmi i młodzieżą, w zakresie propagowanego systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- i) tworzenia warunków i zachęt do rozwoju lokalnego przetwarzania surowców wtórnych.

2) System selektywnej zbiórki odpadów stałych.

Przygotowanie organizacyjne systemu selektywnej zbiórki odpadów wymagać będzie podjęcia przez samorząd gminy uchwały o wprowadzeniu tego systemu i uchwalenia „Regulaminu gospodarki odpadami”, który przede wszystkim powinien określić:

- rodzaj pojemników jakie powinny być stosowane w systemie,
- miejsce lokalizacji pojemników,
- asortymenty surowców wtórnych oraz odpadów do unieszkodliwiania jaki powinny być selektywnie odzyskiwane,
- sposób usuwania odpadów wielkogabarytowych (czy mieszkańcy we własnym zakresie wywożą do zbiornic odpadów, czy następuje zbiórka odpadów wystawionych przed posesję w określonych dniach),
- graniczną częstotliwość wywozu pojemników z odpadami,
- co należy robić z odpadami niezagospodarowanymi,
- zadania i odpowiedzialność przedsiębiorstw obsługujących system,
- opłaty za wywóz i utylizację odpadów z uwzględnieniem zachęt do selektywnej zbiórki odpadów,
- obowiązki mieszkańców, administracji budynków mieszkalnych i innych podmiotów gospodarczych objętych systemem,
- sankcje administracyjne i ekonomiczne w przypadku niewłaściwego wypełniania zadań przez uczestników selektywnej zbiórki odpadów.

3) Zadania przedsiębiorstwa zajmującego się obsługą systemu gospodarki odpadami w gminie:

- współudział w organizowaniu systemu,
- zawieranie umów z mieszkańcami, zobowiązujących do selektywnego zbierania i odstawiania odpadów,
- rozstawianie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów – zgodnie z regulaminem,
- dostarczanie mieszkańcom worków do selektywnej zbiórki,
- systematyczne odbieranie worków z zebranymi odpadami w cyklach określonych w zawartych umowach,
- systematyczna wymiana pojemników z zebranymi odpadami na puste,
- ewidencjonowanie odbieranych worków i pojemników z wyselekcjonowanymi surowcami wtórnymi i odpadami do unieszkodliwiania,
- wystawianie mieszkańcom rachunków za wywóz i utylizację odpadów, jeśli koszty nie są wliczone w cenę worka lub w podatek,
- segregowanie surowców wtórnych oraz odpadów do unieszkodliwiania na poszczególne odmiany,
- wywóz zebranych surowców wtórnych i odpadów do zakładów przetwarzających surowce wtórne bądź na wysypisko,

- nadzorowanie i kontrolowanie prawidłowości selektywnego gromadzenia odpadów przez mieszkańców,
- obsługa rejonowych zbiorników odpadów,
- zgłaszanie w gminie wniosków o ewentualne sankcje wobec mieszkańców, którzy nie przestrzegają regulaminu gospodarki odpadami,
- okresowe konserwacje i czyszczenie pojemników we własnym zakresie, bądź przez przedsiębiorstwa usług,
- zabezpieczenie składowanych odpadów przed zamoczeniem, spalaniem, zabrudzeniem, a surowców wtórnych dodatkowo przed kradzieżą,
- poszukiwanie odbiorców surowców wtórnych oraz zakładów utylizacyjnych pozostałe odpady,
- zgniatanie i belowanie surowców wtórnych i pozostałych odpadów przeznaczonych do dłuższego transportu,
- zawieranie umów z odbiorcami na dostawę surowców wtórnych i utylizację pozostałych odpadów,
- ewentualne prowadzenie procesów uzdatniających i przetwarzających odpady – surowce wtórne,
- ewentualna eksploatacja gminnego wysypiska.

2.6.4. Elektroenergetyka.

Kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego to:

1. Dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju województwa dla wzmocnienia powiązań elektroenergetycznych po stronie wysokiego napięcia 110 kV (drugostronne zasilanie RPZ Ciechanowiec i Brańsk) wymagać to będzie budowy linii WN 110 kV relacji RPZ Brańsk-RPZ Ciechanowiec.
Zakładana trasa w/w linii będzie tworzyć rezerwę terenu w postaci pasa o szerokości 80 m.
2. Dostosowanie systemu dla potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju gminy oraz dostarczenie energii w normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym w sposób ciągły wymagać będzie:
 - a) rozbudowy systemu poprzez budowę stacji transformatorowych 15/0,4 kV wraz z liniami zasilającymi oraz obwodami linii NN na terenach zakładanej działalności produkcyjno-usługowej, mieszkaniowej i rekreacyjno-turystycznej,
 - b) budowy nowych wyjść liniowych SN 15 kV z RPZ 110/15 kV Brańsk (przewidywanego do budowy w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk, miasta Brańsk i w opracowywanym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Brańsk) w kierunku Brańsk-Potoki-do istniejącej linii SN 15 kV Domanowo-PGR Rudka oraz RPZ Brańsk-Lubieszczę-Rudka-Koce Borowe-Ciechanowiec.
Pozwoli to uzyskać wzmocnienie zasilania gminy Rudka poprzez utworzenie oddzielnego toru zasilania dla ośrodka gminnego wraz z zamknięciem pierścienia. Po zrealizowaniu RPZ Ciechanowiec i RPZ Brańsk oraz wszystkich wyjść liniowych z w/w RPZ-tów – stworzy się właściwy system zasilający gminy: Ciechanowiec, Brańsk oraz Rudka.
 - c) modernizacji linii SN, NN o stacji transformatorowych na obszarze gminy a w szczególności:
 - głównej linii zasilającej SN 15 kV Brańsk-Rudka-Ciechanowiec z odgałęzieniami na Olędy,

- linii SN 15 kV odc. Rudka PGR I – odc. do linii Brańsk-Ciechanowiec,
 - urządzenia elektroenergetyczne we wsiach Niemyje Stare, Niemyje Nowe, Rudka IV (ul. 1 Maja).
3. Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu elektroenergetycznego.

Wymagać to będzie:

- budowy urządzeń elektroenergetycznych w sposób niekolizyjny z długofalowym rozwojem osadnictwa oraz chronionymi elementami środowiska przyrodniczego,
- preferowania rozwiązań technicznych powodujących zmniejszenie zajętości terenu poprzez urządzenia elektroenergetyczne.

Zakładane trasy budowy linii wysokiego napięcia na obszarze gminy w sposób optymalny eliminują ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy a wyznaczony pas ochronny pod te urządzenia, wolny od zabudowy, skutecznie zapobiegnie negatywnym wpływom oddziaływania pól elektroenergetycznych powstających przy pracy tych linii.

Pomimo zakładanego odległego w czasie okresu realizacji tej inwestycji, wskazane jest już obecnie wyznaczenie i utrzymywanie rezerwy terenu pod tę linię w celu wyeliminowania w przyszłości potencjalnych konfliktów i kolizji.

2.6.5. Ciepłownictwo.

Podstawowe kierunki rozwoju ciepłownictwa w gminie to:

- a) sukcesywne zwiększanie udziału proekologicznych nośników energetycznych dla zmniejszenia zanieczyszczeń środowiska, takich jak: gaz, energia elektryczna, olej opałowy oraz energia słoneczna czy biomasa,
- b) zmniejszenie strat cieplnych w konstrukcji nowych budynków i poprzez modernizację starych o złych warunkach termoizolacyjnych,
- c) wprowadzenie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych dla nośników energetycznych określonych w pkt. a, zwiększających efektywność ich wykorzystania i ułatwiających obsługę i zmniejszających w efekcie koszty eksploatacji. Dotyczy to instalacji wewnętrznych grzewczych a w szczególności sprawności kotłów energetycznych i różnych rodzajów instalacji grzewczych, a także stopnia automatyzacji obsługi oraz sprawności dostaw nośników energetycznych,
- d) ekologizacja nośników energetycznych powinna być wprowadzona w pierwszej kolejności (o ile to możliwe ze względów technicznych) w większych źródłach ciepła, tj. komunalnych obiektach użyteczności publicznej (np. szkoły) i większych zakładach produkcyjnych, w których występują lokalne systemy ogrzewania scentralizowanego.

Główne zadania w zakresie rozwoju ciepłownictwa to:

- a) kontrola i restrykcje w stosunku do emiterów największych ponadnormatywnych zanieczyszczeń energetycznych,
- b) rozwój systemu gazowniczego i elektroenergetycznego z uwzględnieniem potrzeb ciepłownictwa,
- c) propagowanie stosownych dociepleń budynków istniejących i projektowanych,
- d) propagowanie najnowszych osiągnięć techniki ciepłowniczej w zakresie instalacji wewnętrznych dla gazu, oleju opałowego itp.,

- e) propagowanie i ewentualna realizacja proekologicznych rozwiązań ciepłowniczych niekonwencjonalnych (baterie słoneczne, biomasa itp.).

2.6.6. Gazownictwo.

Zapewnienie dostaw gazu ziemnego do wszystkich wsi na terenie gminy jest podstawową przesłanką rozwoju systemu.

Wymagać to będzie realizacji:

1. Gazociągu wysokiego ciśnienia Wyszki-Brańsk wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I° w Brańsku
2. sieci gazociągów średniego ciśnienia z w/w stacji redukcyjno-pomiarowej I° w kierunku gminy Rudka oraz sieci rozdzielczych na obszarze całej gminy.

Zakłada się etapową realizację gazyfikacji na terenie gminy.

Priorytety tej realizacji to:

- pierwszeństwo wsi o największym zadeklarowanym przez mieszkańców zapotrzebowaniu na gaz, w tym położonych najbliżej stacji redukcyjno-pomiarowej i tworzących ciągi liniowe,
- pierwszeństwo wsi, w których będą względnie duże odbiory gazu na potrzeby ciepłowniczych urządzeń obiektów komunalnych (np. szkoły, ośrodki zdrowia itp.) oraz obiektów gospodarczych,
- pierwszeństwo terenów istniejącej i projektowanej zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

Projektowanie sieci gazowych średniego ciśnienia winno uwzględniać tam, gdzie jest to racjonalne z techniczno-ekonomicznego punktu widzenia i możliwe do koordynacji czasowej – obsługę położonych blisko sieci miejscowości gmin sąsiadujących.

Powyższe działanie wymaga stosownych uzgodnień z władzami zainteresowanych gmin i ludnością wsi.

2.6.7. Telekomunikacja.

Dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy wymagać będzie:

- a) pełnego wykorzystania istniejących urządzeń telekomunikacyjnych,
- b) utrzymania istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym dla zapewnienia sprawnego i niezawodnego funkcjonowania systemu,
- c) rozbudowy według aktualnych potrzeb sieci rozdzielczych i abonenckich na obszarze gminy.

2.7. Obrona cywilna i ochrona przeciwpożarowa.

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej i ochrony przeciwpożarowej.

2.7.1. Obrona cywilna.

- a) w rejonach budownictwa wielorodzinnego należy przewidywać rezerwę terenów pod budowle ochronne (schrony, ukrycia, szczeliny),

- b) w budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno-usługowych i mieszkalnych – należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia,
- c) w rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w budynkach przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa,
- d) bez względu na typ zabudowy zarezerwować należy tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę / dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić najwyżej 800 m,
- e) istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych,
- f) oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemnienia i wygaszenia,
- g) należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m,
- h) układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna uniemożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktatami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi,
- i) przy opracowaniu miejscowych planów wsi, osiedli w skali 1:1000 należy na przedsięwzięcia obrony cywilnej wykonać aneks do planu,
- j) należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej nie dopuszczając do ich likwidacji,
- k) wszelkie plany zagospodarowania przestrzennego należy przed ich uchwaleniem przez Radę Gminy uzgadniać z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

2.7.2. Ochrona przeciwpożarowa.

- a) należy zachować istniejące obiekty Ochotniczej Straży Pożarnej we wsiach: Rudka, Koce Borowe,
- b) na terenach zabudowanych należy przewidywać odpowiednią ilość hydrantów dla celów przeciwpożarowych w odległości ok. 100 m od siebie,
- c) przy projektowaniu i modernizacji obiektów przemysłowych i usługowych należy przewidywać drogi dojazdowe i pożarowe zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- d) dla nowoprojektowanych i modernizowanych budynków mieszkalnych i innych należy przewidywać niepalne pokrycia dachów,
- e) należy dążyć do eliminacji palnych pokryć dachów na istniejących budynkach,
- f) wszystkie budynki mieszkalne i niemieszkalne powinny posiadać instalacje ogromowe.

Przedsięwzięcia wymienione pod literami a,b,c,d powinny być uzgadniane z Powiatową Komendą Państwową Straży Pożarnej.

2.8. Kierunki działań i zadania władz samorządowych w celu realizacji polityki przestrzennej gminy.

Rozwój lokalny powinien być rozumiany jako kompleks pozytywnych przeobrażeń jakościowych dotyczących obszaru gminy w zakresie obsługi ludności tu zamieszkałej.

Szeroko pojęty rozwój gminy jest procesem złożonym, ukierunkowanym na wykorzystanie zasobów ludzkich, potencjału produkcyjnego i usługowego oraz struktur instytucjonalnych.

W celu realizacji założonej polityki przestrzennej gminy władze samorządowe powinny:

- a) być rzeczywistym gospodarzem obszaru gminy i zajmować się wszystkimi składnikami gospodarki gminy, niezależnie od charakteru własności i rozwiązań instytucjonalnych,
- b) odpowiadać za rozwój gminy, nie ograniczając się jedynie do działań doraźnych, lecz zajmować się również tworzeniem i realizacją strategii rozwoju,
- c) realizować zadania, do których jest powołana (zaspokojenie potrzeb wspólnoty gminnej), nie tylko swoimi bezpośrednimi przedsięwzięciami, lecz także za pośrednictwem działań podmiotów innych, a więc ogółu podmiotów gospodarujących na terenie gminy. Władza gminna ma za zadanie kształtować zachowania podmiotów gospodarczych pod kątem osiągania założonych celów strategii rozwoju gminy.

Zadaniem gminy służącym osiągnięciu celu jest przede wszystkim ożywienie (poprawa) gospodarki i tworzenie klimatu do lokalizacji i dobrego funkcjonowania podmiotów gospodarczych w gminie.

Realizacja zadań władz lokalnych może się odbywać poprzez:

- działania własne zmierzające do lokalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych kapitału zewnętrznego na terenie gminy (w tych działaniach niezbędny jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, by móc oferować tereny lub obiekty pod zainwestowanie),
- stwarzanie ułatwień dla istniejących i nowo powstających firm – zwłaszcza w początkowym okresie działania podmiotów gospodarczych.

Narzędziami w realizacji polityki przestrzennej gminy są:

- a) polityka finansowa realizowana w budżecie gminy (świadome stwarzanie ulg w podatkach, zróżnicowane opłaty za korzystanie ze środowiska),
- b) współpraca z władzami regionalnymi,
- c) skuteczne funkcjonowanie instytucji wspierających biznes,
- d) programy rozwoju, w tym miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- e) kontrakt zawarty między gminą a organami Państwa (może być zawarta umowa między gminą a Wojewodą z udziałem podmiotów gospodarczych w sprawie pomocy gminie w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, upiększania wsi, budowa urządzeń kulturalnych, budowa sieci transportowych, itp.).

2.9. Cele i kierunki polityki przestrzennej państwa i województwa na obszarze gminy Rudka oraz zadania służące ich realizacji.

2.9.1. Cele i kierunki polityki przestrzennej.

- a) Ochrona i kształtowanie środowiska poprzez:

- Zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego województwa.
 - Zachowanie obszarów i obiektów prawnie chronionych.
 - Ochrona środowiska oraz warunków życia i zdrowia ludzi.
 - Objęcie ochroną prawną wybranych elementów system przyrodniczego województwa.
- b) Ochrona i kształtowanie środowiska kulturowego poprzez:
- Przekształcenie i sukcesywne uzupełnianie zabudowy w strefie ochrony konserwatorskiej zgodnie z wymogami konserwatorskimi.
 - Zapewnienie sposobów użytkowania obiektów zabytkowych gwarantujących ich utrzymanie w dobrym stanie technicznym.
- c) Rozwój turystyki i wypoczynku poprzez prowadzenie akcji na rzecz organizacji wypoczynku na terenach wiejskich, w zagrodach rolniczych tj. agroturystyki, głównie w miejscowościach położonych w pobliżu rzeki Nurzec.
- d) Polityka rozwoju rolnictwa.
Gmina Rudka należy i należeć będzie do III rejonu agrarnego – południowo-zachodniego o najwyższej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w którym dominuje uprawa zbóż, roślin przemysłowych oraz warzyw i owoców, zaś w produkcji zwierzęcej preferować należy hodowlę bydła i trzody chlewnej.
- e) Doskonalenie funkcjonowania i poprawa warunków komunikacyjnych poprzez:
- dostosowanie stanu technicznego dróg do zmieniających się potrzeb komunikacyjnych,
 - zapewnienie w pierwszej kolejności połączeń komunikacyjnych między sąsiednimi gminami drogami o nawierzchni twardej ulepszonej.
- f) W zakresie energetyki i telekomunikacji:
- w celu dostosowania systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju zagospodarowania województwa, stworzenia warunków sprawnego i niezawodnego funkcjonowania systemu, zapewnienia zaspokojenia potrzeb odbiorców w sposób ciągły – na terenie gminy zakłada się budowę linii WN 110 kV Brańsk-Ciechawnowiec,
 - w celu zapewnienia zaopatrzenia w gaz zakłada się budowę gazociągu wysokiego ciśnienia Wyszki-Brańsk wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I^o w Brańsku oraz sieci gazociągów średniego ciśnienia z w/w stacji redukcyjno-pomiarowej I^o w kierunku gminy Rudka, a także sieci rozdzielczych na obszarze całej gminy,
 - utrzymanie istniejących urządzeń ciepłowniczych oraz modernizacja urządzeń w kierunku poprawy efektywności funkcjonowania i zmniejszenia uciążliwości dla środowiska poprzez zastosowanie ekologicznych paliw,
 - rozbudowę według aktualnych potrzeb sieci rozdzielczych i abonenckich na obszarze gminy,
- f) Polityka przestrzenna województwa w zakresie gospodarki wodnej, ściekowej i odpadami zakłada:
- ochronę zasobów wód podziemnych stanowiących źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców,
 - utrzymanie w należytym stanie infrastruktury technicznej wodociągów i kanalizacji,
 - rozwiązanie problemu gospodarki odpadami stałymi na terenach wiejskich.

2.9.2. Zadania służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych wynikających z polityki przestrzennej.

1. Zabezpieczenie w planach miejscowych warunków funkcjonowania elementów systemu przyrodniczego województwa: doliny rzeki Nurzec i innych mniejszych cieków oraz kompleksów leśnych.
2. Objęcie ochroną prawną w postaci obszaru Krajobrazu Chronionego doliny rzeki Nurzec wraz z przyległymi lasami.
3. Sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych zgodnie z granicami polno-leśnymi lub na wniosek właścicieli, po wprowadzeniu tychże wniosków do planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Utrzymanie nienaruszalnych przepływów biologicznych rzeki Nurzec i innych cieków.
5. Odprowadzanie do wód powierzchniowych i gruntowych ścieków sanitarnych i przemysłowych oczyszczonych w stopniu zapewniającym utrzymania obowiązującej klasy czystości wód.
6. Zwiększenie udziału proekologicznych paliw w ciepłownictwie scentralizowanym i indywidualnym.
7. Określenie zasad i warunków sytuowania zabudowy w stosunku dróg o znacznej uciążliwości akustycznej.
8. Rozwiązanie sprawy unieszkodliwiania odpadów stałych poprzez budowę na gruntach wsi Rudka wysypiska gminnego spełniającego wymogi ochrony środowiska lub partycypację w budowie planowanego zakładu utylizacji odpadów w Brańsku o zasięgu ponadgminnym i po jego wybudowaniu korzystanie z niego na zasadach ustalonych w dokumentacji.
9. Wprowadzenie zbiorników kontenerowych na odpady stałe we wszystkich wsiach.
10. Budowę urządzeń kanalizacyjnych we wsiach zwodociągowanych z podłączeniem do oczyszczalni ścieków w Rudce.
11. Opracowanie studium wartości kulturowych miejscowości Rudka.
12. Organizacja na terenie gminy placówek opieki społecznej między innymi poprzez wykorzystanie istniejących nie zagospodarowanych obiektów.
13. Rozwój na terenie gminy agroturystyki, głównie w miejscowościach w pobliżu rzeki Nurzec i istniejących lasów.
14. Stworzenie warunków do obsługi komunikacją autobusową wsi Niemyje Ząbki.
15. Budowa linii WN 110 kV Brańsk-Ciechanowiec.
16. Ustalenie strefy ochronnej ujęcia wodociągu wiejskiego i wprowadzenie jej do planu zagospodarowania przestrzennego.
17. Racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ochrona przed nieuzasadnionym przeznaczeniem gruntów III i IV klas na cele nierolnicze.
18. Powiększanie obszarowe gospodarstw rolnych.
19. Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy na wsi, umożliwiających zagospodarowanie nadwyżek siły roboczej.
20. Wspieranie tworzenia się firm specjalistycznych zaopatrzenia i zbytu produkcji rolniczej oraz usług mechanizacyjnych.
21. Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 681 Brańsk-Rudka.
22. Dążenie do powiększania gospodarstw rolnych..
23. Stwarzanie warunków do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Załącznik Nr 3

do uchwały Nr VI/22/2011
Rady Gminy Rudka
z dnia 31 marca 2011 r.

ROZSTRZYGNIĘCIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA

niewwzględnionych przez Wójta Gminy Rudka uwag wniesionych do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka w trakcie jego wyłożenia do publicznego wglądu w dniach od 17 listopada do 17 grudnia 2010 r. i 21 dni po jego wyłożeniu

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, zm. z 2004 r. Nr 6, poz. 41, Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 113, poz. 954, Nr 130, poz. 1087, z 2006 r. N 45, poz. 319, Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 127, poz. 880, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237, Nr 220, poz. 1413, z 2010 r. Nr 24, poz. 124, Nr 75, poz. 474, Nr 106, poz. 675, Nr 119, poz. 804, Nr 130, poz. 871, Nr 149, poz. 996, Nr 155, poz. 1043) Rada Gminy stwierdza, że w okresie wyłożenia projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudka do publicznego wglądu nie wniesiono żadnych uwag.

Przewodniczący Rady

Bogdan Kresso